

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

fajnOVA Poruba

STRATEGICKÝ PLÁN ROZVOJE
MĚSTSKÉHO OBVODU PORUBA 2018–2023
S VÝHLEDEM DO ROKU 2030

OSTRAVA!!!
PORUBA

OSNOVA

ÚVOD.....	4
Proč se zabývat budoucností v Porubě za 5, 10 nebo 20 let?	4
Tři stěžejní principy porubského strategického plánu	5
Jak plán vznikl a kdo byl u toho.....	5
VIZE PRO PORUBU V ROCE 2030	7
STRATEGICKÉ PRIORITY	9
Priorita 1: Efektivní řízení.....	10
Priorita 2: Prostor pro lidi	12
Priorita 3: Aktivní život	14
Priorita 4: Kvalitní zeleň	16
Priorita 5: Čistá doprava	18
PRŮBĚH TVORBY STRATEGICKÉHO PLÁNU.....	20
NÁVRH IMPLEMENTACE STRATEGICKÉHO PLÁNU.....	21
VLAJKOVÉ PROJEKTY	22
Seznam projektových fiší	23
Projektové fiše	24
PŘÍLOHA 1: ANALYTICKÁ ČÁST	34
Úvod	35
Stručná charakteristika městského obvodu	36
Hlavní zjištění	37
Souhrnná SWOT analýza.....	38
Podrobná analýza	41
Pro pohyb (doprava, mobilita).....	41
Pro prostředí (zeleň, veřejný prostor, bydlení)	46
Pro lidi (bezpečnost, sociální oblast, volný čas, vzdělávání)	51
Pro obvod (správa, rozvoj podnikatelského prostředí)	57
Výsledky kvalitativního výzkumu	64
Výsledky šetření Fajnova	64
Výsledky šetření Ostravské univerzity.....	71
Výsledky pocitových map.....	73
Výsledky z Porubského desatera.....	77
Výsledky analýzy dostupných dat.....	79
Obyvatelstvo	79
Občanská vybavenost, bydlení a volný čas.....	82

Bydlení.....	83
Ekonomika a výzkum	86
Doprava, životní prostředí a infrastruktura	89
Veřejná správa.....	94
Finanční analýza	95
PESTLE analýza	102
Metodika zpracování analytické části	107
Analýza strategických dokumentů	110
Organizační struktura tvorby strategického plánu	115
Seznam zkratek.....	116

ÚVOD

Proč se zabývat budoucností v Porubě za 5, 10 nebo 20 let?

Významné změny a investice se neobejdou bez dlouhodobých cílů a dlouhodobé spolupráce mnoha partnerů, která přesahuje jedno i více volebních období. Příklady z řady evropských a světových měst ukazují, že strategické cíle svázané pouze s krátkodobým volebním programem prakticky umrtvují práci na významných dlouhodobých rozvojových projektech potřebných pro udržitelný rozvoj nebo i potřebnou komplexní transformaci měst či jejich částí.

Mít „cestovní plán“ do vzdálenější budoucnosti pomáhá sjednotit názory na to, co je důležité, co by se mělo stát dříve a co později a na čem je třeba dlouhodobě trpělivě pracovat, i když to z krátkodobého hlediska nemusí přinášet politické body.

Mít plán pomáhá k zajištění správně nastavených rozpočtových priorit na denní bázi. Pomáhá ověřovat a zvyšovat účinnost a efektivitu nastavených programů, projektů, opatření a aktivit.

Na denní bázi lze lépe zdůvodnit a ověřit, jestli to, na čem pracujeme, je správné, a jestli zdroje alokujeme na správné programy, projekty a služby.

Dlouhodobé cíle a jejich vysvětlování přispívá k zajištění důvěryhodnosti a kredibility v očích obyvatel a tím pádem také voličů a zastupitelů – důvěřují vedení obvodu více, když „ví, co dělá a proč“, oproti stavům, kdy „vytváří a priori opozici proti jakékoliv změně“.

Sdílení společné vize pomáhá vysvětlit významnější změny a inovace, které tu dříve nebyly. Usnadňuje zacílení komunikace. Shoda na prioritách usnadňuje komunikaci i mezi lidmi různých názorů.

„Budoucnost není dárek. Musí se zasloužit.“ Robert Kennedy

Pravidlo pro každý rok a každé volební období všech měst a obcí světa je: „zdrojů na financování není dost“ a „ušetřit, znamená získat zdroje na investování do budoucnosti, nikoliv přijít o rozpočet“.

Některé události se budou dít navzdory našim představám – lidé budou odcházet a přicházet, hospodářské recese jsou nevyhnutelné, stárnutí a úbytek obyvatel sníží daňové příjmy v celé republice, infrastruktura a služby budou i nadále vyžadovat náklady na provoz, co bylo dříve nepředstavitelné, má dnes každý doma – pokrok nezastavíme – mobily, mikrovlnky, zubní pasty, sunar, internet – před více než sto lety neexistovaly. Zítřka to bude s jistotou jiné, než jaké to bylo včera.

Tři stěžejní principy porubského strategického plánu

Leadership, efektivní řízení a správa – ověřování dostupných metod a technologií, které mohou zvýšit kvalitu a efektivitu veřejné služby, s cílem dosahovat permanentního zlepšování za současného zeštíhlování přebytké byrokracie a komplikovaných procesů. Od zástupců obvodu a zaměstnanců budou očekávány znalosti, kompetence, dovednosti, spolehlivost a důvěryhodnost za účelem dosahování excelentní kvality služeb a zavádění inovací.

Ochota dělat nové nebo odvážné věci – systematická osvěta a komunikace směrem ke klíčovým stakeholderům¹ (zastupitelům, vedení obvodu, zaměstnancům obvodu a jeho organizací, partnerům, zapojeným expertům a obyvatelům) s cílem dosažení co nejvyšší míry jednotnosti při prosazování významnějších změn.

Zapojování obyvatel – posilování identity s obvodem, posilování angažovanosti obyvatel do života v obvodu a zvyšování smyslu pro spoluvlastnictví projektů – podíl na jejich přípravě, realizaci i na výsledcích (v roli koncových uživatelů), naslouchání potřebám obyvatel.

Jak plán vznikl a kdo byl u toho

Strategický plán byl zpracován na základě potřeby vedení a zastupitelstva obvodu a zaměstnanců Úřadu městského obvodu Poruba (ÚMOb Poruba) zefektivnit řízení rozvoje obvodu. Jedním ze základních principů tvorby realizace strategického plánu byla myšlenka udržitelného rozvoje a komunitně vedeného rozvoje (zapojování odborné i široké veřejnosti).

První snaha o tvorbu strategického plánu městského obvodu (dále MOb) proběhla v rámci implementace místní Agendy 21. Tehdejší „**Strategický plán udržitelného rozvoje městského obvodu Ostrava-Poruba**“, jehož příprava probíhala v letech 2009 a 2010, však reálně nikdy nevešel v platnost. První strategický plán postrádal realizační část, i proto nebyl do praxe implementován.

Při tvorbě tohoto strategického plánu Poruby jsme vycházeli zejména z koncepčních a rozvojových dokumentů statutárního města Ostravy (dále jen SMO). Ostrava začala strategicky plánovat v 2. polovině 90. let minulého století a aktuálně disponuje jak strategickým plánem územního rozvoje, tak řadou tematických koncepčních dokumentů. Garantem strategického plánu územního rozvoje je odbor strategického rozvoje Magistrátu města Ostravy. Statutární město strategicky řídí pod značkou **FajnOVA Ostrava**. Strategický plán, ze kterého vychází, je zpracován na léta 2017–2023. Vize a indikátory strategie jsou naplánovány s přesahem do roku 2030.

Strategický plán FajnOVA Poruba vychází z nadřazených koncepčních dokumentů územního rozvoje. Nositelem strategie, která byla schválena zastupitelstvem městského obvodu, je ÚMOb Poruba. Vznik strategického plánu je finančně podpořen prostředky z Operačního programu Zaměstnanost v rámci projektu „Posílení strategického a finančního řízení a rozvoj lidských zdrojů Úřadu městského obvodu Poruba“, reg. č.: CZ.03.4.74/0.0/0.0/16_033/0002887).

¹ zainteresovaní nebo také aktéři (zde myšleno v územním rozvoji)

Dokument se skládá ze dvou částí. První část obsahuje stručnou charakteristiku městského obvodu, analýzu strategických dokumentů na národní, regionální a místní úrovni, výsledky kvalitativního výzkumu, výsledky analýzy dostupných dat, finanční analýzu, PESTLE analýzu, SWOT analýzu a klíčové závěry analytické části. Druhá, návrhová část, stanovuje vizi, prioritní oblasti, cíle, opatření a k nim navázané indikátory.

Do procesu přípravy jsme zapojili širokou laickou veřejnost, zástupce organizací z Ostravy-Poruby, zaměstnance ÚMOb Poruba a Magistrátu města Ostravy, nezávislé odborníky i vedení městského obvodu Poruba a statutárního města Ostravy. Strategie tak vznikala kombinací komunitního i expertního přístupu.

Realizační tým tvorby strategického plánu tvořili:

- Garant strategie (Ing. Daniel Konczynski, BeePartner)
- Koordinátor strategie (Jana Klečková, ÚMOb Poruba; od 4/2018 Ing. Petra Paquet, ÚMOb Poruba)
- Členové tří pracovních skupin (Pro lidi, Pro obvod, Pro rozvoj) a sloučené pracovní skupiny, jimž předsedal starosta (Ing. Petr Mihálik) a místostarostka (Mgr. Zuzana Bajgarová). Pracovní skupiny tvořili zástupci z řad zastupitelů a radních městského obvodu, soukromých podnikatelských i neziskových organizací, univerzity, zástupci SMO a zaměstnanci ÚMOb Poruba
- Členové řídicí skupiny
- Veřejnost

Účast veřejnosti byla zajištěna především prostřednictvím průzkumu veřejného mínění² a při vybraných participativních příležitostech – Sdílko, Porubské desatero.

Práce na strategii byly započaty v roce 2017. V první polovině roku 2018 proběhlo připomínkování jednotlivých částí plánu jeho pracovními skupinami, řídicí skupinou i veřejností. Konečná verze strategie byla po nezbytných úpravách předložena Zastupitelstvu městského obvodu Poruba 13. 6. 2018 k doporučení ke schválení a následně 20. 6. 2018 ke schválení Zastupitelstvu města Ostravy.

Strategický plán není neměnný dokument, musí reagovat na změnu externích podmínek, jako jsou např. nové trendy v řízení měst. Také řeší interní změny, které probíhají v obvodu města. Aktualizace probíhá schválením příslušných změn a jejich zapracováním do plánu. O podstatných a významných změnách hlasuje rada a zastupitelstvo městského obvodu, případně Zastupitelstvo města Ostravy (pokud nedojde k plánované změně ve statutu města). Nepodstatné změny a zpřesnění schvaluje vedoucí odboru rozvoje obvodu ÚMOb Poruba a místostarosta/ka obvodu. Za nepodstatnou změnu a zpřesnění lze považovat doplnění nových skutečností (např. stav realizace vlajkových projektů, vývoj počtu obyvatel Poruby, nové trendy v digitálních technologiích), doplnění typových aktivit a opatření do popisu priorit (nejedná se přímo o plánované projekty) a jiné zásahy, které nemají vliv na stěžejní části strategického plánu – základní směřování Poruby (vize, cíle, priority) a strategii jejich naplnění (vlajkové a strategické projekty).

² viz Analytická část, kapitola Výsledky kvalitativního výzkumu

VICE PRO PORUBU V ROCE 2030

Východiska

Hledání vize pro jakékoliv město by mělo být v podstatě nikdy nekončícím a každodenním hledáním odpovědí na otázky, jak chceme žít, jak chceme, aby vypadalo město, ve kterém žijeme, jak se v něm chceme cítit, kdo chceme, aby o něj pečoval, k jakým odvážným investicím se máme odhodlat a do jakých priorit směřovat finance a energii lidí, aby se tyto investice vyplatily i za pět, deset, patnáct let a měly viditelný dopad na kvalitu života obyvatel Poruby.

Hledání vize pro Porubu je také každodenním hledáním odpovědí na to, jak si představujeme městský obvod Poruba za deset, patnáct let, a současně vzkazem těm, kteří budou třeba v roce 2030 posuzovat, jak moc se vize promítla do schvalovaných priorit a jak napomohla přiblížit se skutečnosti trpělivou prací na dlouhodobých změnách.

Samotná snaha hledat odpovědi na otázky o daleké budoucnosti nám umožňuje denně promítat naše společné představy o budoucnosti do práce na strategickém rozvoji a udržovat při hledání priorit a klíčových projektů do budoucna jednotný dlouhodobý směr.

Jsme přesvědčeni, že většina z nás sdílí společný zájem – aby v obvodu žili a do budoucna se do něj stěhovali lidé s ochotou aktivně žít a spolupracovat na rozvoji Ostravy a obvodu společně s veřejnými, soukromými a neziskovými organizacemi a také vzájemně a spolu.

Vize pro Porubu vychází z vize 2030 Strategického plánu rozvoje statutárního města Ostravy a byla formulována na základě podnětů členů řídicí skupiny, pracovních skupin a veřejnosti na veřejných projednáváních a diskusích.

Vize pro Porubu 2030

Poruba je místem, ve kterém se těšíte znovu probudit, protože...

... se tady cítíte být doma,
... vibruje pozitivní energií,
... vytváří prostor pro nápaditost a seberealizaci,
... je domovem osobitých lidí,
... je městem stromů,
... myslí na dnešek i zítřek,
... tvoří dějiny,
... je silným článkem silného regionu,
... je fajnova.

Vize

Poruba v roce 2030 je místem, kde se obyvatelé cítí být doma, protože se tady cítí dobře a patří mezi nejspokojenější obyvatele Ostravy. Mají pocit, že obvodu je ze strany statutárního města a úřadu městského obvodu věnována zasloužená péče, ulice jsou bezpečné, čisté a upravené a vedle úřadů o ně pečují samotní občané a sousedé společně.

Obyvatelé mají dobrý pocit, že městu a městskému obvodu záleží na tom, aby se jejich život ve městě stále zlepšoval.

Daří se řešit problémy s parkováním, zrychluje se doprava za zaměstnáním a v ulicích obvodu je množství lidí, kteří chodí pěšky, jezdí na kole či na koloběžce, využívají vše, co přinesou nové technologie a co nezatěžuje životní prostředí. Zeleň ve městě je udržovaná, pomáhá stabilizovat teplotu, hospodaření s vodou a zkvalitňuje městskou zástavbu. Školy patří k nejkvalitnějším v Česku, společně s rodiči a neziskovými organizacemi úspěšně spolupracují na začleňování obyvatel do vzdělávání a do přípravy na budoucí zaměstnání. Obvodu se úročí dlouhodobá spolupráce s univerzitou, fakultní nemocnicí, inovačním centrem, vlastníky bytového fondu a dalšími klíčovými partnery.

Obyvatelé vidí, že před mnoha lety mělo smysl investovat spoustu času do projektové přípravy komplexních revitalizací veřejných prostranství, náměstí, ulic, parků a intravilánů³. V Porubě je minimum sociálních problémů. Po celý rok není nouze o kulturní, sportovní a společenské vyžití, k čemuž slouží stále se rozšiřující moderní volnočasová a komunitní infrastruktura. Úřad je řízen profesionálně, vychází obyvatelům vstříc, přizpůsobuje se společenským, technologickým a hospodářským změnám a má pověst dobrého hospodáře.

Městský obvod je integrální součástí statutárního města Ostravy a stále jedním z jeho nejsilnějších a nejdůležitějších článků. Poruba je příkladem pro jiné městské obvody i pro jiná města v Evropě svým systematickým přístupem k postupným změnám veřejného prostoru, která v dlouhém časovém horizontu mají dopad na kvalitu života. Bydlet v Porubě je radost.

Obvod důsledně uplatňuje principy:

- **Strategického řízení** – městský obvod, který si stanovuje dlouhodobé cíle, řídí se principy efektivního řízení, vytváří podmínky pro dlouhodobou spolupráci s partnery působícími na území obvodu
- **Moderního urbanismu s respektem k historii** – v jeho centru je člověk – hezčí, kompaktnější, příjemnější a živé město
- **Zdravého města** – město partnerské, spolupracující s obyvateli, kvalitně strategicky plánující a řídící a aktivně zapojující obyvatele do plánování dalšího rozvoje
- **Zeleného města** – město směřující k naplňování principů udržitelného rozvoje ve vztahu k životnímu prostředí
- **Chytrého města** – město využívající digitální technologie pro zvýšení efektivity jeho řízení a zkvalitňování služeb pro jeho obyvatele
- **Udržitelné mobility** – město s vysokým podílem udržitelné mobility obyvatel

³ zastavěná plocha obce

STRATEGICKÉ PRIORITY

PROSTOR
PRO LIDI

KVALITNÍ
ZELEŇ

fajnOVA
PORUBA

AKTIVNÍ
ŽIVOT

ČISTÁ
DOPRAVA

EFEKTIVNÍ
ŘÍZENÍ

Priorita 1: Efektivní řízení

Popis priority

Nezbytnou podmínkou naplnění všech priorit je jejich efektivní řízení. Pod tímto slovním spojením se skrývá především optimalizace procesů napříč celou organizací a městem, způsob práce a správy dat, zapojení aktérů do plánování a řízení města a v neposlední řadě zlepšení služeb ve vztahu k obyvatelům. Naplňování těchto principů jdoucích ruku v ruce s řízením podle místní Agendy 21 (dále jen MA21) je klíčem k uspokojování potřeb obyvatel a udržitelnému rozvoji celého městského obvodu.

Dynamický a integrovaný rozvoj může výrazně ulehčit využívání digitálních technologií. Využívání těchto správných technologií umožňuje představitelům města lépe poznat vlastní město sběrem dat, optimalizovat čerpání zdrojů a následně efektivně řídit dle jeho pravých potřeb.

Digitální technologie pomáhají vytvořit celistvý systémový organismus se schopností poskytovat řešení pro jednotlivé oblasti městského rozvoje od energetiky, dopravy, bezpečnosti, životního prostředí po vzdělávání.

Systémová změna není závislá pouze na technologických či organizačních změnách, ale i na změně myšlení směrem od sektorového vidění světa k chápání města jako navzájem propojeného živého organismu. Standardním nástrojem především holandských měst je nastolení celoměstského projektového řízení, které právě tyto mezisektorové průniky zohledňuje při implementaci strategických řešení.

Příklady z britského Manchesteru či norského Stavangeru pak ukazují, že nástrojem efektivního řízení může být i dlouhodobá integrace klíčových partnerů (univerzity, nemocnice apod.) do konkrétních projektů umožňující optimalizaci zdrojů a dlouhodobost projektů. Vytváření dlouhodobých partnerství a sdílení zkušeností nejen s aktéry uvnitř obvodu, ale i s externími partnery umožňuje řešit potřeby obyvatel tou nejnovativnější cestou.

Strategický cíl

Vysoká kvalita služeb, komunikace a spolupráce úřadu s občany

Cílem je naplnit při řízení a správě činností městského obvodu směrem k obyvatelům Poruby principy strategického řízení, dodržovat standardy projektového řízení, zajistit efektivitu, účinnost a hospodárnost řešení mj. díky využívání digitálních technologií, podporovat rozvoj lidských zdrojů a zefektivnit procesy na úřadě. Důraz bude kladen na uplatňování principů zapojování veřejnosti a partnerů do rozhodování o rozvojových aktivitách a do jejich realizace.

Hlavní indikátory

Spokojenost obyvatel s efektivitou samosprávy a řízení rozvoje území

Zvýšení využívání koncepčních dokumentů města a obvodu v každodenní praxi úředníků

Zvýšení počtu účastníků ve stávajících aktivitách MA21 (Zelená Porubě, Porubské desatero) a rozvoj dalších (např. čistáOVA)

Opatření a aktivity

Typy aktivit a příklady konkrétních projektů:

- **Shoda na cílech** – zajištění shody na dlouhodobých a střednědobých cílech organizace a jejich kontinuální komunikace a vysvětlování k zaměstnancům a ke klíčovým cílovým skupinám prostřednictvím cílených aktivit v rámci realizace plánu (např. strategické plánování, otevřená politická diskuse a odborná veřejná projednávání).
- **Akční plánování** – krátkodobý akční plán provázaný s odpovědností, financováním a organizačním a procesním zajištěním pro realizaci a jeho komunikace a zajištění spolupráce na jeho přípravě s klíčovými aktéry. Zajištění odpovídajícího monitoringu a hodnocení realizace aktivit z hlediska plnění dlouhodobých i krátkodobých cílů organizace. Mapování projektů, partnerů, aktivit a spolupráce (např. projektová laboratoř, výkonný projektový tým).
- **Kompetence** – vytvoření odpovídajícího kompetenčního modelu organizace a směřování kompetencí a dovedností v rámci organizace směrem k naplňování strategického plánu (např. roční hodnocení zaměstnanců, Kompetence pro budoucnost – interní školicí program).
- **Spolupráce a partnerství** – dlouhodobé budování kompetencí a prostředí pro spolupráci a dlouhodobá partnerství se statutárním městem a dalšími klíčovými partnery, mezinárodní spolupráce (např. účast a proaktivita v rámci platforem na území města / aglomerace).
- **Marketing a komunikace** – efektivní marketing a komunikace o činnostech a cílech úřadu směrem ke klíčovým cílovým skupinám (např. zpravodaj PRIO, web, sociální sítě, aplikace pro chytré telefony, venkovní akce – Sdílo).
- **Procesy** – zefektivnění procesů v rámci úřadu (např. projekt Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání).
- **Systémová podpora** – znalostní management (např. zavádění prvků eGovernmentu⁴).
- **Chytrá laboratoř** – spolupráce se statutárním městem a krajem na přípravě projektů a aktivit, které s využitím informačních a komunikačních technologií přispívají ke zvýšení kvality života obyvatel.
- **Otevřená data** – identifikace otevřených dat, která mohou být využita pro rozhodování nebo realizaci projektů, identifikace příležitostí využití již existujících dat nebo sběru nových dat pro zlepšení fungování města.
- **Společenský výzkum** – participativní aktivity ve spolupráci s univerzitou a statutárním městem s cílem zapojit obyvatele do vývoje projektů využívajících digitální technologie.
- **Agenda Zdravého města** – místní Agenda 21, Zelená Porubě, Porubské desatero.

⁴ správa věcí veřejných za využití moderních elektronických nástrojů

Priorita 2: Prostor pro lidi

Popis priority

Tzv. interiér města lze rozlišovat na prostory soukromé, polosoukromé, poloveřejné a veřejné. Městský obvod by své rozvojové síly neměl soustředit pouze do rozvoje prostoru veřejného, ale rovněž aktivním přístupem přispět k rozvoji kvality bydlení na území Poruby. Pocit z prostoru ve městě tak určuje jak kvalita veřejných prostranství, tak kvalita bydlení. Právě tyto dva faktory může město svými zásahy velmi efektivně ovlivňovat a směřovat k prostoru pro lidi. Cesta k funkčnímu, esteticky přitažlivému a bezpečnému městskému prostředí je hrbolatá a vede přes mnoho desítek až stovek konkrétních opatření, avšak odzkoušených společných principů, které tvoří kvalitní veřejný prostor.

Prioritou „Prostor pro lidi“ říkáme, že kvalitu veřejného prostoru vnímáme především prostřednictvím člověka, četnost, s jakou prostor využívá a k jakým aktivitám prostor využívá, skrze pocit bezpečí a komfortu, který mu prostor nabízí a rovněž přes jeho dostupnost. Dle dánského architekta Jana Gehla, hlavního představitele rozvoje městského veřejného prostoru ve světě, je veřejný prostor výstavní skříní celého města a měřit jeho kvalitu lze pomocí jednoduchých kritérií:

1. Lidé v něm tráví více času
2. Lidé v něm více chodí
3. Lidé v něm vystupují ze své společenské bubliny

Právě takový prostor je živější, zajímavější i bezpečnější. Městský obvod má všechny důvody takový veřejný prostor se svými obyvateli vytvářet.

Strategický cíl

Kvalitní a příjemný veřejný prostor a bydlení.

Naplňování 12 kritérií kvality městského prostoru⁵ na území Poruby. Dostupné obytné i soukromé bydlení pro různé cílové skupiny obyvatel.

Lákavé podmínky k trávení času venku

1. Lákavý prostor pro pohyb pěších s ohledem na horší podmínky pro chůzi (stáří, handicap)
2. Lákavý prostor k trávení času
3. Lákavé podmínky pro posezení venku
4. Lákavé okolí k prohlížení
5. Lákavé prostředí k povídání si a vzájemnému naslouchání

⁵ Architekt Jan Gehl se pokusil definovat 12 základních bodů, které jsou podle jeho výzkumu nezbytné pro kvalitní veřejné prostranství. Zdroj: Gehl Institute

6. Lákavé podmínky k hraní, cvičení a jiným běžným denním aktivitám

Příjemný prostor pro smysly

7. Příjemné členění prostoru odpovídající schopnosti lidí vnímat jej přehledně a uceleně
8. Příjemné prostředí z hlediska klimatu – teplota, proudění vzduchu, ochrana před větrem, stín
9. Příjemné prostředí z estetického hlediska

Prevence před nepříjemnostmi

10. Prevence dopravních nehod
11. Prevence pro lepší pocit bezpečí
12. Prevence před nepříjemnými smyslovými vjemy (hluk, zápach, smetí a jiná znečištění)

Hlavní indikátory

Míra naplňování 12 kritérií kvality městského prostoru.

Spokojenost obyvatel Poruby s kvalitou veřejných prostor a bydlení v Porubě.

Podíl obyvatel Poruby žijících v blízkosti (docházkové vzdálenosti do 15 min) revitalizace prostoru – ulice, parku, náměstí, intravilánu a cenová hladina bydlení v nejbližším okolí.

Počet obyvatel Poruby (zmírnění intenzity populačního úbytku, stagnace počtu obyvatel).

Opatření a aktivity

- Projekty vytvářející prostor, kde se lidé rádi sdružují a cítí se dobře a přitahují další lidi – venkovní objekty k sezení, k pohybu, ke hraní, včetně uměleckých objektů.
- Plánování intervencí na území obvodu na základě dat a informací založených na datech a informacích o způsobu života a chování obyvatel, s cílem zvýšit využívání veřejného prostoru a zajistit vysokou spokojenost obyvatel s místem, ve kterém žijí. Spolupráce s Útvarem hlavního architekta a stavebního řádu Magistrátu města Ostravy.
- Jasně vymezený a přehledný veřejný prostor⁶, který lze budovat, snadno udržovat a hlídat – realizace již naplánovaných ideových a projektových záměrů na revitalizaci.
- Pohyb chodců na úrovni města – eliminace nepříjemných průchodů a obcházení⁷. Eliminace bariér a černých děr – využití Zelené Porubě se specifitějším zadáním.
- Pečovatelské nebo vstupní bydlení, které je nabízeno po dobu trvání tíživé sociální situace a hrozby sociálního vyloučení.
- Obecní bydlení pro podporu mladých rodin (lákání mladých k bydlení, zvrácení trendu stárnutí Poruby a s ním spojené hrozby poklesu ekonomiky a snížení počtu obyvatel).

⁶ Zdroj: Zásady urbanismu – Vysloužil architekti a spol.

⁷ Zdroj: Zásady urbanismu – Vysloužil architekti a spol.

Priorita 3: Aktivní život

Popis priority

Aktivní obyvatelé jsou alfou a omegou prosperujícího města. Nemluvíme zde pouze o ekonomicky aktivních obyvatelích, ale o obyvatelích, kteří jakýmkoliv způsobem aktivně přispívají k rozvoji místa, kde žijí.

Forem aktivní participace známe mnoho, nástrojů, jak tento druh činnosti mohou města iniciovat, je již méně. Jedním z nejviditelnějších nástrojů podpory místních spolků, kroužků či aktivit je majetková politika města. Svěření nebytového prostoru, plochy či parku do správy místních obyvatel používají města k oživení často zanedbaných míst a prostor. Vedlejšími efekty takovýchto míst je pak např. pokles kriminality či růst zájmů investorů investovat do okolních území.

Téma komunitních aktivit roste na důležitosti v celé západní Evropě především v kontextu demografického vývoje a stárnutí obyvatelstva. Rostoucí náklady města spojené s péčí o seniory otevírá pro města výzvu, jakým způsobem udržet své obyvatele co nejdéle v aktivním životě. Klíčem, jak čelit této výzvě, je hledání preventivních řešení. Jedná se např. o preventivní opatření umožňující seniorům co nejdéle pracovat či žít ve svém přirozeném prostředí.

Strategický cíl

Posilování spolupráce s organizacemi, spolky, podnikateli a s občany, aby se mohli aktivně podílet na dění a rozhodování ve své obci.

Zvýšit počet obyvatel podílejících se na aktivním životě v Porubě v oblastech souvisejících se školstvím a vzděláváním a naplňováním 3. role škol⁸, s kulturou, sportem a trávením volného času a aktivitami přispívajícími ke zdravému a pohodovému životu, se sociální oblastí a rodinným životem, s potřebami mladých a starších generací, s bezpečností ve městě a veřejným pořádkem apod. Mezi další dílčí cíle patří silné, spolupracující a vzájemně se obohacující komunity, vysoká míra participace a tvorba takového prostředí, které umožňuje obyvatelům podílet se na rozhodování o dění ve své obci.

Hlavní indikátory

Zvýšení spokojenosti obyvatel s volnočasovými, participativními a komunitními aktivitami v Porubě

Počet kulturních, společenských a sportovních akcí na území obvodu ne/pořádaných městským obvodem

Podíl talentovaných žáků a studentů s výbornými studijními výsledky

⁸ Přenos poznatků vysokých škol do praxe: uplatňování aplikovaných výstupů vědy, přenos nových poznatků a technologií, zakládání inovativních společností, přímé působení na rozvoj území

Opatření a aktivity

- Místní akční plán pro vzdělávání (dále jen MAP) a Krajský akční plán pro vzdělávání – dlouhodobá spolupráce a partnerství na identifikaci priorit.
- Místní akční plán pro kulturu, sport a trávení volného času v Porubě (dnes neexistující) – vytvoření dlouhodobého partnerství a spolupráce v období metodiky MAP a zapojení MAP – 3. funkce škol a univerzity do spolupráce i ve vztahu k mladým a starším generacím.
- MA21 – participativní programy a aktivity – např. fórum Porubské desatero, participativní rozpočet Zelená Porubě aj.
- Komunitní plánování sociálních služeb v Ostravě – sociální oblast a rodinný život, spolupráce se statutárním městem.
- Spolupráce se spolky a NNO a společná propagace jejich činnosti.
- Programy ve školách s dětmi o městském plánování.
- Sdíčko, in-line bruslení na Hlavní třídě apod.
- Rozvoj komunitních prostor a center.
- Zapojení městského obvodu do projektu Refill.

Priorita 4: Kvalitní zeleň

Popis priority

Snižování emisí CO₂, snižování energetické náročnosti budov či využívání obnovitelných zdrojů patří mezi základní globální trendy, jejichž vliv na kvalitu života a dlouhodobou udržitelnost není třeba zpochybňovat. V případě měst a obcí podobného charakteru jako Ostrava není potřeba na rozdíl od světových megalopolí záchrana posledních zbytků zeleně ve městě, ale kvalita a co možná největší využívání benefitů, které zeleň nabízí.

V kontextu světového plánování nabízí zeleň celou škálu kvalit, jejichž vhodná kombinace zvyšuje obyvatelům města hodnotu života i v oblastech, které na první pohled nejsou zřejmé. Nejzásadnější kvalitou však zůstává pozitivní vliv na životní prostředí. Jediný dospělý strom dokáže absorbovat 21,6 kg CO₂ ročně a zpětně z něj produkovat kyslík, v přítomnosti stromů jsou nižší emise částic z výfukových plynů a zeleň je rovněž používána jako nástroj pro zdravý život ve městě. Kromě absorpce dešťové vody, zeleň město ochlazuje a vytváří tak preventivní opatření před tzv. tepelnými ostrovy, tedy místy města, které se v letních měsících přehřívají a obyvatelům zde hrozí zdravotní problémy. V neposlední řadě nemovitosti v blízkosti zeleně mají prokazatelně vyšší hodnotu než ty, které jsou od ní vzdálené.

Strategický cíl

Přiblížit město přírodě.

Dlouhodobá práce na udržitelném rozvoji a kvalitě životního prostředí. Šetrnější zacházení se zdroji. Systematická práce se zelení ve městě v souladu s principy adaptace na změny klimatu. Dlouhodobá spolupráce a součinnost se statutárním městem (například v rámci Paktu starostů a primátorů⁹ a SECAP¹⁰).

Hlavní indikátory

Zvýšení koncepčního přístupu k péči o zeleň – hodnocení zaměstnanců ÚMOB Poruba

Snížení koncentrace škodlivin v ovzduší – data Českého hydrometeorologického ústavu

Opatření a aktivity

- **Strategie pro snižování CO₂** – spolupráce se statutárním městem – SECAP, EGC¹¹, adaptace na klimatické změny
- **Zeleň** – spolupráce se statutárním městem, plán pro výsadbu a údržbu zeleně, zapojování obyvatel do péče o zeleň
- **Energie** – snižování energetické náročnosti, zvyšování účinnosti, využívání obnovitelných zdrojů energie, politika čistých a efektivních energetických zdrojů
- **Budovy** – spotřeba v rezidenčních budovách, standardy, soukromé iniciativy

⁹ sdružení místních samospráv, které se dobrovolně zavázaly plnit cíle Evropské unie zaměřené na oblast klimatu a energetiky

¹⁰ Akční plán pro udržitelnou energii a klima (SECAP – Sustainable Energy and Climate Action Plan)

¹¹ European Green city (Evropské zelené město)

- **Doprava** – menší využívání aut, rozsah infrastruktury pro udržitelnou mobilitu, propagace udržitelné mobility, řízení dopravy – eliminace kongescí
- **Odpady** – snížení produkce, recyklace, propagace
- **Voda** – spotřeba vody, poruchy na rozvodném systému, voda ve veřejném prostoru, zadržování a hospodaření s vodou, vodní plochy pro lepší klima na území Poruby, využití propustných materiálů ve veřejném prostoru
- **Ovzduší** – eliminace emisí z lokálních zdrojů, minimalizace emisí z dopravy (podpora elektromobility nebo vodíkové mobility), minimalizace prašnosti
- **Půda** – smysluplné zastavování půdy, zahušťování města, ochrana půdy před erozí

Priorita 5: Čistá doprava

Popis priority

S rostoucím bohatstvím západní společnosti a postupnou urbanizací sdílají regionální metropole po celém světě společnou výzvu – individuální automobilovou dopravu. Plánovací konsenzus 90. let minulého století především na severoamerickém kontinentu vedl k postupnému přizpůsobování se města automobilům. S rostoucím počtem aut rostl počet silnic, počet parkovacích míst a zrodil se fenomén suburbanizace. Kromě nezpochybnitelně rostoucích nákladů na infrastrukturu a rostoucímu znečištění měl tento trend vliv např. i na zdraví obyvatel, a to především v podobě růstu obezity a stresu.

Plocha připadající na jednoho cestujícího podle dopravního prostředku je v případě chodce 0,8 m², v případě tramvaje 1,2 m² a v případě cestujícího v autě 22,1 m². Města se tak podporou individuální automobilové dopravy sama připravovala o jedno z nejcennějších aktiv, která spravují – prostor.

Aktuální plánovací výzvou v oblasti mobility je, jakým způsobem zajistit komfort, flexibilitu a rychlost, které individuální automobilová doprava nabízí tak, aby nedocházelo k výše zmíněným destruktivním vlivům na kvalitu života obyvatel.

Příklady ze světa ukazují na dva druhy přístupů: regulativní a proaktivní. Regulativním způsobem může být např. zákaz vjezdu automobilů do určitého území v případě Londýna. Proaktivní přístupy pak jdou směrem k co možná největšímu zvýhodnění alternativních druhů dopravy od chůze po veřejnou dopravu. Klíčem k výběru správného řešení je respektování kontextu místa, pro které řešení navrhujeme. Prvním krokem je pak ve všech případech uvědomění si, že individuální automobilová doprava je výzvou, ke které je nutné aktivně přistoupit.

Strategický cíl

Zvýšit podíl využívání udržitelných forem dopravy obyvatel.

Zvýšení účinnosti a efektivity přepravy osob a zboží, současně se snížením znečištění, emisí skleníkových plynů a spotřeby energie a zvýšení bezpečnosti a ochrany obyvatel při zachování atraktivity a kvality prostředí pro život v Porubě.

Hlavní indikátory

Počet realizovaných projektů podporujících strategický cíl čisté dopravy

Růst podílu udržitelných forem dopravy pro pohyb na území městského obvodu

Počet kilometrů zkvalitněné infrastruktury pro pěší a cyklistickou dopravu

Opatření a aktivity

- Revitalizace komunikací, zklidňování dopravy, modernizace mobiliáře a přizpůsobení zeleně
- Motivace k využívání veřejné dopravy, kol či chůze jako náhrady za neúměrně krátké a zbytečné cesty autem
- Design architektury a systému parkování, včetně nízkoemisních zón. Ochrana rezidentů a krátkodobých návštěvníků jádrových oblastí a adaptivní parkovací politika v místech

s vysokou hustotou obyvatel s ohledem na dostupný prostor a zeleň. Rozvoj sítí pro individuální automobilovou dopravu, zklidnění a provázání s urbanizací území

- Integrovaná opatření pro cyklistickou dopravu, rozvoj cyklostezek a cyklokomunikací, přizpůsobení křižovatek a křížení, řešení bezbariérovosti, značení tras, dostupnost servisní infrastruktury, cyklo-elektromobilita
- Přímá a souvislá a atraktivní pěší doprava bez „objížděk“ s využitím zkratk a s využitím tras, kde to žije dnem i nocí a je osvětleno v případě potřeby
- Pohodlné trasy pro pěší, nejen s opravenými chodníky, ale i infrastrukturou pro sezení a bez bariér
- Systematický přechod na čistou mobilitu, elektromobilitu a vodíkovou mobilitu
- Příprava a testování podmínek pro sdílenou mobilitu

PRŮBĚH TVORBY STRATEGICKÉHO PLÁNU

Součástí strategického plánu předloženém 13. 6. 2018 Zastupitelstvu městského obvodu Poruba je analytická část strategického plánu a z ní vycházející návrhová část. Výstupem návrhové části je 17 vlajkových projektů, které svým významem a přesahem do několika priorit představují hlavní směry naplňování strategie městského obvodu. Dále jsou uvedeny příklady strategických projektů, ty můžeme často zařadit pod některý z vlajkových projektů. Představují ucelené řešení daného problému definovaného v analytické části.

V průběhu roku 2018 bude pokračovat práce na Akčním plánu, jeho provázání s rozpočtem městského obvodu na rok 2019 a obecně zavádění strategického řízení do praxe úřadu. Tyto výstupy budou předloženy v prosinci 2018 ke schválení zastupitelstvu městského obvodu.

Obrázek 1 – Příprava strategického plánu

NÁVRH IMPLEMENTACE STRATEGICKÉHO PLÁNU

Základem smysluplnosti návrhové části hlavně v průběhu realizace plánu (tedy v následujících sedmi letech po schválení plánu) je tvorba co nejlepších řešení. Jak pro každodenní potřebu, tak z dlouhodobého hlediska.

Projektová laboratoř = návrh pro udržitelnost a co nejlepší projekty do budoucnosti. Projektová laboratoř jako metodicky řízené a pravidelně organizované pracovní skupiny složené z odpovědných pracovníků, specialistů, tvůrčích individualit a externích odborníků.

Hlavní úkol **Projektové laboratoře** bude vytvářet integrované **programy** (které naplní malé standardní projekty) a **vlajkové projekty** (významné dlouhodobé projekty), které budou/můžou naplňovat i více témat a koncepcí zároveň a přispívat i více cílům najednou s navázáním na poptávku po financování jak obvodu, tak statutárního města.

Cíle Projektové laboratoře:

- Po dobu realizace plánu, tedy minimálně s udržitelností na sedm let, spolupracovat a podílet se na vytváření projektových námětů se snahou o dosažení kvality srovnatelné na evropské úrovni.
- Zajišťovat vazbu navrhovaných řešení na strategické cíle obvodu a statutárního města.
- Podporovat práci na integraci více témat současně.
- Vytrvale se snažit o nalezení optimální varianty řešení s využitím co nejlepších dostupných znalostí zapojených expertů a technologií za přijatelných podmínek pro financování.
- Zajišťování vnitřní kvality projektů a jejich provázanosti na město, region, stát a na moderní zásady městského udržitelného rozvoje.

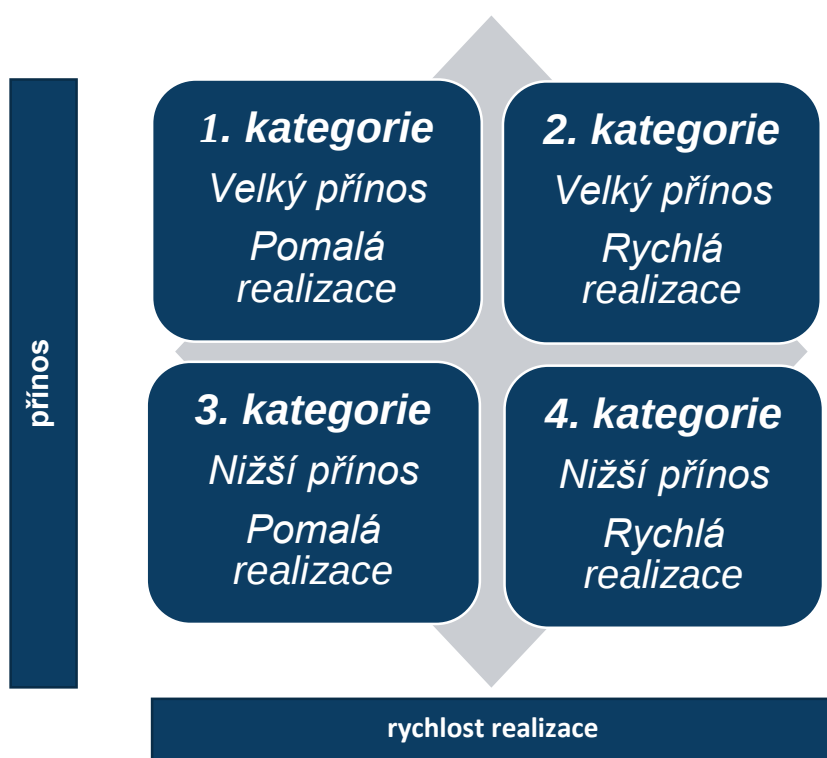
Na Projektovou laboratoř je poté potřeba navázat interní **výkonný projektový tým**, který se s železnou pravidelností bude scházet k tomu, aby monitoroval průběh projektů a jejich výsledky, usiloval o odstraňování bariér v komunikaci a procesech, vysvětloval přínosy projektů a hledal ideální podmínky pro financování a zajišťoval dostatečné kapacity a kvality výstupů ve spolupráci s vedením obvodu a statutárním městem.

Místní Agenda 21 je v rámci procesu strategického plánu zajištěním udržování principů participativního plánování a zapojování obyvatel do zkvalitňování projektových záměrů.

VLAJKOVÉ PROJEKTY

Strategický plán rozvoje městského obvodu definuje celkem 17 vlajkových projektů. Obsahově projekty vycházejí z definovaných pěti priorit strategického plánu. Kritérii pro výběr vlajkových projektů byla především dlouhodobá udržitelnost, naplňování více než pouze jedné priority a shoda napříč pracovními skupinami. Tyto skupiny vyhodnocovaly více než 70 stávajících projektů a desítky potenciálně nových projektů, které následně rozčlenily do čtyř kategorií dle náročnosti na realizaci a celkový přínos každého jednotlivého projektu. Touto metodikou tak vznikly čtyři kategorie projektů:

Obrázek 2 – Metodika třídění projektu

Seznam projektových fiší

17 vlajkových projektů:

Dokončená prodloužená Rudná
Duha – náměstí pro VII. a VIII. obvod
Efektivní a vstřícný úřad
FajnOVA Poruba – komunikační strategie
Komunitní centrum Všichni spolu
Městský bulvár Hlavní třída
Nabídka kvalitního bydlení pro různé cílové skupiny
POKLAD pokladem
Porubou na kole/čkách
Prodloužení tramvajové tratě na VII. a VIII. obvod
Přeměna lokality Dělnická
Pustkovecké údolí
Rekonstrukce Sportovního areálu Poruba
Revitalizace vnitrobloků a veřejných prostor
Sdílo a další podpora místních podnikatelů
Severní spoj
Zámecký park

Příklady strategických projektů:

eGovernment na úřadě
Hlavní třída žije
Hřbitov a smuteční síň
Klenot Poruby – městská památková zóna
Komunitní dům pro seniory
Nová vozovna
Opavská městskou třídou a vytvoření důstojného vjezdu do města
Parkovací politika
Pasportizace majetku obvodu
Porubané spolurozhodují
Porubský les a Myslivna
Rekonstrukce sportovišť škol
Rekonstrukce zastávek s chytrými prvky
Revitalizace náměstí Družby
Revize statutu města
Spolupráce s FNO
Spolupráce s RESIDOMO
Spolupráce s VŠB-TUO
Ulice 17. listopadu městskou třídou
a další

Projektové fiše

VLAJKOVÝ PROJEKT: Dokončená prodloužená Rudná

Popis projektu: Důležité chybějící infrastrukturní propojení: prodloužená Rudná. Ulicemi Poruby projíždí tranzitní doprava ve směru Ostrava–Opava, chybí přeložka silnice 1. třídy I/11. Bez dokončení této dopravní infrastruktury nemohou být úspěšně zklidněny ulice Opavská a 17. listopadu. Pozitivním dopadem dokončení bude mj. snížení tranzitní dopravy v Porubě, ekologizace, navrácení městského prostoru lidem.

Typ: tvrdý/investiční projekt

Lokalizace: Poruba – silnice I/11

Odhadované náklady: 3 228 mil. Kč (převažující zdroj financí: národní zdroje)

Nositel a garant: Nositelem (investorem) je Ředitelství silnic a dálnic. Garantem za MOB je starosta. MOB má roli lobbingu, komunikačního kanálu

Čas realizace: 2012–? (předpoklad 5 let vyvlastnění + stavba 1,5 roku) tzn. 2025

Stav: Stavba přerušena z důvodu řešení vyvlastnění věcných břemen

Priorita FajnOVA Poruba: Čistá doprava, Prostor pro lidi

Zdroj návrhu projektu: Akční plán FajnOVA – vlajkový projekt; Priorita: Metropole regionu – strategický cíl č. 1 „Propojit město dovnitř i se světem“; Prioritní projekt z jednání pracovní skupiny, Koncepční materiál „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“

VLAJKOVÝ PROJEKT: Severní spoj

Popis projektu: Významné komunikační propojení centra města a Poruby, které odlehčí dopravě na přetížených ulicích Opavská a Rudná

Typ: tvrdý/investiční projekt

Lokalizace: Třebovice – Provozní ulice; Martinov – Průběžná ulice

Odhadované náklady: 100 mil. Kč (převažující zdroj financí: národní zdroje)

Nositel a garant: Správa silnic Moravskoslezského kraje / dokumentace k územnímu řízení – MMO. Garantem za MOB je starosta. MOB má roli lobbingu a komunikační roli

Čas realizace: od roku 2023 (do té doby přípravné a projektové práce)

Stav: Proběhlo veřejné projednání k dokumentaci pro územní rozhodnutí. Běží příprava dokumentace k územnímu řízení.

Priorita FajnOVA Poruba: Čistá doprava, Prostor pro lidi

Zdroj návrhu projektu: Akční plán FajnOVA – vlajkový projekt; Priorita: Metropole regionu – strategický cíl č. 1 „Propojit město dovnitř i se světem“; Prioritní projekt

VLAJKOVÝ PROJEKT: Městský bulvár Hlavní třída

Popis projektu: Vytvoření kvalitního městského bulváru. Celkový projekt sestává z řady dílčích projektů: 1. Úprava středového pásu – především úprava zeleně, opravy komunikací, mobiliáře, řazení komunikace (např. zpomalení vytvořením pouze jednoho jízdního pruhu). Bude vycházet z návrhu krajinářského architekta (ve zpracování). 2. Revitalizace Alšova náměstí. 3. Revitalizace prostranství u Floridy včetně umístění podzemního parkoviště. Obecně je cílem vlajkového projektu zvýšení propustnosti silnice pro chodce, využití pro parking a pro klidovou zónu, případně pro obchodní plochy, vyřešení napojení Hlavní třídy (na VŠB-TUO a V. stavební obvod). Celková revitalizace veřejného prostoru Alšova náměstí včetně výstavby podzemních garáží (pozn. Podzemní parkoviště je kalkulováno u Floridy). Estetizace veřejného prostoru u Floridy. Estetizace prostorů kolem Hlavní třídy – průchody (Galerie Dukla).

Typ: tvrdý/investiční projekt

Lokalizace: Poruba – Hlavní třída, Alšovo náměstí

Odhadované náklady: Úprava středového pásu 25 mil. Kč (předpokládá minimální stavební úpravy – plocha cca 65 000 m², z toho předpoklad 1/3 k úpravě x 1 000 Kč/m² náklady na opravu), Revitalizace Alšova náměstí 10 mil. Kč (cca 10 200 m² x 4 000 Kč při zapojení stavebních prací s vysokými náklady – památková zóna), Revitalizace prostranství u Floridy včetně umístění podzemního parkoviště 5 mil. Kč (celkové předpokládané náklady vč. parkoviště – 200 mil. Kč vychází z investiční studie podzemního parkoviště na Alšově nám.)

Garant: odbor rozvoje obvodu ÚMOb Poruba

Čas a stav realizace: Úprava středového pásu - návrh krajinářského architekta ve zpracování; Revitalizace Alšova náměstí – předpokládáme, že do r. 2023 proběhne jen jedna část náměstí. Podzemní parkoviště – realizace od roku 2023, do té doby příprava projektové dokumentace.

Priorita FajnOVA Poruba: Prostor pro lidi, Čistá doprava, Kvalitní zeleň, Aktivní život

Zdroj návrhu projektu: Pracovní skupina tvorby FajnOVA Poruba; Pocitové mapy Poruby – trávení volného času, považována za centrum Poruby; Koncepční materiál „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“

VLAJKOVÝ PROJEKT: POKLAD pokladem

Popis projektu: Dílčí projekty: 1. Rekonstrukce objektu DK Poklad. 2. Stavba parkovacích objektů. 3. Rekonstrukce parků. 4. Revitalizace ulice Alšova. Cílem projektu je rekonstrukce významného památkového objektu a okolního veřejného prostoru, části památkové zóny. Navrácení jejich původních funkcí s kvalitami a potřebami současnosti. Vytvoření kvalitního zázemí pro aktivní, nejen kulturní život obyvatel. Projekt se skládá z několika vzájemně propojených projektů především investičního charakteru, částečně obsahuje dlouhodobé zásahy v rámci běžné údržby. Rekonstrukce DK Poklad včetně parkování a amfiteátru, rekonstrukce významného krajinného prvku – parčíků – do kvality městských parků s pobytovými funkcemi, úprava Alšovy ulice – navrácení urbanisticky významné pohledové osy.

Typ: tvrdý/investiční projekt

Lokalizace: Poruba – DK Poklad, Alšova ulice, ul. Matěje Kopeckého

Odhadované náklady: rekonstrukce objektu domu kultury 350 mil. Kč (z toho cca 60 mil. již profinancováno), stavba parkovacích objektů 80 mil. Kč (z toho 8 mil. Kč z financí Mob), rekonstrukce parků 16 mil. Kč (orientace na využití externích zdrojů)

Nositel a garant: MMO, ÚMOB Poruba – odbor rozvoje obvodu, odbor komunálních služeb

Čas realizace: od r. 2013 (DK Poklad)

Stav: DK Poklad – rekonstrukce pozastavena; Parkování – projektová dokumentace ve zpracování před podáním k územnímu řízení; amfiteátr – záměr, existuje dříve vypracovaná studie rekonstrukce; revitalizace parků v režimu významných krajinných prvků a Alšovy ulice – principy úprav nastaveny v Koncepční strategické studii urbanistického prostoru I. stavebního obvodu MOB Poruba z roku 2018

Priorita FajnOVA Poruba: Aktivní život, Prostor pro lidi, Kvalitní zeleň, Efektivní řízení

Zdroj návrhu projektu: Dlouhodobý zájem veřejnosti; Pracovní skupina tvorby fajnOVA Poruba – Prioritní projekt; Pocitové mapy Poruby – trávení volného času; Koncepční materiál „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“; Koncepční strategická studie urbanistického prostoru I. stavebního obvodu MOB Poruba z roku 2018

VLAJKOVÝ PROJEKT: Duha – náměstí pro VII. a VIII. obvod

Popis projektu: Dílčí projekty: 1. Horní náměstí. 2. Dolní náměstí a park. Celková revitalizace prostranství. Jedná se o vznik pobytové plochy náměstí s alejemi stromů, zastřešením tržního místa a rekonstrukcemi zastávek MHD. Prostor bude doplněn o lavičky, pobytové trávníky, veřejné osvětlení, vodní prvky, sochy a specifický „meeting point“. Projekt vychází ze zpracované studie a z podnětů občanů. Současné prostranství kolem autobusové zastávky Duha lze vnímat jako centrální místo VII. a VIII. obvodu

s vysokou koncentrací obyvatel, a to jak ve vazbě na MHD, tak i z důvodu přítomného nákupního komplexu včetně tržního místa. Prostor dnes působí neuspořádaně a nevzhledně, navíc jej rozděluje bariéra silnice 17. listopadu. MOB Poruba byla zadána studie, která posiluje silné stránky tohoto místa a vytváří z něj kvalitní městský prostor, kde je chodec na prvním místě.

Typ: tvrdý/investiční projekt

Lokalizace: Poruba – prostranství u autobusové zastávky Duha vč. tržště

Odhadované náklady: horní náměstí 5 mil. Kč, dolní náměstí a park 85 mil. Kč (z toho 45 mil. Kč finance MOB)

Nositel a garant: MMO, ÚMOB Poruba

Čas a stav realizace: od roku 2018 (1. etapa, horní náměstí), dolní náměstí a park v letech 2020–2021

Stav: investiční studie; zařazeno do Akčního plánu FajnOVA

Priorita FajnOVA Poruba: Prostor pro lidi, Čistá doprava

Zdroj návrhu projektu: Projekt zařazený do Akčního plánu FajnOVA – strategický cíl č. 6 „Kultivovat prostředí pro život všech generací“, Koncepční materiál „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“

VLAJKOVÝ PROJEKT: Revitalizace vnitrobloků a veřejných prostor

Popis projektu: Uzpůsobení vnitrobloků současným potřebám obyvatel. Zapojení místních obyvatel do plánování úprav vnitrobloků – formou veřejného projednání, soutěží, workshopů atp. Vnitrobloky jako kvalitní prostor k trávení volného času v místě bydliště. Postupná výměna prvků městského mobiliáře podle současného standardu estetizace veřejného prostoru ve vyspělých evropských městech. Úprava chodníků, veřejného osvětlení, pořízení mobiliáře. Nová výsadba zeleně a revitalizace stávající. Budování podzemních kontejnerů. Součástí je řešení dlouhodobé obnovy zeleně a také hledání rovnováhy mezi potřebami parkovat, prostorem pro pěší. Vnitrobloky by měly poskytovat prostor k trávení volného času různorodých cílových skupin – trávení času aktivním i pasivním způsobem. Prostory jsou velmi různorodé a plánované úpravy budou ctít tento aspekt. Projekt řeší prostor polosoukromý až veřejný tak, aby lidé v okolí svých domů cítili vztah k místu a měli chuť v něm trávit čas. Velmi důležitým prvkem je bezpečnost.

Typ projektu: tvrdý/investiční + měkký/neinvestiční

Odhadované náklady: 75 mil. Kč (cena 5 mil. Kč / 1 vnitroblok; zdroj financí: MOB)

Nositel: ÚMOB Poruba – odbor rozvoje obvodu, odbor komunálních služeb

Čas realizace: průběžně (optimálně 3 vnitrobloky/rok)

Stav: v realizaci

Priorita FajnOVA Poruba: Prostor pro lidi, Aktivní život, Čistá doprava, Kvalitní zeleň

Zdroj návrhu projektu: Konceptní materiál „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“, podněty občanů, Konceptní strategická studie urbanistického prostoru I. stavebního obvodu MOB Poruba z roku 2018

VLAJKOVÝ PROJEKT: Přeměna lokality Dělnická

Popis projektu: Dílčí projekty: 1. Bytové domy. 2. Veřejný prostor. 3. Vytvoření strategie spolupráce s RESIDOMO. Komplex opatření na eliminaci sociálně vyloučené lokality Dělnická. Nové funkce budov – např. Komunitní dům pro seniory, dostupné služby na řešení sociálních problémů vyskytujících se v sociálně vyloučené lokalitě (neziskové organizace podporující vzdělávání, zaměstnanost, funkce domovníků), ulice Dělnická jako kvalitní místo pro bydlení – opravy domů, revitalizace veřejných prostranství atd. Rekonstrukce předprostoru Oblouku, oživení přízemí objektu (volné komerční prostory)

Lokalizace: tzv. dvouletky – ul. Porubská, Dělnická, Skautská

Typ projektu: tvrdý/investiční + měkký/neinvestiční

Odhadované náklady: bytové domy (převážná většina jsou náklady spol. RESIDOMO; ve správě MOB rekonstrukce: Rekonstrukce bytových domů 383/24 a 385/28 na ulici Dělnické za 6,4 mil. Kč, Rekonstrukce bytových domů 818/42, 319/40 a 320/38 za 11 mil. Kč, Rekonstrukce objektu na ulici Dělnická č. p. 411 za 93 mil. Kč, z toho 50 mil. Kč z rozpočtu MOB), veřejný prostor 17 mil. Kč (plocha 1 900 000 m², veřejné prostory tvoří 73 % plochy, náklady na rekonstrukce minimální – 500 Kč/m², při rekonstrukci cca ¼ plochy 34 000 m²).

Nositel a garant: ÚMOB Poruba – odbor rozvoje obvodu, RESIDOMO, neziskové organizace

Čas a stav realizace: průběžně; Komunitní dům seniorů – zpracována projektové dokumentace; Rekonstrukce objektu na ulici Dělnická č. p. 411 – probíhá projektová příprava do 3/2019

Priorita FajnOVA Poruba: Prostor pro lidi, Aktivní život, Kvalitní zeleň

Zdroj návrhu projektu: Pocitové mapy Poruby – bezpečnost; Konceptní materiál „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“, Konceptní strategická studie urbanistického prostoru I. stavebního obvodu MOB Poruba z roku 2018, Podnět partnera – společnosti RESIDOMO

VLAJKOVÝ PROJEKT: Efektivní a vstřícný úřad

Popis projektu: Revize, iniciace a především realizace již platných koncepcí a strategií MOB, potažmo SMO (ze kterých městský obvod musí také vycházet při své činnosti). Na ÚMOB Poruba vznik koncepce odpadového hospodářství (mj. umístění podzemních kontejnerů, třídění odpadu aj.), potřeba vytvoření koncepce statické dopravy, etický

kodeks – práce dovnitř úřadu. Uplatnění konceptu „chytrého“ a také „zdravého“ města. Institucionální zajištění realizace strategie na ÚMOb Poruba – interně formou „Projektové laboratoře“ a výkonného projektového týmu (samostatný projekt). Dílčím projektem je také strategický projekt Revize statutu města, řešící i problematiku financování obvodů ze strany SMO.

Typ projektu: mMěkký/neinvestiční projekt

Odhadované náklady: 25 mil Kč

Garant: MOb – místostarosta/ka koordinující odboru rozvoje obvodu ÚMOb Poruba

Čas realizace: od r. 2017

Stav: realizace projektu „Posílení strategického a finančního řízení a rozvoj lidských zdrojů Úřadu městského obvodu Poruba“; spolupráce na přípravě projektu FajnOVA Revize statutu města

Priorita FajnOVA Poruba: Efektivní řízení

Zdroj návrhu projektu: Strategické řízení – ÚMOb Poruba; Akční plán FajnOVA – inspirativní projekt

VLAJKOVÝ PROJEKT: Sdíčko a další podpora místních podnikatelů

Popis projektu: Sdíčko (platforma pro prezentaci lokálních podnikatelů a rozvojových projektů města, resp. obvodu. Prezentace nabídky regionálních prodejců, výrobců nebo designérů, kteří nabízejí zajímavý a nevšední produkt nebo službu atraktivní formou. Oživení veřejného prostoru díky interaktivním expozicím, workshopům i hrám, prezentaci rozvojových záměrů a projektů na místní úrovni a prostor k přiblížení veřejné správy obyvatelům města.), Obchodníci v Porubě (podpora drobných živnostníků majících svůj kamenný obchod nebo provozovnu na území městského obvodu Poruba – formou: speciální webová stránka, stránka ve zpravodaji PRIO, další možné formy propagace např. místní televize), Refill (projekt Refill usiluje o zavedení dočasného užívání prázdných prostor jako běžně dostupné služby v Ostravě/Porubě. V rámci projektu vzniká na úrovni SMO „Kancelář pro dočasné využívání“ – tým, který pod záštitou SMO propojuje majitele opuštěných budov s aktivními občany). Velká obchodní centra jsou velkou konkurencí pro MSP. Podpora maloobchodů a drobných prodejen s sebou nese výhody formou odborného poradenství, objednání speciálního sortimentu, doplňkové služby jako servis a údržba atd. Malé a střední podniky, případně sociální podniky či neziskové organizace významně oživují městský prostor a dávají vzniknout novým pracovním příležitostem v Porubě. V Porubě je v porovnání s celou Ostravou i Českou republikou nižší podíl OSVČ a podnikatelů se zaměstnanci. Projekty mají pozitivní dopad na rozvoj místní ekonomiky, podílí se na zvýšení kvality života Porubanů.

Typ projektu: měkký/neinvestiční projekt

Odhadované náklady: Sdíčko – 3 mil. Kč

Nositel a garant: Sdíčko – nositelem MOb, garant: politik pro MA21; Refill – nositelem je SMO, MOb v roli partnera

Čas realizace: Sdíčko – od r. 2016; Refill – 2016–2019

Stav: Sdíčko – v realizaci; Refill: příprava pilotního projektu – služby dočasného užívání

Priorita FajnOVA Poruba: Aktivní život

Zdroj návrhu projektu: Sdíčko – Vlajkový projekt FajnOVA a Prioritní projekt z jednání pracovní skupiny; Refill – vlajkový projekt FajnOVA, Nižší spokojenost Porubanů s nabídkou zaměstnání – dotazníkový průzkum FajnOVA z r. 2016

VLAJKOVÝ PROJEKT: FajnOVA Poruba – Komunikační strategie

Popis projektu: Marketingová platforma pro komunikaci projektů v městském obvodu a zapojování obyvatel do správy obvodu. Mezi pozitiva patří lepší image, informovaná široká veřejnost atp.

Typ projektu: měkký/neinvestiční projekt

Odhadované náklady: 5 mil. Kč

Garant: ÚMOb Poruba – útvar prezentace a vztahů k veřejnosti, odbor rozvoje obvodu

Čas realizace: v realizaci: web fajnovaporuba.cz; v přípravě: strategie komunikace a participace

Stav: rozvoj webových stránek FajnOVA Poruba; realizace projektu „Posílení strategického a finančního řízení a rozvoj lidských zdrojů Úřadu městského obvodu Poruba“

Priorita FajnOVA Poruba: Efektivní řízení, Aktivní život

Zdroj návrhu projektu: MA21 – ÚMOb Poruba; realizace výše uvedeného projektu; Akční plán FajnOVA – vlajkový projekt (strategický cíl č. 5 „Podporovat komunitní život a zapojit občany do řízení města“), v širším pojetí inspirativní projekt

VLAJKOVÝ PROJEKT: Rekonstrukce Sportovního areálu Poruba

Popis projektu: Rekonstrukce Sportovního areálu Poruba, jehož provozovatelem je SAREZA. Jedná se o potřebnou rekonstrukci sportovního areálu na kvalitní multifunkční sportovní areál.

Typ projektu: tvrdý/investiční projekt

Odhadované náklady: 100 mil. Kč (převažující zdroj financí: SMO)

Garant: SMO – SAREZA; MOb Poruba – místostarosta/ka koordinující odbor rozvoje obvodu, místostarosta/ka koordinující odbor školství, prevence kriminality a bezpečnosti, role MOb Poruba: partnerství, lobbying, komunikační podpora

Čas realizace: od r. 2019

Stav: investiční záměr

Priorita FajnOVA Poruba: Aktivní život

Zdroj návrhu projektu: FajnOVA – strategický projekt, Priorita: Zdravé město – strategický cíl č. 6 „Kultivovat prostředí pro život všech generací“, Prioritní projekt z jednání pracovní skupiny, Koncepční materiál „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“

VLAJKOVÝ PROJEKT: Komunitní centrum Všichni spolu

Popis projektu: Komunitní centrum Všichni spolu (výstavba komunitního centra – nejen pro osoby se zdravotním handicapem). Realizací vznikne víceúčelový prostor, s hřištěm, mnoha atrakcemi různého typu a budovou se zázemím, která bude sloužit ke vzdělávání i jako místo pro aktivity nejrozličnějších organizací.

Lokalizace: Poruba – ul. K. Pokorného

Typ projektu: tvrdý/investiční projekt

Odhadované náklady: 52 mil. Kč (spolufinancování IROP, SMO a MSK)

Garant: ÚMOB Poruba – odbor rozvoje obvodu

Čas realizace: od r. 2017

Stav: v realizaci

Priorita FajnOVA Poruba: Aktivní život, Prostor pro lidi

Zdroj návrhu projektu: Porubské desatero – podpora handicapovaných i podpora lidí s handicapem

VLAJKOVÝ PROJEKT: Nabídka kvalitního bydlení pro různé cílové skupiny

Popis projektu: Dostupné bydlení je jedním z nástrojů prorodinných opatření. Zajištění kvalitního bydlení pro různé cílové skupiny, zejména pro seniory, mladé rodiny. Opatření se může zaměřovat např. na pečovatelské nebo vstupní bydlení. Dále také na zvýšení dostupnosti bydlení pro mladé rodiny (pro-populační opatření). Městský obvod také podporuje investiční výstavbu kvalitního bydlení pro různé cílové skupiny.

Typ: tvrdý/investiční projekt (budování nebo rekonstrukce objektů) s přesahem do měkkých projektů (zřízení pracovního místa domovníků v objektech, sociální služby)

Lokalizace: Poruba – Komunitní dům pro seniory

Odhadované náklady: 80 mil. Kč (zdroje financí: soukromé, vhodné výzvy Ministerstva pro místní rozvoj), podpora rozvoje bydlení soukromými investory

Nositel a garant: ÚMOB – odbor bytového hospodářství a údržby budov, odbor rozvoje obvodu

Čas realizace: průběžně

Stav: projektový záměr

Priorita FajnOVA Poruba: Prostor pro lidi

Zdroj návrhu projektu: Návrh z jednání řídicí skupiny, Analytická část strategického plánu, Koncepce sociálního bydlení SMO

VLAJKOVÝ PROJEKT: Pustkovecké údolí

Popis projektu: Rekultivace významného krajinného prvku s cílem vytvořit kvalitní parkové území uprostřed města, posílení hodnotných míst přírodního charakteru, vytvoření pobytových zón s preferencí klidového charakteru, vazba na projekt Komunitního centra Všichni spolu, které je naopak místem aktivního vyžití.

Lokalizace: Pustkovec – Pustkovecké údolí

Typ projektu: tvrdý/investiční projekt

Odhadované náklady: 40 mil. Kč (převažující zdroj financí: hledá se)

Nositel a garant: SMO, MOb Poruba v roli iniciátora, partnera, lobbisty

Čas realizace: od roku 2018

Stav: Probíhají projekční práce a výkupy pozemků. Zpracování dokumentace pro územní rozhodnutí, dokumentace pro stavební povolení a dokumentace pro provedení stavby

Priorita FajnOVA Poruba: Kvalitní zeleň

Zdroj návrhu projektu: Vlajkový projekt FajnOVA – Priorita: Zdravé město – strategický cíl č. 7 – „Přiblížit město přírodě“, Prioritní projekt pracovní skupiny FajnOVA Poruba; návrh navazuje na několik veřejných projednání k lokalitě a zároveň vychází z pocitových map, které definují lokality zeleně jako místa největšího zájmu

VLAJKOVÝ PROJEKT: Zámecký park

Popis projektu: Cílem projektu je revitalizace Zámeckého parku a okolí rybníka a jejich vzájemné propojení. Vytvoření kvalitního městského parku v Porubě jako místa propojení staré Poruby s novou zástavbou. Primární je zpřístupnění parku, odstranění či eliminace zásadních prostorových bariér – horkovod, garáže, komunikace Nad Porubkou. Řešení problematiky bezpečnosti – eliminace problému s lidmi bez domova, odstranění sběrných surovin, prosvětlení parku. Zpřístupnění různorodým cílovým skupinám. Řešení kvality komunikací a v neposlední řadě vytvoření adekvátní náplně parku. Projekt přímo navazuje na funkčnost zámku a je připravován partnersky, ve spolupráci s veřejností a klíčovými institucemi – místní farností atd.

Lokalizace: Poruba – Zámecký park a rybník u ul. Nad Porubkou; projekt má přímou vazbu na úpravu ulice nábřeží SPB, řešení problematiky parkování v lokalitě

Typ projektu: tvrdý/investiční projekt

Odhadované náklady: 85 mil. Kč, z toho externí financování 50 mil. Kč z Nadace Proměny Karla Komárka; MMO, národní a evropské zdroje

Garant: ÚMOB Poruba – odbor rozvoje obvodu

Čas a stav realizace: od r. 2016 probíhají přípravné práce, v r. 2017 proběhla I. etapa rekonstrukce nábřeží SPB, od r. 2019 je plánováno přemístění horkovodu, revitalizace parku je plánována v r. 2020 (probíhá výkup pozemků (garáže), zadání dopravní studie, příprava architektonické soutěže)

Priorita FajnOVA Poruba: Kvalitní zeleň, Prostor pro lidi, Čistá doprava, Aktivní život

Zdroj návrhu projektu: Porubské desatero; Pracovní skupina FajnOVA Poruba; Koncepční materiál: „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“; Koncepční strategická studie urbanistického prostoru I. stavebního obvodu MOB Poruba z roku 2018

VLAJKOVÝ PROJEKT: Porubou na kole/čkách

Popis projektu: Bikesharing a sdílení koloběžek – Systém veřejného sdílení kol a koloběžek. Pilotní nasazení bikesharingu v centru Ostravy (rozjezd projektu během května 2018 hodnocen zatím kladně: kolo využije cca 500 osob/den), předmětem je rozšíření bikesharingu do Poruby (vytipování vhodných lokalit pro umístění kol se stojany, realizace sdílení kol). Příležitosti pro in-line bruslení v Porubě. Pro využití kol, kolečkových bruslí a koloběžek je nutné dobudovat vhodnou infrastrukturu. Výstavba propojení Poruby a centra města (cyklostezka M přes Svinovské mosty a Novou Ves). Doplnění sítě cyklostezek na území MOB, výstavba kvalitního a rychlého propojení MOB s ostatními městskými obvody a okolními městy.

Typ projektu: Tvrdý/investiční projekt

Lokalizace: Poruba – nutno vytipovat lokality pro umístění kol/koloběžek a stojanů, lokalizace cyklotras je uvedena v dokumentu „Koncepce cyklistické dopravy v Ostravě“

Odhadované náklady: 4 mil. Kč (externí financování 2 mil. Kč – bikesharing)

Garant: SMO / MOB Poruba + partneři (umístění stojanů vč. kol/koloběžek na soukromých pozemcích) – např. VŠB-TUO, SAREZA aj.

Čas realizace: od r. 2018

Stav: bikesharing v přípravě, projektový záměr (vedou se jednání; pilotní ověření bikesharingu v centru Ostravy); Propojení Poruby a centra – Cyklotrasa M přes Svinovské mosty (příprava projektové dokumentace), Cyklostezka Nová Ves – vodárna (vybrán zhotovitel)

Priorita FajnOVA Poruba: Čistá doprava

Zdroj návrhu projektu: Akční plán FajnOVA – vlajkový projekt – strategický cíl č. 6 „Kultivovat prostředí pro život všech generací“, Porubské desatero

VLAJKOVÝ PROJEKT: Prodloužení tramvajové tratě na VII. a VIII. obvod

Popis projektu: Prodloužení tramvajové tratě na VII. a VIII. obvod – napojení VII. a VIII. obvodu Poruby na tramvajovou dopravu. Zlepšení dopravní obsluhy území, estetizace veřejného prostoru. Cílem je: ekologizace a zkapacitnění dopravy, zrychlení dopravy směrem do centra města (přímé napojení tramvajovou linkou), odstranění dopravních kongescí, zvýšení kvality života obyvatel.

Lokalizace: Poruba/Pustkovec – probíhá studie a jednání

Odhadované náklady: 1 000 mil. Kč

Typ projektu: Tvrdý/investiční projekt

Garant: SMO, Dopravní podnik Ostrava a.s.; MOb Poruba v roli partnera, lobbisty, komunikační role

Čas realizace: od r. 2016

Stav: probíhá zpracování projektové dokumentace, dokumentace k územnímu řízení

Priorita FajnOVA Poruba: Čistá doprava, Prostor pro lidi

Zdroj návrhu projektu: Akční plán FajnOVA – vlajkový projekt; průzkum veřejného mínění v r. 2017, pocitové mapy – 2016 i 2018 (nedostupnost MHD)

PŘÍLOHA 1: ANALYTICKÁ ČÁST

Úvod

Městský obvod Poruba je pevnou součástí statutárního města Ostravy – moravskoslezské metropole, se kterou sdílí mnohé silné i slabé stránky. Celoměstskou výzvou je např. úbytek obyvatel. Ostrava se vylidňuje a obvod Poruba není výjimkou. Od roku 2000 do začátku roku 2018 klesl počet obyvatel o více než 10 000 na 65 908, Poruba v tomto období přišla o 1/7 svého obyvatelstva. Avšak Poruba je rovněž obvod s vlastní svébytnou identitou a vlastními výzvami, kterým čelí a čelit bude. Analytická část porubského strategického plánu jde po stopách těchto výzev a tvoří základní podklad pro část návrhovou, která definuje konkrétní cíle a kroky, jak na takové výzvy reagovat.

Ptáme-li se na porubskou identitu, odpovědí nám je nejčastěji: „že se zde prostě dobře žije“. Co se pod touto frází skrývá, jaké kvality, jaké parametry?

Každý den z Poruby vyjede do zaměstnání více než 16 tisíc obyvatel a 4 tisíce studentů. Proto právě doprava, či lépe řečeno pohyb z, do a uvnitř obvodu je dominantním tématem analytické části. Možnost dostat se co nejpohodlněji do práce, školy, či za volnočasovými aktivitami je jedním z klíčů k řešení palčivých porubských problémů.

Samotná mobilita řeší tzv. „meziprostor“ mezi prací a domovem. Stejně důležitý je prostor, ve kterém žijeme, ať již soukromý, či veřejný. O Porubě se říká, že je zelená. Má ve srovnání s jinými obvody Ostravy velký podíl zelených ploch i stromové výsadby. Poruba není průmyslovým centrem, je vnímána jako lokalita k bydlení, lokalita k životu. Západní orientace vůči velkým zdrojům průmyslového znečištění z Poruby dělá po převážnou část roku díky převládajícímu směru větru od západu jednu z nejčistších částí Ostravy. Proto právě lepší kvalita bydlení a veřejného prostoru je při rozvoji obvodu cestou ke kvalitnějšímu životu jeho obyvatel.

Hlavním tvůrcem porubské identity jsou však samotní lidé. Lidé, kteří ve zmíněném prostoru tráví čas, vytvářejí vlastní kulturní aktivity, sportují, odpočívají, hrají si. Poruba je obvodem s největším podílem obyvatel seniorského věku v celé Ostravě, celkem 25,01 % obyvatel je starších 65 let. Ve spojení s globálním trendem stárnutí obyvatelstva se tak již nyní obvod musí na zvýšený zájem o sociální služby či bezpečnost připravit.

Pro pohyb, Pro prostředí a Pro lidi tvoří tzv. porubská 3P, v rámci kterých jsou organizována hlavní analytická zjištění formou SWOT analýz.

Nezbytným předpokladem pro schopnost na tato 3P reagovat je kvalitní fungování samotného obvodu a jeho úřadu, proto jsou tyto oblasti doplněny i oblastí správy popisující zjištění směřující k zefektivnění a systematickému řízení úřadu.

Stručná charakteristika městského obvodu

Městský obvod Poruba je jedním z 23 městských obvodů statutárního města Ostravy. Nachází se v západní části města na území historické země opavského Slezska vymezeném západně řekou Odrou a severně řekou Opavou. Poruba je druhým nejlidnatějším obvodem Ostravy, populační velikostí srovnatelná se statutárním městem Kladnem. Území městského obvodu Poruba pokrývá plochu o výměře 1 317 hektarů a skládá se z katastrálních území Poruba a Poruba-sever. Poruba se nachází na území Ostravské pánve, ale bez nalezišť černého uhlí na svém území. Městským obvodem protéká říčka Porubka, která zásobuje porubské rybníky a letní koupaliště. V západní části katastrálního území se nachází lesní komplex Poruba-Březí (známý jako porubský lesopark) a v severozápadní části les Poruba-Osošník (les mezi Porubou a Plesnou).

Historie Poruby se datuje do 15. století¹², avšak na významu obec nabyla až v 50. letech minulého století, kdy byla připojena k Ostravě a byla vybrána pro výstavbu nového města, tzv. nové Ostravy. Plány na demolici poddolované části centrální části Ostravy a přesídlení většiny obyvatel do Poruby se však nenaplnily. I tak se z malé zemědělské obce s necelými 2 000 obyvateli v průběhu 2. poloviny minulého století za méně než 40 let stalo město s téměř 100 000 obyvateli. Ačkoli byla Poruba budována jako samostatný **urbanistický celek**, nedisponuje hlavním centrálním náměstím. Za jakousi tepnu života města je považována Hlavní třída protínající Porubu v polovině její délky západovýchodním směrem. V roce 2003 byla na území vyhlášena městská památková zóna, kterou tvoří I. a II. stavební obvod a část Poruby-vsi. Urbanistický komplex prvního stavebního obvodu architektonicky reprezentuje sloh socialistického realismu.

Funkční diferenciaci městských obvodů patří k hlavním znakům prostorové struktury města. Protože byla Poruba budována jako satelit, nové město pro dělníky a horníky v průmyslové Ostravě, vyzdvížena byla její ubytovací funkce. Do Poruby byly umisťovány ekonomické činnosti ze sektoru služeb a nebyly zde vybudovány žádné průmyslové areály. Naopak významné průmyslové areály, které zaměstnávaly deseti tisíce lidí, se koncentrovaly ve středu Ostravy, v MOB Vítkovice a na jihovýchodě Ostravy v městské části Kunčice. S útlumem těžby a těžkého průmyslu a nevyhnutelnou restrukturalizací ekonomiky města nabývá na významu sektor služeb. Vznik nových pracovních míst se soustředí do průmyslových zón, mezi největší patří Ostrava-Mošnov a Ostrava-Hrabová. Za centrum Ostravy jako celku je považována Moravská Ostrava. Funkční roztříštěnost jednotlivých obvodů se sice pomalu rozpouští, nicméně stále vytváří řadu problémů, které se dotýkají i MOB Poruba. Mezi nejvýznamnější problémy patří denní dojíždka za prací mimo obvod, která generuje dopravní a ekologické problémy, dále je to image centra jako „mrtvého města“ v podvečer a o víkendu.

¹² Lexa, 2007, „Odkazy porubských kronik“

Hlavní zjištění

3 porubská P – co už dnes dobře funguje a co Poruba nabízí

Vysoká kvalita MHD: Dopravní podnik Ostrava (dále DPO) realizuje v rámci zvyšování konkurenceschopnosti a efektivity nové projekty, zavádění a rozvíjení chytrých technologií v oblastech provozu MHD. Jako příklad lze uvést pořízení odbavovacího a palubního systému pro všechna vozidla MHD společnosti DPO v roce 2016.

Zeleň: Porubané mají nejen vysoký podíl zelených ploch, nejvyšší počet významných krajinných prvků a kvalitnější životní prostředí než zbytek Ostravy, ale rovněž uvnitř sídlištní zástavby abnormálně vysoký počet stromů ve srovnání se sídlištěm z celé České republiky.

Vysoká kvalita života: Obyvatelé Poruby jsou spokojenější se životem než zbytek Ostravanů, obvod je pravidelně zapojuje do rozvoje svého okolí a vzniká tak pocit komunity a hrlosti.

3 porubská P – jaké jsou problémy dnes a jaké hrozí v budoucnu

Individuální automobilová doprava: Vzhledem ke specifické urbanistické struktuře a intenzitě dojížděky za prací je individuální automobilová doprava a z ní vyplývající pocit nedostatku parkovacích míst jednou z hlavních příčin nespokojenosti řidičů, ale i chodců a cyklistů.

Bydlení: Poruba historicky plnila a plní roli obytného obvodu, ale prodejem velké části svého bytového fondu v posledních letech nemá obvod hlavní nástroj, jak řídit kvalitu, strukturu a rozvoj bydlení.

Demografické změny: Stejně jako celé Ostravě i Porubě klesá počet obyvatel. Zároveň s tím má obvod nejvyšší podíl obyvatel ve věku nad 65 let. Tento trend má negativní dopad na ekonomiku obvodu (snížení kupní síly obyvatel, zvýšení obecních výdajů na sociální služby).

3 porubská P – příležitosti: co by mohlo otevřít nová témata

Rozvoj spolupráce: Inovace v jednotlivých odvětvích se rodí z inovací přenesených z odvětví jiného. Výjimečná diverzita institucí celoměstského významu na území Poruby vytváří podmínky pro spolupráci na rozvoji celého obvodu.

Brána do metropole: Vnímání budovy Oblouku jakožto vstupní brány do regionu nemusí být pouze symbolické. Svým umístěním má Poruba potenciál fungovat jako výkladní skříň celého regionu. Přítomnost sořely, sloupů, pilastrů, říms a oblouků v klasicistním stylu ve spojení s širokou Hlavní třídou tvoří předpoklady tento potenciál naplnit.

Vzdělanostní potenciál: Poruba se může pochlubit kvalitní vzdělanostní infrastrukturou díky přítomnosti VŠB-TUO a areálu Moravskoslezského inovačního centra Ostrava (dále jen MSIC) i poměrově vysoce vzdělanými obyvateli. Zapojením obyvatel do rozvoje svého okolí může Poruba ještě více posílit svou identitu, schopnosti na to má.

Souhrnná SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<i>PRO POHYB (DOPRAVA, MOBILITA):</i> - Vysoká kvalita MHD - Působnost koordinátora statické dopravy v rámci ÚMOB <i>PRO PROSTŘEDÍ (ZELEŇ, VEŘEJNÝ PROSTOR, BYDLENÍ):</i> - Biodiverzita, funkční zeleň a množství zelených ploch - Architektura a urbanistické řešení částí Poruby - Množství vnitrobloků - Dostatek veřejného prostoru - Unikátní prostředí areálu porubského lesa <i>PRO LIDI (BEZPEČNOST, SOC. OBL., VOLNÝ ČAS, VZDĚLÁNÍ):</i> - Kvalitní nabídka ZŠ a SŠ včetně ZUŠ - Kvalitní portfolio kulturních a společenských akcí - Fungující komunity seniorů - Dobré zázemí soc. služeb a jejich dlouhá tradice - Přítomnost kvalitního zdravotnického zařízení: fakultní nemocnice a dostupnost lékařů a lékáren - Pocit bezpečí - Pravidelné pořádání kvalitních kulturně společenských akcí - Kvalitní sportovní infrastruktura - Téměř 10 tisíc vysokoškolských	<i>PRO POHYB (DOPRAVA, MOBILITA):</i> - Zhoršená kvalita životního prostředí emisemi prachu a CO₂ - Nedostatečně rychlé dopravní propojení s centrem Ostravy a Ostravou-Jih - Frekventované komunikace a nebezpečné dopravní úseky (např. Hlavní třída, Opavská, 17. listopadu) - Absence přestupních terminálů - Nedostatek ploch pro parkování - Nedostatečná podpora alternativní dopravy <i>PRO PROSTŘEDÍ (ZELEŇ, VEŘEJNÝ PROSTOR, BYDLENÍ):</i> - Nedostatek (obecních) bytů - Nízká kvalita veřejného prostoru – stav chodníků, vnitrobloků - Největším vlastníkem bytového fondu v soukromém vlastnictví je společnost RESIDOMO - Neefektivní využití vnitrobloků - Nedostatek prostor pro podnikání ve vlastnictví obvodu - Chybějící centrum Poruby - Náročnost údržby zeleně - Nedostatek udržovaných venkovních míst pro sportovní a volnočasové využití <i>PRO LIDI (BEZPEČNOST, SOC. OBL., VOLNÝ ČAS, VZDĚLÁNÍ):</i> - Chybí odlehčovací služby pro pečující

studentů - Fungující NNO v sociálně vyloučené lokalitě - Univerzita jako leader Energy 4.0 v Evropě <i>PRO OBVOD (SPRÁVA, PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ):</i> - Porubský patriotismus - Podpora MSP (projekty: Obchodníci v Porubě, Sdílnko, Refill) - Udržitelné nakládání s odpady - Komunikace úřadu městského obvodu s veřejností a organizacemi - Aktivita úřadu, schopnost získávání dotací - Fungující participativní rozpočet - Úřad městského obvodu se zabývá rozvojem obvodu	osoby - Nedostatečná kapacita domovů pro seniory - Nedostatečná kapacita jeslí - Nekoncepční přístup policie k drogové problematice - Nedostatečná vybavenost škol v oblasti IT a technického vzdělávání - Nedostatečná pohybová aktivita dětí <i>PRO OBVOD (SPRÁVA, PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ):</i> - Neefektivní strategické a projektové řízení obvodu
Příležitosti	Hrozby
<i>PRO POHYB (DOPRAVA, MOBILITA):</i> - Koncepce udržitelné mobility - Možnost chodit pěšky <i>PRO PROSTŘEDÍ (ZELEŇ, VEŘEJNÝ PROSTOR, BYDLENÍ):</i> - Eliminace prostorových bariér - Efektivní využití veřejného prostoru - Regenerace městských prostranství - Optimalizace údržby infrastruktury - Environmentální výchova a vzdělávání obyvatel - Porubský lesopark a Myslivna – místo	<i>PRO POHYB (DOPRAVA, MOBILITA):</i> - Zvýšení individuální automobilové dopravy - Chybějící Severní spoj, nedokončená prodloužená Rudná <i>PRO PROSTŘEDÍ (ZELEŇ, VEŘEJNÝ PROSTOR, BYDLENÍ):</i> - Umocnění prostorových bariér – např. ulice Opavská a 17. listopadu - Riziko sucha vzhledem ke změně klimatických podmínek s vlivem na dostupnost vody

k aktivnímu odpočinku • Oživení prostoru Hlavní třídy • Zapojení studentů katedry architektury Fakulty stavební VŠB-TUO do tvorby veřejného prostoru PRO LIDI (BEZPEČNOST, SOC. OBL., VOLNÝ ČAS, VZDĚLÁNÍ): • Mezigenerační propojení – mladí lidé – senioři • Rekonstrukce letního kina • Více financí pro kulturu, sport, školy, volný čas • Rozvoj škol v oblasti IT, technického vzdělávání, jazyků • Pořádání kulturních akcí v DK Poklad • Absolventi VŠB-TUO jako potenciální obyvatelé Poruby • Zvýšení informovanosti lékařů o soc. službách v Porubě PRO OBVOD (SPRÁVA, PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ): • Efektivnější využívání dotací z Evropských fondů • Podpora planetária v Krásném Poli • Spolupráce ÚMOB Poruba s VŠB-TUO • Rozvoj Fakultní nemocnice Ostrava • Posilování strategického řízení úřadu, jeho zefektivnění • Vybudování nové radnice obvodu • Využití technologického potenciálu pro rozvoj obvodu (Chytrá čtvrť místo stávající vozovny autobusů a tramvají, IT4Innovations – 50. největší počítač,	PRO LIDI (BEZPEČNOST, SOC. OBL., VOLNÝ ČAS, VZDĚLÁNÍ): • Rostoucí počet osamělých seniorů • Nedostatečná kapacita sociálních služeb • Snížená dostupnost kulturní infrastruktury • Neposkytování dlouhodobější podpory volnočasových aktivit mládeže • Odliv mladých lidí za atraktivnějšími pracovními příležitostmi do jiných měst • Pokles počtu studentů VŠB-TUO PRO OBVOD (SPRÁVA, PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ): • Zvýšení počtu obyvatel v seniorském věku • Nerozšíření MSIC • Zhoršení spolupráce a podmínek financování obvodů ze strany města • Zrychlení procesu suburbanizace • Přesunutí okresního soudu z Poruby do centra Ostravy • Kontinuita strategického směřování města může být narušena změnou politické reprezentace s výrazně odlišným přístupem ke strategickému řízení
--	--

testování inovací na území Poruby) • Využití synergie klíčových institucí pro rozvoj obvodu (univerzita, úřad městského obvodu, podnikatelský sektor) • Systematická podpora komunitního života obvodu • Přilákání nových obyvatel díky zlepšování image obvodu/města	
--	--

Podrobná analýza

Pro pohyb (doprava, mobilita)

Silné stránky

Vysoká kvalita MHD

Městská hromadná doprava (MHD) v Porubě je součástí Ostravského integrovaného dopravního systému (ODIS), který v Ostravě a okolí garantuje koordinovanou přepravní nabídku více dopravců a zajišťuje tak dopravní obslužnost území na dobré úrovni.

Systém městské hromadné dopravy v Porubě provozuje společnost Dopravní podnik Ostrava a.s. a je tvořen autobusovými a tramvajovými linkami, pokrývá celé území městského obvodu a vytváří tak kvalitní podmínky pro využívání této formy dopravy ze strany veřejnosti.

Dopravní podnik realizuje v rámci zvyšování konkurenceschopnosti a efektivity nové projekty, zavádění a rozvíjení smart technologií v oblastech provozu MHD. Jako příklad lze uvést pořízení odbavovacího a palubního systému pro všechna vozidla MHD v roce 2016.

Dostupnost MHD byla také pozitivně hodnocena v rámci výzkumu veřejného mínění obyvatel Poruby, nicméně v rámci veřejného průzkumu prostřednictvím tvorby pocitových map obyvatelé označili část VI. a VII. stavebního obvodu za místa, kde mají problém dostat se na MHD.

MHD zatím nezajišťuje rychlé bezpřestupové spojení s centrem Ostravy a obvodem Ostrava-Jih.

V rámci zlepšování je možné odstranit nedostatečné parametry a vybavenost dosud nerekonstruovaných zastávek MHD.

Působnost koordinátora statické dopravy v rámci ÚMOB Poruba

Koordinátor statické dopravy je projektový manažer působící při úřadu městského obvodu. V rámci působnosti jsou jím předkládány návrhy řešení umístění a organizace statické dopravy. Jen v roce 2017 se podařilo zrealizovat výstavbu nových 383 míst k parkování na zpevněných plochách, které byly vybudovány s ohledem na životní prostředí, zejména v lokalitách, které vykazovaly největší deficity parkovacích míst. Od roku 2014 se tak podařilo vybudovat přibližně 1 000 míst pro parkování a odstavování vozidel.

Koordinátor by se měl podílet na přípravě koncepčního řešení statické dopravy na území městského obvodu Poruba a vytvářet strategické dokumenty statické dopravy, ale to se neděje. Reálně v současné době neexistuje žádný koncepční dokument statické dopravy pro celé území městského obvodu. V rámci tvorby koncepčního materiálu „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“ byl v roce 2018 dokončen dílčí dokument, a to „Koncepční strategická studie urbanistického prostoru I. stavebního obvodu MOB Poruba z roku 2018“, jejíž součástí je také koncepce statické dopravy tohoto území. Na přípravě tohoto dokumentu se koordinátor statické dopravy aktivně podílí.

Slabé stránky

Zhoršená kvalita životního prostředí emisemi prachu a CO₂

Největší problém v oblasti životního prostředí je dlouhodobě zhoršená kvalita ovzduší, která má negativní vliv na zdraví obyvatel. Ostravsko patří z hlediska kvality ovzduší k nejhorším místům v České republice. V 90. letech minulého století došlo k významnému zlepšení pomocí nastavení a dodržování opatření modernizace podniků, i přesto jsou v aglomeraci Ostravska trvale překračovány limitní koncentrace suspendovaných částic a některých na ně navázaných zdraví škodlivých látek.

Špatný stav ovzduší přispívá k výskytu nádorových onemocnění, akutních respiračních onemocnění a alergických onemocnění. Poměr koncentrací PM_{2,5}/PM₁₀ je nejen v aglomeraci, ale v celém Moravskoslezském kraji vyšší než v jiných částech České republiky (ČR). Od roku 2005 je patrný klesající trend ve vývoji koncentrace SO₂.

Mezi hlavní zdroje znečišťování ovzduší patří také vysoká koncentrace automobilové dopravy. Snížení koncentrace automobilové dopravy a zejména ekologizace veřejné dopravy jsou cesty ke zlepšení životního prostředí, které je jedním z cílů Integrovaného plánu mobility.

Nedostatečně rychlé dopravní propojení s centrem Ostravy a obvodem Ostrava-Jih

Rychlé dopravní spojení do centra ovlivňuje spokojenost obyvatel. Intenzita dojíždění do centra Ostravy a do Ostravy-Jihu (průmyslová zóna Ostrava-Hrabová) je dána především dojížděním do zaměstnání.

Vlivem vysokého využívání individuální automobilové dopravy dochází k negativním jevům v dopravním systému, k vysoké koncentraci dopravy na tranzitním tahu Opavská, navazující Mariánskohorská s přetíženými křižovatkami, a tím k prodlužování doby dojezdu. Automobilová doprava je jedna rovina pohledu, druhá rovina je síť městské hromadné dopravy, která také nenabízí rychlé a pohodlné spojení a v neposlední řadě ani dopravní propojení alternativní formou – cyklodopravou není zajištěno kvalitní a bezpečné spojení

s centrem a obvodem Ostrava-Jih, kde problematickým úsekem je zejména úsek Svinovských mostů. Přetížené dopravní tahy tvoří také komunikační bariéru pro chodce.

Frekventované komunikace a nebezpečné dopravní úseky (např. Hlavní třída, 17. listopadu Opavská)

Z výstupu analytické části k projektu Integrovaný plán mobility Ostrava vyplývá, že v systému komunikací se na území města vyskytují lokální problematické křižovatky a úseky, přičemž většina posuzovaných komunikací vykazuje příznivé hodnoty z hlediska hustoty provozu, neboť je využito méně než 45 % kapacity komunikací. Až 90 % využití kapacity komunikace můžeme zaznamenat na ulicích Opavská a 17. listopadu. Na takto dopravou zatížených komunikacích se vytvářejí kolony vozidel, což je způsobeno nedostatečnou kapacitou některých úrovnových křižovatek.

Ulice 17. listopadu a Opavská jsou nejproblémovějšími úseky dopravního systému v městském obvodu. Vysoká intenzita dopravy na obou komunikacích s sebou také přináší negativní dopady na životní prostředí, jednak zvyšováním koncentrace imisních limitů, jednak obtěžování hlukem.

Obě komunikace tvoří páteřní komunikace městského obvodu a v současné době, kdy stále chybí prodloužená Rudná a Severní spoj, fungují Opavská a 17. listopadu jako hlavní tranzity směrem na Opavu i do centra Ostravy, přes jádro městského obvodu. Výrazně tak zatěžují životní prostředí a kvalitu života v blízkém okolí. Na těchto komunikacích je vysoká intenzita dopravy, což vyplývá i z průzkumu automobilové dopravy. Hustota provozu zvyšuje míru nebezpečí na těchto komunikacích. Intenzita běžného pracovního dne na křižovatce Opavská x Martinovská činila cca 5000 vozidel za 24 hodin.

Kvůli vysoké intenzitě dopravy se vyskytují na území městského obvodu lokální problematické křižovatky a úseky. Až 90% využití kapacity komunikace můžeme např. zaznamenat na ulicích Opavská a 17. listopadu.

Na takto dopravou zatížených komunikacích se vytvářejí kolony vozidel, což je způsobeno nedostatečnou kapacitou některých úrovnových křižovatek. Vysoká intenzita dopravy způsobuje i charakter komunikací vnímaný jako nebezpečný.

Ze statistiky dopravní nehodovosti za rok 2016 vyplývá, že nejvíce dopravních nehod na území Ostravy – pět nehod s účastí chodce – bylo zaznamenáno na ul. Opavská (17. listopadu – Porubská). Na ulici Opavská (Francouzská – Porubská) došlo v roce 2016 ke dvěma dopravním nehodám s cyklisty. Největší meziroční změna v počtu dopravních nehod byla zaznamenána na ul. Opavská (Porubská – Francouzská T) – 11 dopravních nehod, (+ 9) kde došlo k nárůstu o devět dopravních nehod.

Zlepšení bezpečnosti dopravy patří mezi hlavní cíle Inferovaného plánu mobility Ostrava.

Absence přestupních terminálů

Na území městského obvodu nejsou vybudovány přestupní terminály i přesto, že počet cestujících je poměrně vysoký. Například z průzkumu hromadné dopravy vyplývá, že je zastávka Poruba vozovna se umístila jako třetí v pořadí, a to s počtem téměř 8 000 nastupujících a vystupujících cestujících. Chybí také nabídka systému park and ride

parkovišť, které by umožnily kombinaci různých forem dopravy a dokázaly omezit využívání individuální automobilové dopravy.

Nedostatek ploch pro parkování

Poruba vnímá jako jeden ze základních problémů statické dopravy nedostatečný počet parkovacích míst. Vlastníků osobních automobilů neustále přibývá, ale nárůst nových parkovacích míst se tomuto trendu nepřizpůsobuje.

Zejména v oblasti starší zástavby, tj. I. a II. stavebního obvodu, je tento problém akutní. V těchto lokalitách se pak parkuje i v rozporu s předpisy v zákazech stání a na plochách zeleně. Velmi kritickými místy jsou místa před úřady, kritická je také situace v oblasti Hlavní třídy, kde je potřeba parkovacích míst nejen ze strany rezidentů, ale také podnikajících subjektů pro zajištění dopravní obslužnosti svých provozoven. Kritický stav je také na ulicích nábřeží SPB a Gustava Klimenta.

Ukázkovým příkladem je i oblast u bytového domu Oblouk, dominanty Poruby, kde je nedostatkem možností k zaparkování eliminována možnost pronájmu tamních nebytových prostor. Obvod má zpracovány dokumenty týkající se této problematiky – např. Studie statické dopravy v městském obvodu Poruba z roku 2009, studie statické dopravy v rámci projektu Parking CZ- PL, ale nemá koncepční dokument řešící tuto problematiku v celkovém kontextu veřejného prostoru. Celkový deficit parkovacích míst v rámci obvodu je odhadován na 2 500 míst. Jsou realizovány lokální výstavby jednotlivých odstavných parkovacích stání, ale chybí koncepce statické dopravy.

Nedostatečná podpora alternativní dopravy

V rámci mobility je stále občany preferována individuální automobilová doprava před MHD, cyklo dopravou, chůzí či alternativními formami automobilové dopravy – např. spolujízda, kiss´n´drive¹³, park´n´ride¹⁴ nebo carsharing¹⁵. Nejsou realizována koncepční opatření pro naplňování koncepce udržitelné mobility

Příležitosti

Koncepce udržitelné mobility

Mobilita ve městě je silně zatížená preferencí automobilové dopravy před MHD, chůzí a cyklo dopravou.

Příležitostí je aktivní prosazování koncepce Integrovaného plánu mobility Ostrava a koncepce Generel bezbariérové dopravy a bezbariérových tras na území města Ostravy. Cílem je zvýšení kvality hromadné dopravy vč. bezbariérovosti, bezpečnosti cyklistické a pěší dopravy vč. bezbariérovosti, a hlavně omezení individuální automobilové dopravy, které povede ke snížení ekologické zátěže dopravy na život obyvatel.

¹³ parkoviště, na kterém lze zastavit za účelem vystoupení a nastoupení osob

¹⁴ parkoviště, ze kterého lze pokračovat v jízdě MHD

¹⁵ sdílení automobilů více lidmi, kterým by se kvůli malé frekvenci využívání nevyplatilo vlastnit a provozovat automobil

Využívání individuální automobilové dopravy má za následek nejen dopravní zatížení v zástavbě městského obvodu, ale také zhoršování kvality životního prostředí, a to zejména znečištěním ovzduší a vysokou hlukovou zátěží. Důsledným naplňováním výše uvedených koncepcí lze snížit vysoký podíl individuální automobilové dopravy, nahradit ji veřejnou dopravou a alternativními formami dopravy, cyklo dopravou, pěší dopravou či alternativami klasické automobilové dopravy formami typu spolujízda, kiss'n'drive, park'n'ride nebo carsharing a zvýšit tak kvalitu života obyvatel obvodu, a to včetně obyvatel s handicapem.

Možnost chodit pěšky

Chůze je velmi efektivní na krátké vzdálenosti, prospívá lidem fyzicky i duševně. Poruba má na svém území širokou propojenou síť chodníků v celkové délce přes 172 km. Preferencí pěší dopravy, která je ohleduplnější k životnímu prostředí, a jejím nárůstem se sníží negativní vlivy automobilové dopravy na životní prostředí a zlepší se tak kvalita života obyvatel. Veřejný prostor ovšem musí nabídnout kvalitní a bezpečné chodníky bez bariér, které lidem umožní aktivní využívání této formy dopravy. Obvod vykazuje mnoho bariér – chodci mají problém bezpečně přejít frekventované komunikace. Negativní vliv bariér potvrdila i koncepce „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“ z roku 2016. Také výzkum veřejného mínění v roce 2017 potvrdil, že spokojenost obyvatel s chodníky není vysoká. Preference této formy dopravy je také specifikována jako jeden z cílů Integrovaného plánu mobility.

Hrozby

Zvýšení individuální automobilové dopravy

Zvýšení individuální automobilové dopravy by mělo za následek zhoršení kvality životního prostředí znečištěním ovzduší a hlukem a také nárůst deficitu míst pro parkování. Navýšení intenzity dopravy v dopravním systému obvodu rovněž zvýší riziko střetů s cyklisty a chodci a zvýší tak nebezpečnost dopravy. Počet cestujících využívajících individuální automobilovou dopravu plynule stoupá. I přes opatření v rámci projektů směřujících k udržitelné mobilitě není trend vývoje v této oblasti pozitivní. Je naopak nepříznivý pro zdravý rozvoj obvodu.

Chybějící Severní spoj, nedokončená prodloužená Rudná

Severní spoj je významné komunikační propojení centra města a Poruby, které odlehčí dopravě na přetížených ulicích Opavská a Rudná. V současné době je ve fázi projekční přípravy.

Prodloužená Rudná vytvoří dálniční přivaděč na D1 a odvede velmi hustou dopravu z území Poruby. Samotná výstavba Severního spoje společně s prodlouženou Rudnou patří k prioritním dopravním stavbám, které usnadní spojení centra Ostravy s porubským obvodem. Pro Porubu je velmi důležité, aby byl Severní spoj co nejdříve postaven a ulevil tak z hlediska dopravy přetížené Opavské ulici.

Absence těchto dvou významných staveb způsobuje dopravní komplikace vysokou koncentrací dopravy na ulicích 17. listopadu a Opavská a zhoršuje bezpečnost silničního provozu.

Pro prostředí (zeleň, veřejný prostor, bydlení)

Silné stránky

Biodiverzita, funkční zeleň a množství zelených ploch

Velkou hodnotou Poruby je její zasazení do krajiny. Městským obvodem protéká říčka Porubka, kolem ní se rozkládají nivy a rašeliniště. Krajinný ráz městského obvodu dotváří porubské rybníky, každý jiného charakteru a určení.

Poruba je mezi obyvateli Ostravy vnímána jako „zelený obvod“ s vysokým podílem zeleně ve veřejném prostoru. Celková rozloha travnatých ploch činí 2 457 107 m² z celkové rozlohy území obvodu, které čítá 13 170 000 m². Na území obvodu je evidováno k 28. 5. 2018 celkem 24 241 ks stromů, 14 významných krajinných prvků a tři památné stromy.

Architektura a urbanistické řešení částí Poruby

Na území obvodu je řada významných kvalitních prvků městské zástavby, a to především na území I. stavebního obvodu. Poruba se může chlubit velkorysým urbanistickým celkem vystavěným ve stylu socialistického realismu. V tomto stylu je postavena i polovina z 1,6 kilometrů dlouhého bulváru s názvem Hlavní třída. Mezi největší skvosty architektury patří soubory obytných domů Oblouk a Věžičky. V neposlední řadě je na území městského obvodu také umístěno 60 uměleckých děl (soch)¹⁶. Nevšednost tohoto prostoru inspiruje k jeho dotváření. Poruba dnes však nepracuje s touto přidanou hodnotou. Dřívější architektura umísťovala umění do veřejného prostoru, dnes se to neděje. Nenavázalo se na velmi kvalitní výstavbu a úroveň veřejného prostoru. Poruba má z čeho vycházet, na co navazovat a měla by v tomto pokračovat. Veřejný prostor by měl sloužit potřebám současných i budoucích generací. Je velmi důležité upozorňovat na místa veřejného prostoru, kde je umění jeho součástí. Z historického hlediska je ale zajímavá výstavba celé Poruby. Nejstarší část tvoří tzv. Poruba-ves s kostelem sv. Mikuláše a porubským zámkem. Pozoruhodné byly utopistické plány o Porubě jako Nové Ostravě. Poutavé jsou i odlišnosti ve výstavbě obytných obvodů (od zdobného I. obvodu až po lomené panelové domy – např. tzv. hokejky na VII. obvodě) a obslužného VI. obvodu.

Množství vnitrobloků

Poruba díky svému urbanismu disponuje na území I., II. a III. stavebního obvodu poměrně velkým počtem vnitrobloků, které vykazují charakter polosoukromého prostoru a nabízejí svým obyvatelům množství ploch, jež mohou využít při volnočasových aktivitách. Novější výstavba, která probíhala na území VII. a VIII. stavebního obvodu je již urbanisticky velmi odlišná a postrádá prvky ucelených vnitrobloků. Některé vnitrobloky však nejsou přizpůsobeny potřebám obyvatel, chybí funkční rozdělení prostoru pro cílové skupiny.

Dostatek veřejného prostoru

Obvod disponuje díky svému urbanistickému řešení dostatečným množstvím veřejného prostoru, ve kterém mohou obyvatelé Poruby trávit svůj volný čas. V řadě případů však

¹⁶ PhDr. Marie Šťastná „Porubské sochy a reliéfy“

veřejné prostranství není pro obyvatele atraktivní, je příliš zastíněné přerostlou zelení, není dostatečně vybaveno mobiliářem a herními prvky. Je důležité celkově zlepšovat stav veřejných prostranství a podporovat tak jejich atraktivitu a využitelnost.

Unikátní prostředí areálu porubského lesa

Porubský lesopark působí spíše jako les než městský park a za příznivého počasí je vyhledávaným místem k odpočinku. Les využívají rodiny s dětmi, běžci, cyklisté i turisté.

Slabé stránky

Nedostatek (obecních) bytů

Bytový fond statutárního města Ostravy byl svěřen do správy jednotlivým městským obvodům.

Na území obvodu je bytový fond města Ostravy spravován městským obvodem Poruba a čítá 838 bytů. Obvod tak postrádá nástroje k ovlivnění kvality, údržby a struktury bytového fondu. Poruba má vzhledem k atraktivitě lokality převis poptávky nad nabídkou. Fakticky to dnes nelze vyčíslit, protože obecní byty se již nepřidělují dle pořadníku, významný převis poptávky nad nabídkou obecního bydlení dokládají historické údaje z odboru bytového hospodářství a údržby budov.

Nízká kvalita veřejného prostoru – stav chodníků, vnitrobloků

Vysoký počet zelených ploch, prostranství a vnitrobloků vytváří tlak na kvalitu těchto prostor, která není ideální, a to zejména z omezených finančních možností městského obvodu a nekonceptních řešení jednotlivých oprav a zásahů. Nízká kvalita veřejného prostoru má vazbu na bezpečí a zdraví obyvatel. Ve veřejném prostoru obvodu existují tmavá a nepřehledná zákoutí, které posilují pocit nebezpečí a vytváří zázemí pro páchaní přestupků a trestné činnosti. Na zdraví obyvatel má vliv stav chodníků, stínění bytů zelení aj.

Největším vlastníkem bytového fondu v soukromém vlastnictví je společnost RESIDOMO

Z pohledu domovního fondu v „soukromých rukou“ dominantně převažuje vlastnictví soukromého subjektu společnosti RESIDOMO, která vlastní na území městského obvodu Poruby 6 605 bytů (údaj k 31. 12. 2017). V majetku města a ve správě svěřené městskému obvodu Poruba je pak pouze 838 bytů. Obvod tak nedisponuje dostatečnými nástroji k ovlivňování vlastníka bytového domu, ať už v oblasti zajištění údržby bytového fondu nebo struktuře obyvatel bytových domů.

Neefektivní využití vnitrobloků

Vnitrobloky nemají nastaveno efektivní využívání, nejsou funkčními celky pro optimální využití prostoru. Mimo pobyt rodičů s dětmi nejsou plochy ve vnitroblocích využívány. Neexistují funkčně oddělené zóny pro konkrétní cílové skupiny a tím dochází k neshodám mezi uživateli vnitrobloků. Není jasná využitelnost prostoru.

Nedostatek prostor pro podnikání ve vlastnictví obvodu

Z pohledu domovního fondu má SMO – MOB Poruba nejmenší podíl, převažuje vlastnictví soukromého subjektu společnosti RESIDOMO a obvod nemá ve správě ani jiné nemovitosti, které by mohl nabídnout jako prostory k podnikání a podpořit tak zejména sektor MSP.

Chybějící centrum Poruby

Poruba nemá klasické historické jádro s centrálním náměstím. Některým obyvatelům schází spojující centrální prvek. Obyvatelé nejčastěji vnímají jako centrum Poruby Hlavní třídu, kde se často konají akce (Alšovo náměstí, prostor u Floridy).

Náročnost údržby zeleně

Vzhledem k velkému množství zelených ploch je jejich kvalita podmíněna průběžnou údržbou a efektivně nastaveným obnovováním. Obvod nemá nastavenou celkovou koncepci zeleně a zajištění průběžného kvalitního obměňování zeleně. Druhá skladba stromů se omezuje hlavně na méně hodnotné krátkověké druhy. Pro zajištění správné funkce zelených ploch je nutné rozšiřovat jejich druhovou skladbu a jednotlivé plochy je pak nutné propojovat do funkčních celků.

Nedostatek udržovaných venkovních míst pro sportovní a volnočasové využití

Poruba je sice „zeleným“ obvodem, nicméně velké množství zelených ploch neslouží k aktivnímu trávení volného času (trávníky např. k pikniku, dětským hrám atp.). Na jedné straně je to dáno kulturně-společenskými zvyklostmi Porubanů (trávení volného času mimo venkovní veřejná prostranství), na straně druhé chybějícím mobiliářem a obecně úpravou a faktickým stavem veřejného prostranství (např. znečištění psími exkrementy, odpady).

Příležitosti

Eliminace prostorových bariér

Ulice 17. listopadu je do doby dokončení prodloužené Rudné tranzitní komunikací s velmi intenzivní dopravou. Komunikace je velmi těžce propustná a nedisponuje dostatečným množstvím míst k překonání komunikace chodci i automobilovou dopravou. Ulice Opavská tvoří páteřní komunikaci středem obvodu, což se negativně projevuje v dopravním systému. Upravením dopravního charakteru obou komunikací lze zlepšit jejich kvalitu, a to zajištěním jejich propustnosti a celkovým zklidněním.

Efektivní využití veřejného prostoru

Poruba díky svému urbanistickému řešení nabízí dostatečné množství veřejného prostoru. Na území obvodu je řada významných kvalitních prvků městské zástavby, a to především na území I. stavebního obvodu. Dřívější architektura umísťovala umění do veřejného prostoru, dnes se to neděje. Je velmi důležité upozorňovat na místa veřejného prostoru, kde je umění

jeho součástí. V rámci rozvoje je nezbytné posilovat kvalitu prostoru v souladu s potřebami jeho uživatelů. Bez posilování a nového budování prostoru se kvalita bydlení bude snižovat.

Estetizace budov v prostoru vychovává své obyvatele a evokuje zvýšený zájem o území. Esteticky kvalitní prostor podporuje vztah obyvatel k území, ve kterém žijí, a eliminuje projevy vandalismu.

Regenerace městských prostranství

Veřejná prostranství tvoří základní urbánní strukturu obvodu. Poruba disponuje dostatečným množstvím veřejných prostranství, která však ne vždy plní svou funkci a jsou využita efektivně a adekvátně umístění v kontextu obvodu. Pro potřeby komplexního přístupu k této problematice má obvod zpracován základní dokument, a to strategii „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“ z roku 2016, na níž navazuje studiem investičních záměrů. Městský obvod má k dispozici „Koncepční strategickou studii urbanistického prostoru I. stavebního obvodu MOB Poruba“ z roku 2018, která obsahuje dlouhodobou strategii pro regeneraci území formou investic, ale především pomocí běžné údržby. Obdobný dokument by měl být zpracován také pro další stavební obvody. Obvod připravuje projektové záměry na regeneraci několika významných míst veřejného prostoru. V roce 2017 obvod zahájil přípravu na regeneraci území u Duhy, jež je řešena v koordinaci s připravovaným projektem Ekologizace veřejné dopravy, dalším záměrem je pak revitalizace náměstí Družby a Zámeckého parku. Důležité jsou také jednotlivé dílčí zásahy v území, které vychází z celkové koncepce veřejného prostoru, nenarušují celkový rozvoj v území, ale naopak podporují jeho růst a jsou konkrétními příklady kvalitních změn veřejných prostranství. Kvalitní obnovou veřejného prostoru lze poskytnout občanům kvalitní prostor vhodný pro rekreaci, regeneraci a sportovní a kulturní vyžití ve volném čase.

Optimalizace údržby infrastruktury – čisté veřejné prostranství

Kvalita a funkčnost infrastruktury tvoří základ pro další úlohy veřejného prostranství. Infrastruktura má základní podpůrnou funkci pro zajištění komplexnosti a využitelnosti veřejného prostoru. Bez kvalitní technické, dopravní, IT infrastruktury by nebyly zabezpečeny základní funkce v území.

Problémem je pro občany obnova, rekonstrukce sítí technické infrastruktury, kdy schází koordinace jednotlivých vlastníků, a cyklicky se opakující se opravy zhoršující kvalitu života a způsobující omezení v dopravě a užívání veřejného prostoru. Koordinací těchto zásahů do veřejného prostoru dojde ke zlepšení kvality jeho využívání.

Environmentální výchova a vzdělávání obyvatel

Lepším využíváním environmentální výchovy a vzděláváním obyvatel je možno začít s mnohem efektivnějším uplatňováním ochrany životního prostředí. Toto se pozitivně promítne nejen v oblasti ovzduší, odpadového hospodářství, ale i v potřebách např. ve snížení intenzity automobilové dopravy a počtu parkovacích míst.

Porubský lesopark a Myslivna – místo k aktivnímu odpočinku

Lesopark využívají lidé z celé Poruby k odpočinku a relaxaci. Tato lokalita byla pro svou blízkost k areálu VŠB-TUO vybrána jako území pro rozšíření areálu MSIC. Na základě negativního stanoviska občanů vyjádřil městský obvod Poruba nesouhlas s tímto záměrem a požádal o změnu územního plánu tak, aby toto cenné území z hlediska životního prostředí bylo změněno z plochy určené pro občanskou vybavenost na plochu určenou k využití jako orná půda, louka, les a veřejná zeleň. Ke změně územního plánu ovšem nedošlo a toto území je stále bráno jako rezerva pro možnou výstavbu rozšíření MSIC. Požadavek na zachování prostoru u Myslivny jako lesoparku byl také jedním z priorit Porubského desatera. Území disponuje obrovským potenciálem jako přírodní a klidová lokalita, k využití pro volnočasové aktivity obyvatel Poruby – např. pro běh (plánovány jsou běžecké okruhy). V projektu Pocitové mapy označili občané Poruby toto území jako jedno z těch, ve kterém rádi odpočívají a tráví volný čas.

Oživení prostoru Hlavní třídy

Hlavní třída nabízí obrovský potenciál využití, a to nejen pro rozšiřování a zkvalitňování nabídky občanské vybavenosti a služeb v současných nebytových prostorech domů, jež lemují Hlavní třídu. Vytvářením podmínek pro podnikatelské aktivity, které nebudou narušovat, ale naopak podporovat neobyčejný ráz tohoto bulváru, lze z Hlavní třídy vytvořit centrum kulturního a společenského života obvodu.

Zapojení studentů katedry architektury Fakulty stavební VŠB-TUO do tvorby veřejného prostoru

Studenti mohou přispět novými inspirativními nápady při tvorbě veřejného prostoru. Zapojení studentů a nastavení dlouhodobé spolupráce při tvorbě projektů povede i k získání nového, inspirativního a neotřelého pohledu na problematiku veřejného prostoru.

Hrozby

Umocnění prostorových bariér – např. ulice Opavská a 17. listopadu

Na území obvodu vytvářejí některé vysoce frekventované komunikace svým charakterem nepříjemné a omezující bariéry v území. Ulice 17. listopadu a Opavská jsou do doby dokončení prodloužené Rudné tranzitní komunikace s velmi intenzivní dopravou. Komunikace jsou velmi těžce propustné a nedisponují dostatečným množstvím míst propustnosti komunikace pro pěší i automobilovou dopravu. Prostorové bariéry narušují plynulou funkci propojení území pro všechny formy dopravy a mají negativní vliv na funkčnost území. Konkrétní prostorové bariéry jsou vymezeny v koncepčním dokumentu „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“, kde je jejich odstranění uvedeno i v rámci navrhovaných zásahů pro zvýšení kvality a funkčnosti veřejného prostoru.

Riziko sucha vzhledem ke změně klimatických podmínek s vlivem na dostupnost vody

Klimatické změny vyvolávají v poslední době častější extrémy počasí. Sucha a vlny veder ohrožují zdraví lidí, poškozují vodní zdroje a infrastrukturu. V rámci vývoje je nutno vytvořit

strategii adaptace na klimatickou změnu a eliminovat tak riziko sucha. Z výsledků dotazníkového šetření v rámci zpracování Adaptační strategie statutárního města Ostravy na dopady a rizika vyplývající ze změny klimatu vyplynulo, že za závažný problém související se změnou klimatu je považován nedostatek pitné vody, ohrožení zdraví vlnou veder, dlouhodobé sucho a zhoršená kvalita povrchové vody.

Pro lidi (bezpečnost, sociální oblast, volný čas, vzdělávání)

Silné stránky

Kvalitní nabídka ZŠ a SŠ včetně ZUŠ

Poruba disponuje dostatečnou sítí fungujících veřejných i soukromých škol, mezi nimiž jsou také školy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Městský obvod je zřizovatelem dvanácti základních škol, do nichž dochází více než pět tisíc dětí. V základních školách si žáci mohou vybrat podle svého nadání, schopností, zaměření nebo zájmu specializované školy a třídy zaměřené na výtvarnou, hudební nebo tělesnou výchovu, školy preferující přírodovědné předměty nebo cizí jazyky. Střední školství je v Porubě zastoupeno pěti gymnázii, čtyřmi odbornými středními školami a jednou obchodní akademií, které poskytují odbornou přípravu v maturitních i učebních oborech.

Kvalitní portfolio kulturních a společenských akcí

Poruba nabízí širokou nabídku kulturního a společenského vyžití v rámci akcí pořádaných či spolupřádaných obvodem.

V posledních letech se navýšil počet kvalitních a zajímavých kulturních a společenských akcí pořádaných na území Poruby. Jde např. o festival Cirkulum – nový cirkus, tanec, hudba, pantomima či pouliční, pohybové a improvizací divadlo pod širým nebem, dále např. o Novoroční koncert, velikonoční jarmark, Porubský vánoční jarmark, setkání seniorů, Pouť babího léta, letní kino a mnoho dalších. Zvyšující se poptávka účasti a stoupající počet návštěvníků jsou ukazatelem kvality realizovaných akcí. V rámci vernisáží a výstav v Galerii na schodech probíhá také podpora mladých umělců a podpora nové neotřelé umělecké tvorby.

Fungující komunity seniorů

Poruba je obvodem s nejvyšším procentem obyvatel nad 65 let (seniorů). Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) z roku 2011 uvádí počet osob v seniorském věku v Porubě 14 479, celkový počet obyvatel obvodu pak 66 601, což znamená, že poměr seniorů byl 21,7 % z celkového počtu obyvatel. V lednu 2018 je toto procento již 25 %, počet seniorů činí 16 102, celkový počet obyvatel čítá 65 908.

Městský obvod Poruba je zřizovatelem čtyř klubů seniorů, které pro své členy i širokou veřejnost organizují společenská setkání, přednášky tematicky zaměřené na problémy občanů seniorského věku, turistické akce, zájezdy apod.

Senioři se setkávají v klubech na ulicích Bulharská, U Oblouku, I. Sekaniny a Průběžná. Kluby mají své stálé členy, přednášky i některé z akcí jsou určeny také veřejnosti. V Porubě

působí pro seniory také Komunitní centrum Archa (zřízené většinovým vlastníkem bytového fondu v Porubě, společností RESIDOMO), Svaz důchodců ČR a další.

Senioři se aktivně účastní řady aktivit, např. reprezentují obvod na sportovních hrách seniorů aj. V roce 2017 MOB Poruba obdržel titul Obec přátelská seniorům.

Dobré zázemí sociálních služeb, jejich dlouhá tradice

Na území městského obvodu fungují příspěvkové organizace sociálního i zdravotnického charakteru, jejichž zřizovatelem je městský obvod, a také množství nestátních neziskových organizací.

Centrum sociálních služeb Poruba je příspěvkovou organizací městského obvodu, která poskytuje terénní, ambulantní a pobytové sociální služby osobám ohroženým sociálním vyloučením v důsledku nepříznivé životní situace. Obvod dále zajišťuje provoz Domova pro matky s dětmi na ulici Dělnická a Azylového zařízení (bude rekonstruováno v r. 2018, zdroj financí jsou z 95 % EU dotace) na ulici Vřesinská. Pečovatelská služba je zajišťována na celém území městského obvodu Poruba, Centrum denních služeb představuje ambulantní službu, která je poskytována v objektu Domu s pečovatelskou službou ASTRA. Domov Slunečnice Ostrava je příspěvkovou organizací statutárního města Ostravy, která poskytuje pobytové a sociální služby seniorům a osobám se sníženou soběstačností a dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Středisko pracovní rehabilitace poskytuje služby osobám s mentálním postižením i kombinovaným s jiným postižením.

Přítomnost kvalitního zdravotnického zařízení: fakultní nemocnice a dostupnost lékařů a lékáren

Obyvatelé městského obvodu Poruba mají zajištěnu velmi dobrou dostupnost kvalitní zdravotní péče. Na území městského obvodu se nachází špičkové zdravotnické zařízení – Fakultní nemocnice Ostrava, která zastřešuje léčebnou péči o 1,2 mil. obyvatel v Moravskoslezském kraji. Významným rysem nemocnice je její maximální komplexnost spočívající v šíři a hloubce postupu od primární diagnostiky přes léčbu až k následné ambulantní či doléčovací péči.

Fakultní nemocnice zaujímá přední místo mezi zdravotnickými zařízeními nejvyššího typu v České republice. S 3 288 zaměstnanci (k 31. 12. 2016) je fakultní nemocnice největším zaměstnavatelem v městském obvodu Poruba.

Pocit bezpečí

Pro zajištění kvality života je důležitým faktorem pocit bezpečí. Poruba provozuje na svém území městský kamerový systém, který je také jednou ze složek prevence. K pocitu bezpečí přispívá i zajištění veřejného pořádku ze strany orgánů městské či státní policie a také kvalita veřejného prostoru. I když je Poruba vnímána na rozdíl od jiných obvodů jako lokalita s poměrně velkou mírou bezpečí, jsou zde plochy, které jsou neupravené, nepřehledné a lidé se v nich necítí bezpečně. Takovéto území bylo identifikováno pomocí pocitových map a nachází se v okolí ulice Dělnická. Prostory, které jsou přehledné a čisté, nenavozují v lidech pocitu strachu a zajišťují obyvatelům příjemný pobyt a pohyb po obvodu.

Pravidelné pořádání kvalitních kulturně-spoločenských akcí

Poruba nabízí celou řadu kvalitních společenských akcí pro širokou veřejnost, na nichž se obvod podílí jako pořadatel nebo funguje jako garant a spolupořadatel. Některé z těchto pravidelně pořádaných akcí jsou hojně navštěvovány, většina akcí bývá vyprodaná. Akce se již dostaly do povědomí veřejnosti a jejich pravidelné pořádání je kladně hodnoceno ze strany účastníků.

Kvalitní sportovní infrastruktura

Na území městského obvodu se nachází mnoho sportovních zařízení, které jsou využívány jak širokou veřejností, tak i sportovními kluby a sdruženími. Např. RT TORAX ARENA – zimní stadion, krytý bazén, Sportovní centrum Fajne, sportovní hala VŠB-TUO a v dosahu je lyžařský rodinný areál Skalka Family park. Poruba se může pochlubit největším přírodním koupalištěm ve střední Evropě. Území obvodu je také protknuto sítěmi cyklostezek a na Havlíčkově náměstí je také stezka pro in-line bruslaře.

Téměř 10 tisíc vysokoškolských studentů

Na území městského obvodu působí VŠB-TUO s počtem téměř 10 tisíc studentů studujících v Porubě.

Vizí vysoké školy je směřovat mezi přední české a evropské univerzity nabízející technické a ekonomické vzdělání, produkující aplikovaný i základní výzkum a zajišťující potřebný odborný poradenský, konzultační a expertizní servis průmyslu, bankovnímu i podnikatelskému sektoru včetně nabídky celoživotního vzdělání. VŠB-TUO měla v roce 2014 akreditováno 116 studijních programů, z toho 77 v cizím jazyce (vzestupný trend). Poruba může využít vzdělanostního potenciálu studentů vysoké školy ke zvýšení ekonomické úrovně obvodu.

Fungující nevládní neziskové organizace v sociálně vyloučené lokalitě

Na území sociálně vyloučené lokality Dělnická působí v romské komunitě kvalitní nestátní nezisková organizace SPOLEČNĚ-JEKHETANE, která poskytuje služby občanské poradny, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti pro děti i rodiče, sociálně terapeutické činnosti apod. Díky této neziskové organizaci se ve spolupráci s městským obvodem daří udržovat rovnováhu v lokalitě a místo nelze vnímat jako výrazně problémové území (postrádá některé znaky typické pro sociálně vyloučenou lokalitu: není prostorově odloučeno od okolí, v blízkém okolí jsou dostupné služby – obchody, zdravotní služby aj.). Lokalita v rámci sociálně vyloučených lokalit patří k těm slušným s vysokým potenciálem zkvalitňování.

Univerzita jako leader Energy 4.0 v Evropě

VŠB-TUO se velmi aktivně zabývá problematikou lepšího využití energetiky v rámci výzvy Energy 4.0. Díky svým kvalitám a rozvoji má šanci propracovat se na pozici leadera v této oblasti v Evropě.

Slabé stránky

Chybí odlehčovací služby pro pečující osoby

V Porubě v současné době není poskytována forma odlehčovacích služeb, kterých by mohli využít zástupci rodin pečujících o seniora (např. týdení).

Nedostatečná kapacita domovů pro seniory

Kapacita domovů pro seniory je vzhledem k rostoucí poptávce nedostatečná. Pečovatelská služba je zajišťována v Domě s pečovatelskou službou ASTRA na ulici I. Sekaniny č. 1812/16, v Domě s pečovatelskou službou Průběžná na ulici Průběžná č. 6222/122 a v Domově pro seniory Slunečnice Ostrava. K 05/2018 je evidováno 257 schválených žadatelů o byt v domě s pečovatelskou službou, v průběhu roku 2017 bylo kladně vyřízeno 14 žádostí.

Nedostatečná kapacita jeslí

V Porubě jsou dostupné pouze soukromé jesle s celkovou kapacitou 25 dětí. Jesle Bumbřík s kapacitou sedm dětí přijímá děti ve věku 0–3 let. Jesle a školka U Slunečnice s kapacitou 14 dětí ve věku 1–5 let a mikrojesle Hvězdička s kapacitou čtyři dětí ve věku 6 měsíců – 3 roky. Za hranicemi městského obvodu existují soukromé jesle ve Svinově – Mrňousek s kapacitou 20 dětí ve věku 1–3 roky a mikrojesle Klubík s kapacitou čtyři dětí ve věku od 6 měsíců do čtyř let. Provoz obou mikrojeslí je do prosince roku 2018 spolufinancován z fondů EU a umístění dětí do tohoto zařízení je zdarma, hradí se pouze stravné. Obě tato zařízení jsou ale kapacitně zcela vytížená. Umístění dítěte do soukromých jeslí je pro rodiče finančně náročné (Půldenní pobyty: Jesle U Slunečnice – 8 000 Kč/měsíc (z toho 4 000 Kč stravné), Jesle Bumbřík – 6 100 Kč/měsíc (z toho 1 100 Kč stravné).

Nekoncepční přístup policie k drogové problematice

V oblasti drogové problematiky není přístup Policie ČR koncepční a v souladu s komplexním programem protidrogové politiky.

Nedostatečná vybavenost škol v oblasti IT a technického vzdělávání

I přes projekty zaměřené na inovaci vzdělávacího procesu a lepšího vybavení škol je situace ve vybavení škol v oblasti IT a technického vzdělávání nevyhovující. Nedostatečná vybavenost škol se týká např. i podmínek technického zázemí pro inkluzivní vzdělávání. Realizace inkluze do škol, kdy cílem je, aby všechny děti měly stejný přístup ke vzdělání a stejné podmínky, s sebou přináší problémy v rámci nevyhovujících podmínek v jednotlivých školách.

Nedostatečná pohybová aktivita dětí

Pro děti je pohyb přirozenou potřebou. Dnešní trend minimální pohybové aktivity dětí, kdy většinu dne tráví ve školní lavici nebo za počítačem, má negativní dopady na jejich zdraví. Tento fakt souvisí s nabídkou aktivit, která by byla atraktivní pro současnou mládež.

Příležitosti

Mezigenerační propojení – mladí lidé – senioři

Model přirozeného se setkávání více generací, kdy dochází k setkávání seniorů a mladých nebo přímo ke společnému bydlení, je jednou z příležitostí zvýšení kvality života obyvatel. Mezigenerační propojení nabízí inovativní řešení v oblasti mezilidských vztahů napříč generacemi, posiluje vzájemné vnímání a respektování potřeb. Senioři se mohou podílet na hlídání dětí, trávit společně čas, potkávat se při společných aktivitách. Rodiny s dětmi mají pak v blízkosti náhradní babičky a dědečky. Poruba se začala podílet na projektu „Hodinový vnucí“, kdy zástupci mladé generace pravidelně docházejí číst, povídat si a trávit čas se seniory. Městský obvod od roku 2008 pořádá akci s názvem „Junior-senior-hendikepiáda“.

Výstavbou domů, které by umožnily různým věkovým skupinám žít společně v rámci jednoho stavebního komplexu a vzájemně tak profitovat z výhod ostatních generací, by se posílilo vzájemné kvalitní společné soužití vícegeneračních rodin.

Rekonstrukce letního kina

V komplexu nyní rekonstruovaného Domu kultury Poklad existuje kdysi hojně užívané letní kino. V květnu roku 2018 došlo k částečným úpravám v hledišti amfiteatru a znovu se zde začaly pořádat kulturní akce, zejm. letní kino. Rekonstrukce venkovního areálu by umožnila kvalitnější zázemí pro filmová promítání a další akce. Obvod pořádá v rámci svých volnočasových aktivit promítání letního kina na území Poruby i v jiné lokalitě (ul. Francouzská) a tato akce má vždy vysokou návštěvnost. Problematickou stránkou umístění areálu letního kina uprostřed bytové zástavby je dodržování hlukových limitů.

Více financí pro kulturu, sport, školy, volný čas

Zajištění finančního zázemí je důležitým aspektem pro vlastní realizaci mnoha aktivit ve všech oblastech života.

Rozvoj škol v oblasti IT, technického vzdělávání, jazyků

Kvalitní podmínky pro systém vzdělávání zajistí zvyšující se úroveň vzdělání obyvatel a nárůst podílu obyvatel s vyšším vzděláním ve vzdělanostní struktuře obyvatelstva obvodu. Nutný je rozvoj a zajištění vzdělávacích institucí kvalitní infrastrukturou a podporou.

Pořádání kulturních akcí v DK Poklad

Po kompletní rekonstrukci DK Poklad, která se ovšem z důvodu opětovného přerušení prací časově posouvá, se předpokládá pořádání mnoha kulturních a společenských akcí, jako jsou divadelní představení, koncerty, pořady pro děti, plesy, taneční, akce pro seniory.

V současné době Poruba nemá vyhovující prostory pro pořádání širokého spektra kulturních volnočasových akcí.

Absolventi VŠB-TUO jako potenciální obyvatelé Poruby

Důležitým faktorem je nabídka nejen velmi kvalitního prostoru pro bydlení, ale i nabídka atraktivních pracovních míst. Pokud by Poruba dokázala přilákat absolventy vysokých škol, budou se podílet na zvýšení ekonomiky obvodu (absolventi vysokoškolských technických oborů mají nadprůměrné mzdy), zlepšení demografické struktury obvodu (nepřímý vliv na ekonomiku) a mimo jiné také lze očekávat jejich zapojování se do kulturních, společenských akcí či správy obvodu (mj. prostřednictvím aktivity MA21).

Zvýšení informovanosti lékařů o sociálních službách v Porubě

Lékaři nejsou městským obvodem informováni o dostupných sociálních službách. Pokud by se zlepšila spolupráce v této oblasti, lze očekávat pozitivní dopad směrem k zajištění vyšší kvality života občanů Poruby, kteří to potřebují (senioři, handicapovaní atd.).

Hrozby

Rostoucí počet osamělých seniorů

V porovnání s celou Ostravou je Poruba obvodem s nejvyšším podílem obyvatel ve věku nad 65 let (seniorů). Poměr obyvatel v této věkové kategorii stále stoupá. Výsledky SLDB z roku 2011 uvádí, že počet seniorů v Porubě byl 14 479, celkový počet obyvatel obvodu pak 66 601, poměr seniorů byl 21,7 % z celkového počtu obyvatel. V lednu 2018 je toto procento již 25 %, počet seniorů činí 16 102, celkový počet obyvatel pak 65 908. Poruba vykazuje trend stárnutí populace a do budoucna lze tento vývoj považovat za rizikový. V porovnání s celým městem Ostrava je Poruba nejrychleji stárnoucí obvod (výjimku tvoří sociálně vyloučená lokalita Dělnická).

Nedostatečná kapacita sociálních služeb

Poruba je obvodem s nejvyšším procentem obyvatel nad 65 let (seniorů). V tomto kontextu bude zájem o sociální služby (např. domy pro seniory s pečovatelskou službou) stabilně narůstat.

Snížená dostupnost kulturní infrastruktury

Vzhledem k nedokončené rekonstrukci DK Poklad nemá kvalitní stánek pro pořádání kulturních akcí. Rozsáhlá rekonstrukce budovy, která probíhá od roku 2013, si vyžádala absolutní přerušení provozu. V roce 2014 byly stavební práce zastaveny a opětovně zahájeny v roce 2016, v roce 2017 pak opět přerušeny.

Neposkytování dlouhodobější podpory volnočasových aktivit mládeže

Pokud by radnice podpořila kulturní a společenské aktivity pořadatelů akcí či subjektů provozujících volnočasové aktivity v horizontu delším než jeden rok, nastartovala by tím dlouhodobější aktivity ze strany subjektů a pořadatelů, kteří každoročně čekají na rozhodnutí o dofinancování svých aktivit a nemají tak jistotu ekonomického zajištění pořádaných aktivit.

Odliv mladých lidí za atraktivnějšími pracovními příležitostmi do jiných měst

Dochází k odlivu mladých vzdělaných lidí. Poruba má vysokou koncentraci pracovních míst ve službách. Kvalitní pracovní příležitosti jsou obecně vnímány jako stěžejní faktory ovlivňující odchod lidí. Existuje zde riziko zvyšování podílu osob nízko kvalifikovaných a sociálně slabších.

Pokles počtu studentů VŠB-TUO

Počet studentů VŠB-TUO v uplynulých 10 let výrazně klesal, z počtu 22 296 studentů v roce 2008 se dostal na číslo 12 688 v roce 2017, nyní studuje v porubském kampusu této vysoké školy necelých 10 000 studentů. Kromě nepříznivé demografické situace je pokles počtu studentů umocněn také skutečností, že mezi středoškoláky každoročně roste počet zájemců o vysokoškolské studium humanitních oborů.

Pro obvod (správa, rozvoj podnikatelského prostředí)

Silné stránky

Porubský patriotismus

Mnoho obyvatel Poruby se cítí spjato s místem, ve kterém žijí, a jsou hrdi na to, jak Poruba vypadá, že má svou minulost, přítomnost i budoucnost a že oni jako obyvatelé jsou její součástí.

Podpora MSP (projekty: Obchodníci v Porubě, Sdíčko, Refill)

V aglomeraci je nejnížší ochota podnikat, což vyplývá z dlouhodobé zaměstnanecké tradice. Je to dáno mimo jiné také počtem velkých firem v Ostravě, které koncentrují relativně velké množství ekonomicky aktivních obyvatel jako zaměstnanců.

Projekt Refill: Věnuje se dočasnému užívání nevyužitých opuštěných, chátrajících budov, prostor a pozemků.

Sdíčko: V rámci jedinečné pop-up expozice¹⁷ se představují desítky lokálních prodejců, výrobců nebo designérů, kteří mají v nabídce originální a nevšední produkt nebo službu.

Obchodníci v Porubě: V roce 2013 spustil městský obvod Poruba ve spolupráci se ZO ČSOP Onyx unikátní projekt mapující malé obchodníky, kteří podnikají na území obvodu. Na

¹⁷ Doslovně „rychle se vynořující výstava“, rychle se objeví ve vizuálním prostoru, má krátkodobý charakter

interaktivní mapě, kterou návštěvníci najdou na adrese www.obchodniciporuba.cz, jsou ikony obchodů a provozoven, po jejichž rozkliknutí se zájemci dozvědí základní informace nejenom o sortimentu zboží, ale také třeba o historii provozovny či plánech majitelů.

Udržitelné nakládání s odpady

Celková produkce odpadů vykazuje klesající trend, výrazné snížení produkce směsného komunálního odpadu, zejména díky důsledné osvětě a následnému zvýšení separace jednotlivých využitelných složek odpadu. Svoz komunálního i separovaného odpadu na území městského obvodu zajišťuje společnost OZO Ostrava.

Na území městského obvodu je umístěno celkem 2012 ks kontejnerů na odpad. Z toho je 1 058 ks na směsný komunální odpad, 346 na plast, 258 na sklo, 320 na papír, 17 na drobné elektro a 13 kontejnerů na obnošený textil. Celkově tedy činí podíl kontejnerů na separovaný odpad 47,5 % z celkového počtu kontejnerů umístěných na území obvodu.

Městský obvod se aktivně hlásí k separaci a udržitelnému nakládání s odpady. V posledních dvou letech se tak podařilo vybudovat také osm kontejnerových stání s podzemními kontejnery, a to v počtu 26 ks na separovaný odpad a 26 ks na odpad komunální. Na realizaci těchto projektů se obvodu podařilo získat dotační podporu ze Státního fondu životního prostředí. Občané Poruby mohou využít také sběrné dvory a pravidelné sběry velkoobjemového odpadu.

Komunikace úřadu městského obvodu s veřejností a organizacemi

ÚMOb Poruba otevřeně a vstřícně komunikuje s veřejností a organizacemi a umožňuje tak ostatním se aktivně zapojit do veřejného života. Radnice vyzývá tyto partnery k aktivní účasti v rámci přípravy různorodých projektů, a to formou sociálních sítí, webových stránek, tištěného zpravodaje i pozvánek v prostoru. Mezi formy zapojení a komunikace lze také uvést využívání dotazníkových šetření i využití formátu pocitových map.

Komunikace a participace s veřejností je aktivně využívána při tvorbě koncepčních dokumentů a strategií. V minulých letech se započalo s aktivním veřejným projednáváním přípravy záměrů úprav veřejných prostranství, např. revitalizace Zámeckého parku, náměstí Družby, Alšova náměstí a další. V rámci přípravy projektu výstavby komunitního centra byli zástupci zainteresovaných organizací pozváni k pracovním schůzkám a byly implementovány jejich potřeby jako cílových skupin do realizace projektu. Komunikace radnice s veřejností je na vysoké úrovni, o čemž svědčí i získané ocenění, a to 3. místo v Indexu participace, tj. v žebříčku 101 největších měst České republiky a městských částí nad 10 tisíc obyvatel dle zapojení veřejnosti do participativních procesů.

Index Participace 21 (2015–2016) hodnotí stav a kvalitu participace neboli zapojení občanů do utváření vlastního města či městského obvodu.

Aktivita úřadu, schopnost získávání dotací

Obvod aktivně využívá příležitosti k čerpání evropských a národních finančních prostředků. Efektivně vyhledává dotační příležitosti a připravuje, realizuje a zajišťuje udržitelnost mnoha projektů, jež byly realizovány za přispění dotačních finančních příspěvků. Díky úspěšnosti se

tak daří realizovat např. výstavbu komunitního centra, aktivity v rámci projektu Obec přátelská rodině, umístění podzemních kontejnerů, modernizaci školních učeben, pořádání svátečních jarmarků v rámci přeshraniční spolupráce s polským partnerem a mnoho dalších aktivit.

Fungující participativní rozpočet

Od roku 2016 funguje v obvodu forma participativního rozpočtu s názvem Zelená Porubě, která dává obyvatelům Poruby možnost mít přímý vliv na podobu svého nejbližšího okolí a také na to, jak se bude Poruba v následujících letech rozvíjet. Díky své úspěšnosti se stal součástí rozpočtu městského obvodu i v roce 2017 a s jeho uplatněním se počítá i v dalších letech.

Úřad městského obvodu se zabývá rozvojem obvodu

V roce 2016 započal městský obvod s přípravou celkové koncepce rozvoje obvodu, a to vypracováním koncepční studie veřejného prostoru městského obvodu Poruba. Tento klíčový dokument je základním pilířem pro tvorbu dílčích koncepčních dokumentů i samotných jednotlivých konkrétních dílčích zásahů v území, které byly v tomto dokumentu identifikovány a jejich realizace je tak v souladu s celkovým rozvojem veřejného prostoru. Některé z ideových výstupů byly představeny veřejnosti na výstavě, která byla součástí porubského Sdílka v roce 2016, a poté i na webových stránkách obvodu. Jednalo se o proměnu Alšova náměstí, vozovny, nábřeží SPB, Zámeckého parku, okolí Oblouku či Duhy nebo náměstí Družby. V září roku 2017 pak započala realizace projektu Posílení strategického a finančního řízení a rozvoj lidských zdrojů Úřadu městského obvodu Poruba, jehož výstupem je mimo jiné zpracování strategického plánu městského obvodu.

Slabé stránky

Neefektivní strategické a projektové řízení obvodu

V rámci úřadu není nastaven efektivní systém podpory projektového řízení, zvyšování dovednosti a kreativity při řešení problémů.

Příležitosti

Efektivnější využívání dotací z Evropských fondů

Efektivní využívání dotací umožní přípravu, realizaci a zajištění udržitelnosti dotovaných projektů. Zajistí tak úspěšnou realizaci mnoha projektů, jež budou mít pozitivní dopad na rozvoj městského obvodu.

Podpora planetária v Krásném Poli

Planetárium Ostrava patří mezi atraktivní turistické cíle. Plánované činnosti planetária nabízejí řadu možností pro trávení volnočasových i vzdělávacích aktivit pro všechny věkové kategorie. Podpora ze strany obvodu bude mít zpětnou vazbu v kvalitně tráveném čase obyvatel. Planetárium má velmi kvalitní zázemí a vybavení i špičkové odborníky. Nabízí jedinečnou ukázkou technologií zaměřených na vědu a výzkum v regionu, disponuje také velkým potenciálem využití.

Spolupráce ÚMOb Poruba s VŠB-TUO

Kvalitní a efektivní spolupráce může výrazně pomoci rozvíjení a realizaci strategie i dílčích projektů. Nastavení efektivní a dlouhodobé spolupráce je důležitým prvkem pro uplatnění a využití této spolupráce při rozvoji městského obvodu.

Rozvoj Fakultní nemocnice Ostrava – rozšíření zdravotních služeb, navýšení počtu pracovních příležitostí

Obvod nedisponuje velkým počtem institucí a zaměstnavatelů. Nemocnice patří mezi největší zaměstnavatele v Porubě. Díky plánovanému rozšiřování aktivit FNO se zvýší nabídka pracovních míst.

Fakultní nemocnice zastrešuje léčebnou péči o 1,2 mil. obyvatel v Moravskoslezském kraji a je s počtem zaměstnanců 3 288 k 31. 12. 2016 největším zaměstnavatelem v městském obvodu Poruba.

Vybudování nové radnice obvodu

Současné nevhodné umístění hlavní budovy radnice mimo pohyb lidí i z hlediska dopravní obslužnosti, roztržštění jednotlivých budov (radnice je tvořena objekty A na ulici Klimkovická, B a D na ulici Vřesinská a budovou C na ulici Gen. Sochora) a jejich nedostatečná kapacita a nevhodný technický stav jsou příležitostí k vybudování nové budovy radnice, která bude vhodně umístěna do centrální části Poruby a bude tak důstojně plnit funkci sídla úřadu městského obvodu. Výstavba nové radnice byla vybrána občany také jako jedna z priorit v rámci projektu Porubské desatero v roce 2016 a 2017. Potřeba jejího přemístění je také identifikována jako jeden z důležitých zásahů v území v celkové koncepci veřejného prostoru.

Posilování strategického řízení úřadu, jeho zefektivnění

Správně nastavené strategické řízení přispěje ke komplexnímu, systematickému rozvoji území, pomáhá bránit devastaci území a eliminuje zásadní konflikty v rozvoji jednotlivých oblastí města (doprava, životní prostředí, sociální záležitosti, ekonomika apod.).

Využití technologického potenciálu pro rozvoj obvodu (Chytrá čtvrť místo stávající vozovny autobusů a tramvají, IT4Innovations – 50. největší počítač, testování inovací na území Poruby)

Ve spolupráci s výzkumem na VŠB-TUO může být testování inovací obrovským přínosem pro rozvoj celého městského obvodu. Využití aplikovaného výzkumu a vědy pro praxi se ukazuje jako dlouhodobě pozitivní pro růst prosperity území, kde jsou inovace využívány.

Konkrétní příležitostí pro rozvoj je efektivní využití vybudovaného centra excelence IT4Innovations VŠB-TUO, které má nadregionální ambice a velký potenciál ve vědě a výzkumu pro podnikatelský i veřejný sektor. Příležitostí pro rozvoj obvodu je rovněž vybudování energeticky soběstačné a udržitelné chytré čtvrti místo stávající vozovny autobusů a tramvají, která je nevhodně umístěna v centru obvodu.

Využití synergie klíčových institucí pro rozvoj obvodu (univerzita, úřad městského obvodu, podnikatelský sektor)

Z hlediska rozvoje Poruby je důležité propojit VŠB-TUO s podnikateli a také s veřejnou správou. Tato vzájemná spolupráce umocní efekt vzdělávání, vědy a výzkumu a jeho praktické využití.

Systematická podpora komunitního života obvodu

Posílení aktivit pro integraci, komunitní služby a prevenci. Vznik a rozvoj kulturně-komunitních center a prostor komunitního života. Využít lze i veřejné prostory – např. vnitrobloky.

Přilákání nových obyvatel díky zlepšování image obvodu/města

Odstraňování image „černé Ostravy“ a Poruby jako noclehárny. Využití osvědčených praktik městského marketingu (zdrojem a partnerem může být spolupráce s Centrem městského a regionálního managementu – katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity).

Hrozby

Zvýšení počtu obyvatel v seniorském věku

V městském obvodu žije 65 908 obyvatel (údaj k 1. 1. 2018), což znamená, že Poruba je druhým nejlidnatějším městským obvodem statutárního města Ostravy. Stejně jako v jiných městech republiky lze i zde vysledovat úbytek obyvatel a jejich postupné stárnutí. Je možné sledovat trend postupně se zvyšujícího poměru obyvatel nad 65 let. Současné věkové složení populace ČR se vyznačuje relativně nízkým podílem dětí, silným zastoupením osob v ekonomicky aktivním věku a zatím nepříliš vysokým podílem osob ve vyšším věku. Budoucí vývoj věkové struktury však bude dynamický, a to ve směru výrazného stárnutí populace. K největším změnám dojde bezesporu v seniorské kategorii 65 let a více. Obyvatel v tomto věku bude výrazně přibývat i v následujících desetiletích.

Nerozšíření MSIC

Cílem projektu rozšíření MSIC je vytvořit podmínky pro příchod firem, které se zabývají moderními technologiemi. Jedná se o obory s vyšší přidanou hodnotou, v nichž funguje silný multiplikační efekt – jedno nově vytvořené pracovní místo může podpořit vznik několika dalších pracovních míst v navazujících oborech. Rozšíření MSIC tak přispěje k rozvoji zaměstnanosti v odvětvích šetrných k životnímu prostředí.

Inovační centra jsou založena na úzké spolupráci univerzit a firem. Díky tomu umožňují výměnu zkušeností a poznatků mezi studenty a akademickými pracovníky na straně jedné a odborníky z praxe na straně druhé. Z této symbiózy těží jak samotné vysoké školy, tak studenti, kteří získávají zkušenosti zvyšující jejich uplatnění na trhu práce.

V roce 2017 proběhla transformace Vědecko-technologického parku Ostrava (dále jen VTP Ostrava) a založení Moravskoslezského inovačního centra Ostrava v úzké spolupráci s Moravskoslezským krajem. Toto centrum navazuje na činnost dřívějšího VTP Ostrava, který byl založen již v roce 1997 a za dobu své existence podpořil vznik a expanzi mnoha společností.

Pokud by se rozšíření MSIC neuskutečnilo, nevzniknou nové pracovní příležitosti pro místní i dojíždějící a rozvoj obvodu se zpomalí.

Zhoršení spolupráce podmínek financování obvodů ze strany SMO

Vnější hrozbou v řízení velkých měst je vždy zhoršená komunikace a způsob řízení centra města a jeho obvodů. Město a městský obvod nenaplňují vždy formát vzájemně efektivní spolupráce a může tak docházet k prosazování rozporupných zájmů obou stran. Ze strany města Ostravy tak může nastat situace, kdy nebude dostatečně pokryta potřeba financování městského obvodu Poruba. Ten je tak omezen ve svých aktivitách a rozvoji. Je zapotřebí, aby forma a podmínky efektivního financování byly jasněji ukotveny ve Statutu města Ostravy.

Zrychlení procesu suburbanizace

S globálním ekonomickým růstem roste i poptávka po kvalitním bydlení. Pokud obvod na tento trend nedokáže reagovat, bude se zvyšovat počet obyvatel žijících mimo městský obvod v tzv. sídelní kaši, tedy rodinných domech. Počet obyvatel Poruby se snižuje. Lidé se stěhují z městského obvodu, protože preferují moderní nabídku s kvalitním bydlením zajišťujícím jejich potřeby i bližší kontakt s přírodou. Rozhodujícím aspektem ale bývá nejčastěji dostupnost a kvalita bydlení.

Přesunutí okresního soudu z Poruby do centra Ostravy

Přesunutím této instituce by došlo nejen ke snížení počtu pracovních příležitostí, ale také zejména ke snížení poptávky po ostatních službách. Možnou hrozbou je pak vznik opuštěné budovy bez využitelnosti na území městského obvodu a s tím související negativní jevy.

Kontinuita strategického směřování města může být narušena změnou politické reprezentace s výrazně odlišným přístupem ke strategickému řízení

Čtyřleté volební období působí negativně na strategické řízení rozvoje obcí / městských obvodů, politická reprezentace by měla vidět dál než za období svého mandátu. Pro eliminaci této hrozby byla učiněna tato opatření: zapojení opozice do procesu tvorby strategického plánu, informování a zapojení odborné i široké veřejnosti, důkladná analýza výchozího stavu rozvoje Poruby aj.

Zdroje SWOT analýzy:

Adaptační strategie statutárního města Ostravy na dopady a rizika vyplývající ze změny klimatu

Analyticko-statistické údaje MŠMT: http://dsia.uiv.cz/vystupy/vu_vs_f2.html

Analýza sociálních potřeb občanů města Ostravy – Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2019–2022

Český hydrometeorologický ústav – grafická ročenka 2016

Expertní tvrzení z jednání pracovní skupiny ke tvorbě strategického plánu

Faktografické listy Ostrava 2017

Generel bezbariérové dopravy a bezbariérových tras na území města Ostravy

Integrovaný plán mobility Ostrava <http://mobilita-ostrava.cz/ke-stazeni/>;

Magistrát města Ostravy – odbor životního prostředí

Pocitové mapy Poruby z let 2016 a 2018

Porubské desatero

Strategie ITI ostravské aglomerace

SWOT analýza FajnOVA

ÚMOb Poruba – odbor rozvoje obvodu, odbor komunálních služeb, odbor bytového hospodářství a údržby budov, odbor školství, bezpečnosti a prevence kriminality

Veřejný prostor městského obvodu Poruba

Vizualizace výzkumu veřejného mínění obyvatel MOb Poruba

Výroční zpráva VŠB-TUO za rok 2016

VZ 2016 Ostrava

webové stránky: DPO, RESIDOMO, KC Archa, MOb Poruba, Zelená Porubě, Sčítání dopravy 2016 – Ředitelství silnic a dálnic, webové stránky jeslí a komunikace s jednotlivými jeslemi

Výsledky kvalitativního výzkumu

Významným vstupem do výsledných hlavních zjištění byla celkem čtyři šetření:

- Dotazníkové šetření FajnOVA – příprava strategického plánu Ostravy
- Terénní dotazování v Porubě
- Vyplňování pocitových map Poruby
- Výsledky Porubského desatera

Výsledky šetření FajnOVA

Rozsáhlé dotazníkové šetření se konalo v rámci přípravy strategického plánu města Ostravy. Konalo se od 13. do 19. února 2016 a jeho metodika je rozebrána na stránkách fajnova.cz¹⁸. Aby byla data využitelná pro porubský obvod, došlo k vybrání odpovědí pouze těch respondentů, kteří mají bydliště na území MOB Poruba. Celkem se jednalo o 1166 respondentů z celkového relevantního vzorku 6807 pozorování.

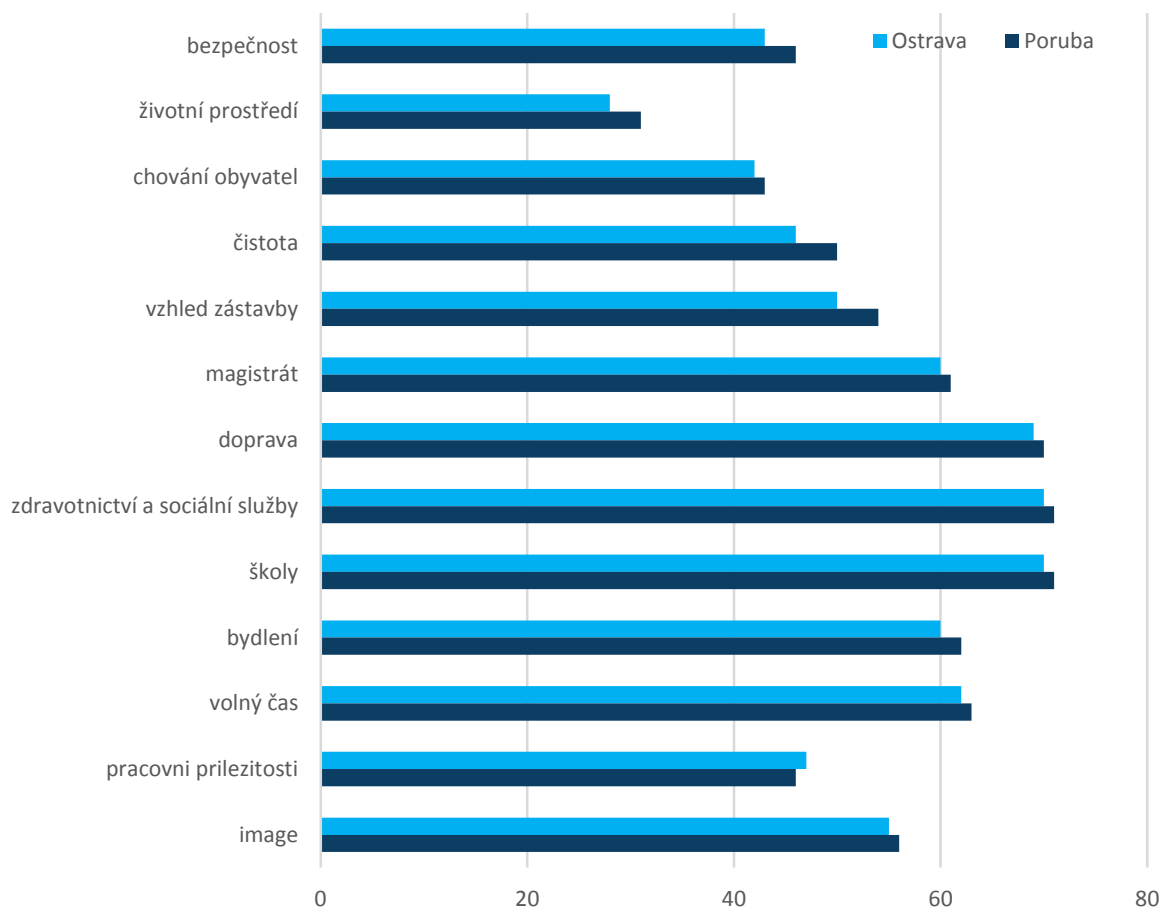
Téma: Spokojenost obyvatel

Lidé s trvalým bydlištěm v Porubě jsou obecně spokojenější se životem v Ostravě než obyvatelé Ostravy jako celku. Celková spokojenost obyvatel Poruby je 66 % v porovnání s celoostravskými 64 %. Rovněž spokojenost s vybranými oblastmi života je v Porubě globálně vyšší než v Ostravě jako celku. Výjimku tvoří pouze dostupnost pracovních příležitostí, ve všech ostatních uvedených oblastech jsou obyvatelé Poruby spokojenější.

¹⁸ <http://fajnova.cz/strategicky-plan/>

Obrázek 3 – Spokojenost obyvatel Ostravy a Poruby

Zadání: Ohodnoťte vaši celkovou spokojenost s následujícími oblastmi života v Ostravě

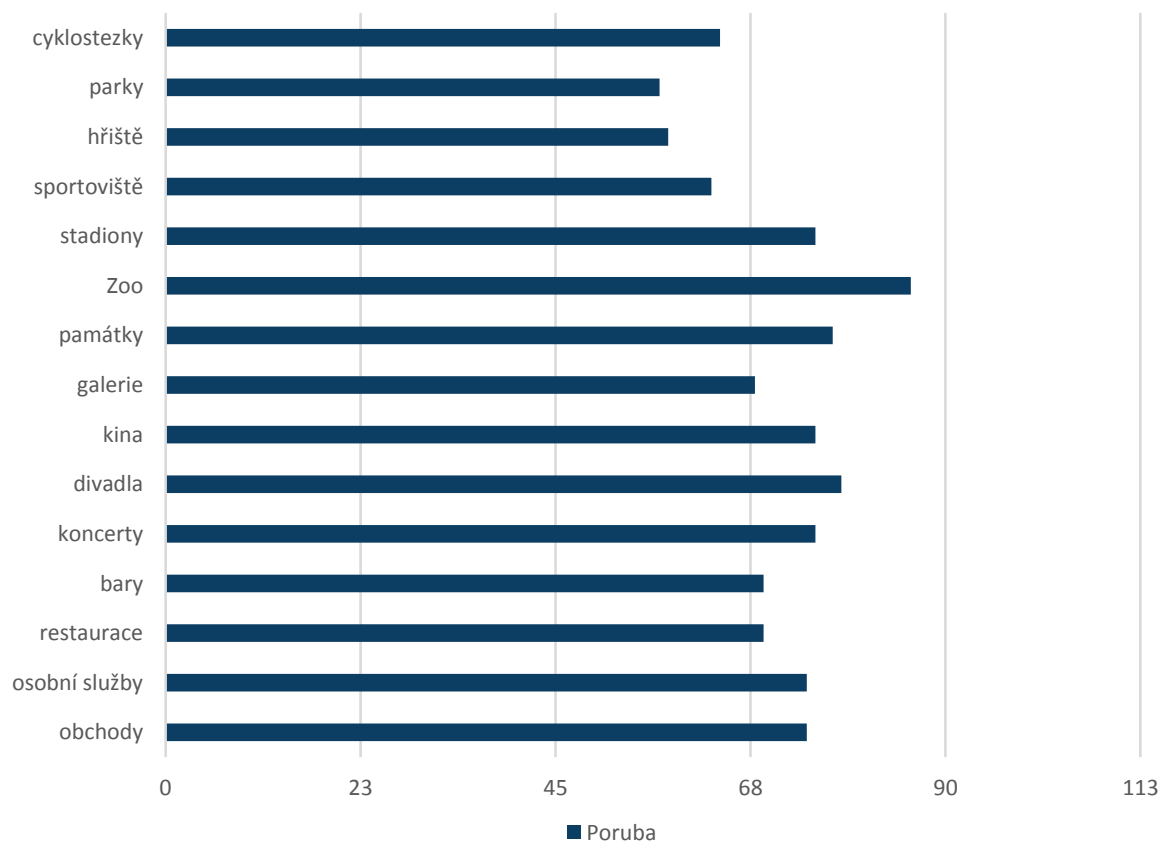

Z možností volnočasového vyžití v Ostravě jsou obyvatelé Poruby nejvíce spokojeni se zoo¹⁹, obchody, osobními službami, divadly či kiny. Naopak nižší míra spokojenosti je s možností trávit volný čas v parcích či na veřejných hřištích.

¹⁹ Nachází se v městském obvodu Slezská Ostrava.

Obrázek 4 – Spokojenost obyvatel Poruby s trávením volného času

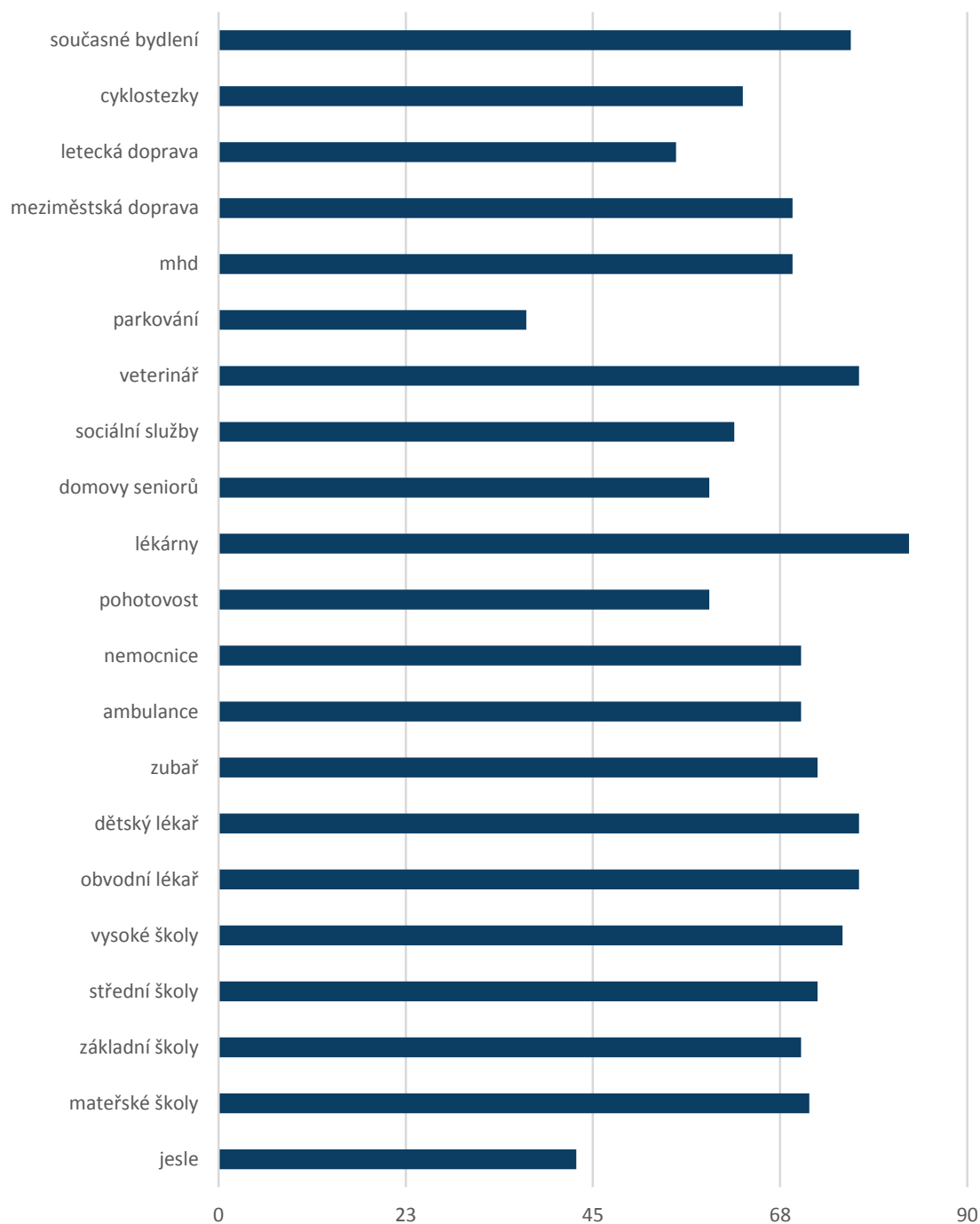
Zadání: Ohodnoťte vaši spokojenost s následujícími možnostmi trávení volného času.
(100 = naprosto spokojen/á)

V oblasti služeb jsou tři ze čtyř Porubanů spokojeni se svým bydlením, dostupností veterinářů, obvodních i dětských lékařů, či lékáren. Naopak mezi obyvateli Poruby panuje nižší míra spokojenosti s dostupností jeslí či parkovacích míst.

Obrázek 5 – Spokojenost obyvatel Poruby se službami

Ohodnoťte spokojenost s následujícími službami (100 = naprostá spokojenost)

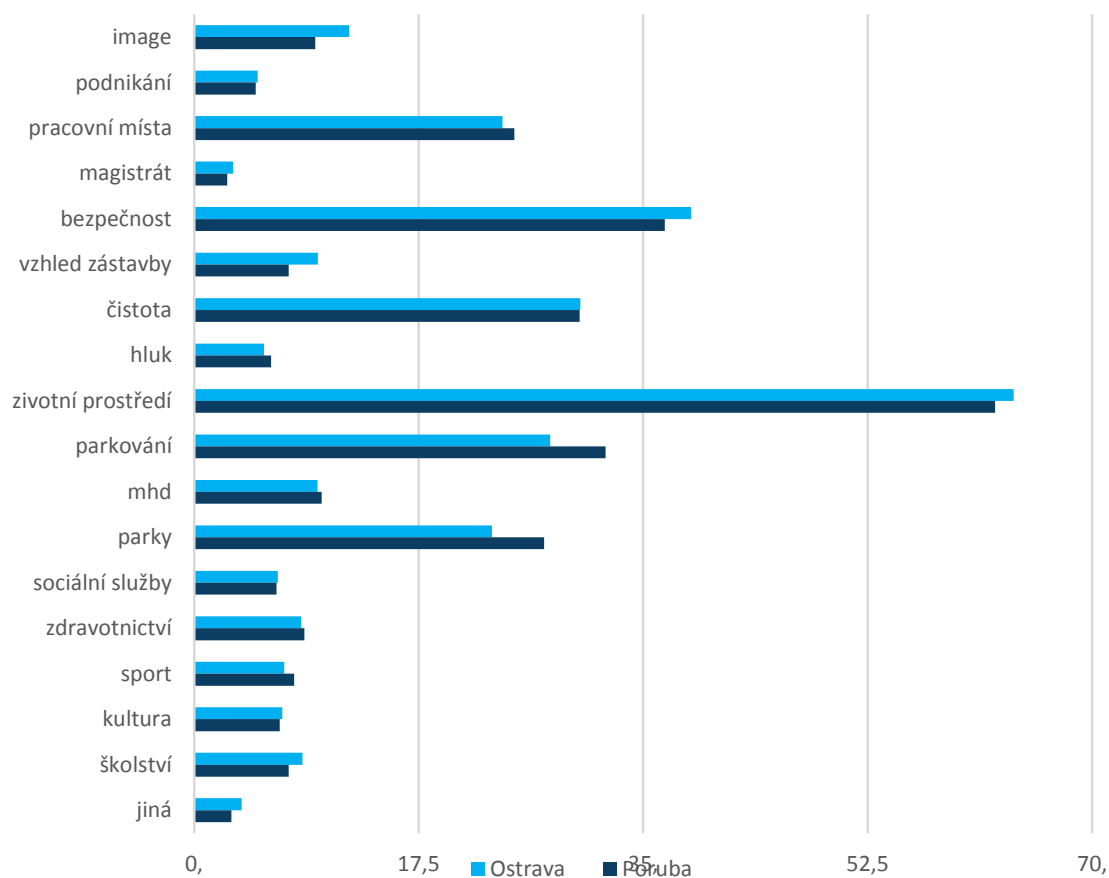

Téma: Priority

Priority obyvatel Poruby se výrazně neliší od ostravského průměru, když stále výrazným tématem je životní prostředí. Specifickými oblastmi, které Porubané vnímají jako důležitější než zbytek obyvatel Ostravy, jsou dostupnost parkování, správa parků a částečně i pracovní místa. Naopak celkovou image města či oblast bezpečnosti obyvatelé Poruby považují za méně důležité než zbytek obyvatel Ostravy.

Obrázek 6 - Oblasti pro zlepšení navržené obyvateli Ostravy a Poruby

Vyberte 1 až 3 oblasti, které si nejvíce přejete zlepšit v následujících letech (v %)

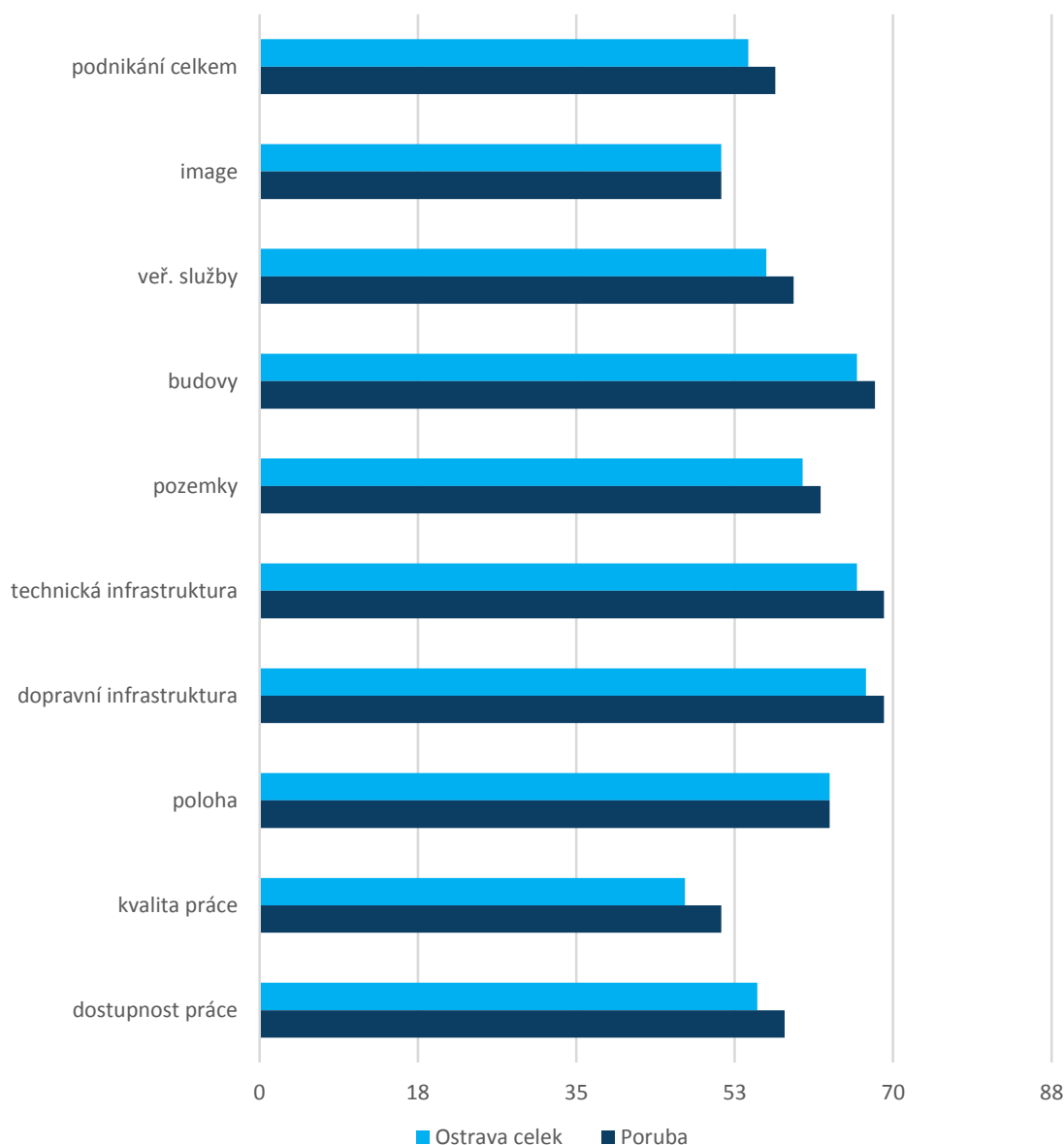

Jen ve velmi málo oblastech je spokojenost obyvatel Poruby nižší než průměr Ostravy. Jednou z takových oblastí je zaměstnanost.

Spokojenost se svým současným zaměstnáním je v případě Porubanů o 1 bod nižší, a to konkrétně 77 bodů na škále od 0 do 100. Rovněž o 1 bod nižší je spokojenost se současným příjmem.

Rovněž u skupiny nezaměstnaných jsou Porubané o 1 % nespokojenější se svou aktuální pozicí na trhu práce a v porovnání s agregovanými daty za celou Ostravu jsou v průměru o jeden měsíc déle nezaměstnaní.

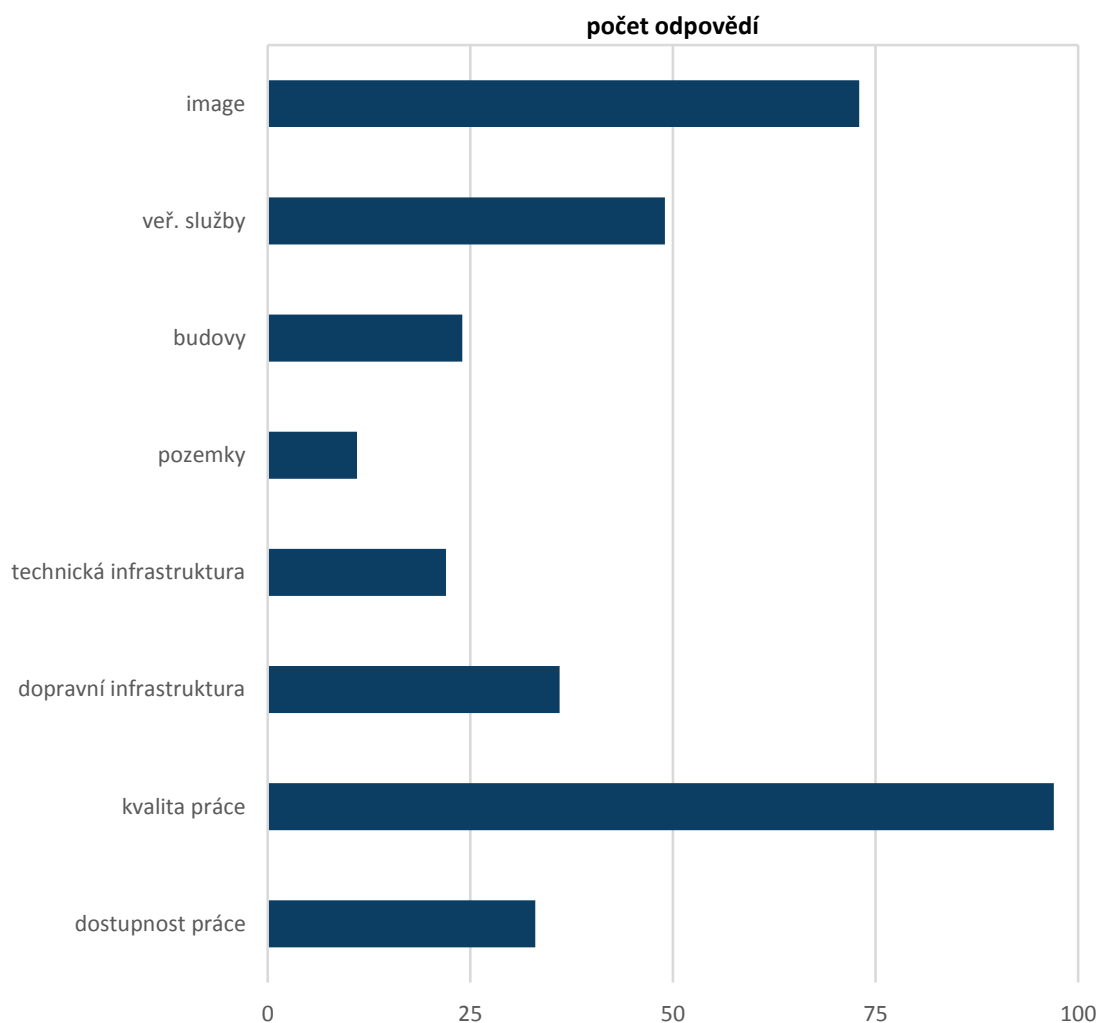
Obrázek 7 – Spokojenost obyvatel Ostravy a Poruby s vybranými oblastmi života v Ostravě

V případě výběru priorit jednotlivých oblastí důležitých do budoucna pro rozvoj podnikání otázka zněla: Vyberte max. tři oblasti, u kterých je zlepšení v následujících letech z pohledu podnikání nejdůležitější. Podnikatelé a OSVČ z Poruby vidí pro svou práci jako nejdůležitější zlepšení kvality pracovní síly, image města a služby veřejného sektoru.

Obrázek 8 – Názor obyvatel Poruby na témata důležitá pro podnikání

Jaké oblasti jsou do budoucna důležité pro rozvoj podnikání?

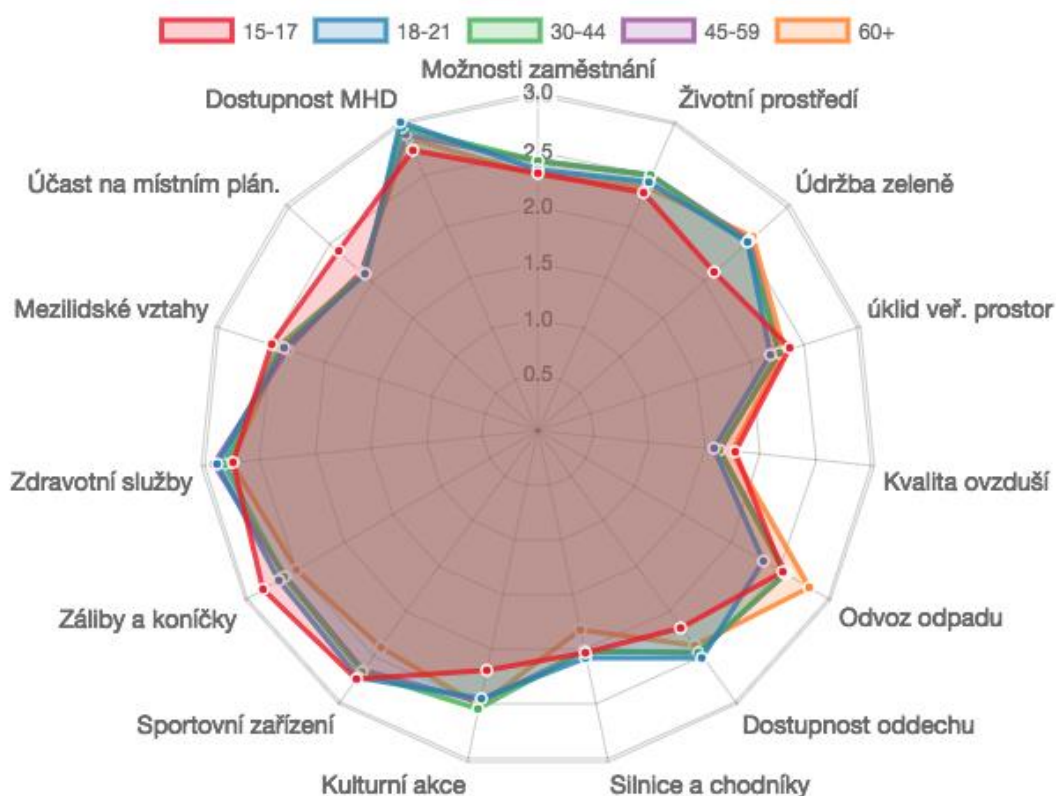

Výsledky šetření Ostravské univerzity

Dotazníkové šetření bylo realizováno v roce 2017 studenty a pedagogy Ostravské univerzity formou terénního dotazování napříč celým městským obvodem. Spokojenost s daným tématem je zaznačena v grafu, kde se prolínají různé věkové generace.

První graf se zabývá spokojeností života v Porubě. Graf má třibodovou škálu, kde bod č. 3 značí vysokou míru spokojenosti. Z prvního grafu lze vyvodit, že všechny generace v Porubě jsou nadprůměrně spokojeny s životem v obvodu. Nejnižší míra spokojenosti panuje se stavem dopravní infrastruktury – silnic a chodníků, kvalitou ovzduší a také možností účastnit se místního plánování.

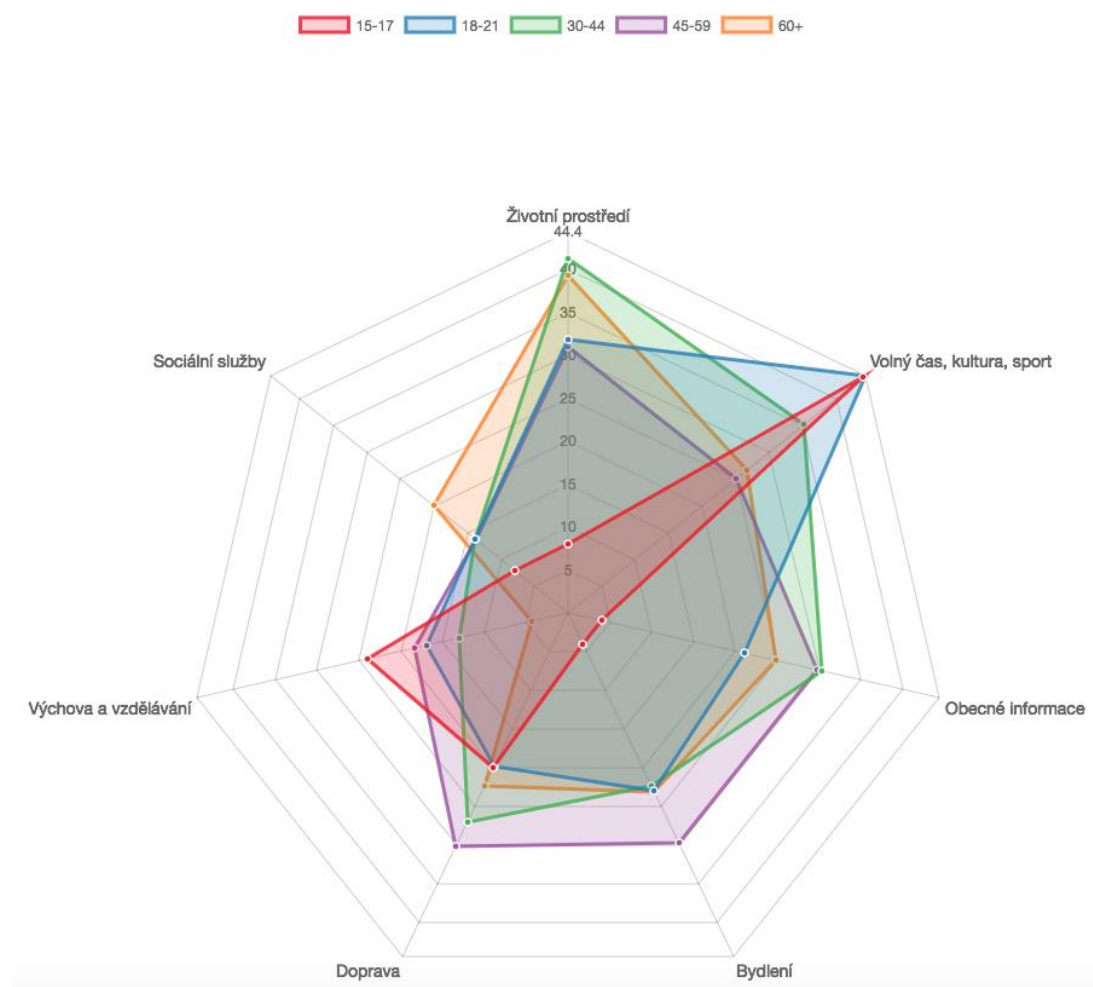
Obrázek 9 – Zhodnocení vybraných aspektů spokojenosti s životem v Porubě

Z pohledu rozvoje obvodu jsou velmi zajímavé závěry z druhého dotazníkového šetření, kde je vidět velký rozdíl napříč vybranými věkovými skupinami v tom, jaká témata jsou pro ně zajímavá pro případnou diskusi. Např. zatímco mladí lidé do 21 let upřednostňují témata volného času, sportu a kultury, pro práceschopnou skupinu obyvatel je prioritním tématem doprava.

Obrázek 10 – Zájem Porubanů o zapojení do diskuse (dle věku)

Která témata k diskusi by vás lákala?

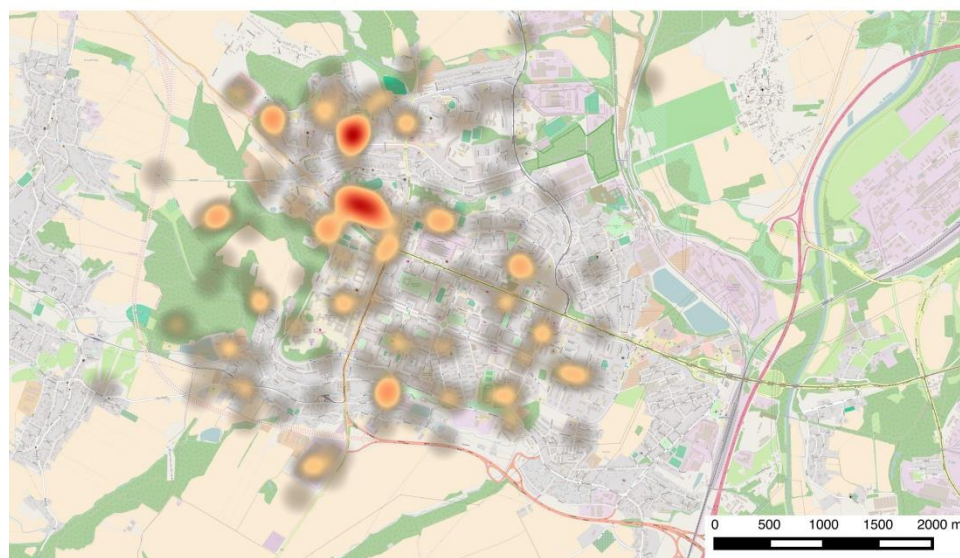
Výsledky pocitových map

Výsledky pocitových map Poruby z roku 2016:

Místa s problematickou dostupností MHD:

- Nový Pustkovec – sídliště na ulici Pavlouskova, koleje VŠB-TUO a Moravskoslezské inovační centrum Ostrava; lokalita je ohraničena frekventovanou ulicí Opavská (hlavní tah na Opavu), spoj zajišťující přímé spojení s centrem je v docházkové vzdálenosti 15 min, a to tramvajová zastávka „Rektorát VŠB“
Okolí dětského hřiště na ul. Bedřicha Nikodema
- Úřad městského obvodu Poruba
- Planetárium
- Okolí stavební fakulty na ul. Ludvíka Podéště
- Okolí Černé perly na ulici Slavíkova
- Krytý bazén
- ProLogis Park

Obrázek 11 – Pocitová mapa Poruby – Tady mám problém dostat se MHD

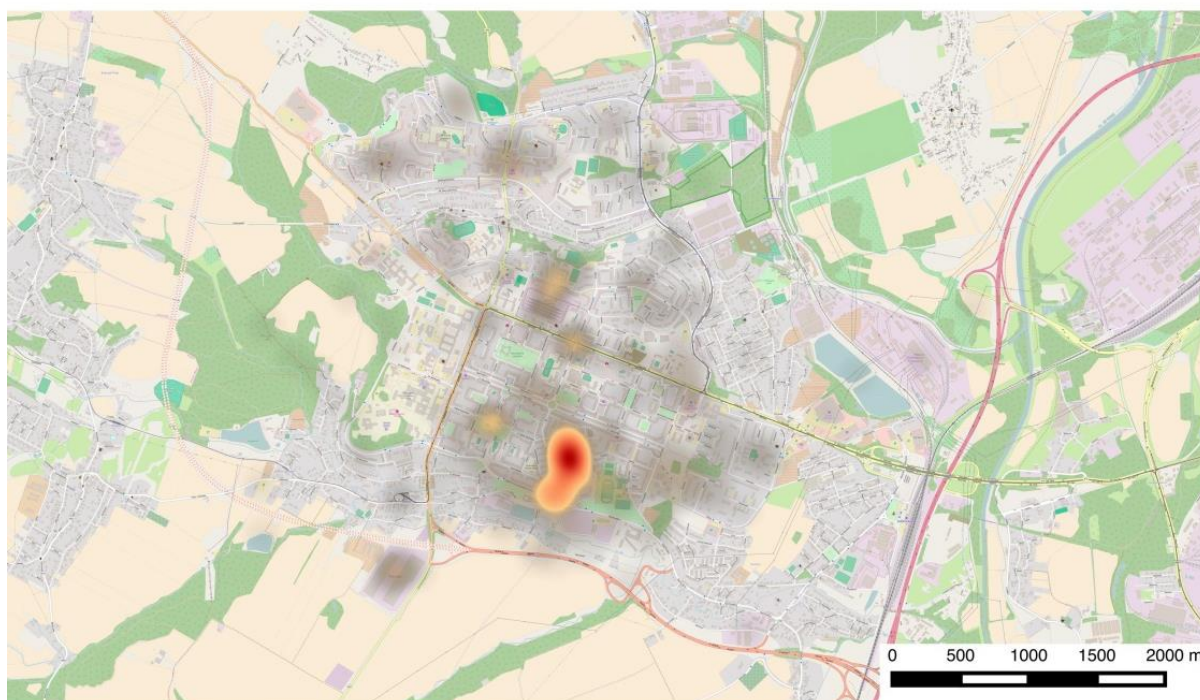

Jiří PÁNEK, 2016

Místa, kde je to ošklivé:

- Sociálně vyloučená lokalita Dělnická a v návaznosti na ní oblast tzv. dvouletek
- Stav obytného komplexu Oblouk
- Křižovatka Poruba vozovna
- Garáže podél ulice Slavíkova a Černá perla
- Okolí Domu kultury Poklad
- ProLogis Park

Obrázek 12 – Pocitová mapa Poruby – Tady je to ošklivé

Jiří PÁNEK, 2016

Lidé tráví volný čas nejraději tam, kde je zeleň a vodní prvky, dále také kvalitní městský prostor:

- Lesopark
- Pustkovecké údolí
- Přírodní památka Turkov
- Krytý bazén
- Baseballové hřiště
- Louka u spodní části Hlavní třídy
- Zámecký park s rybníkem
- Hlavní třída
- Havlíčkovo náměstí

Obrázek 13 – Pocitová mapa Poruby – Tady rád/a trávím volný čas

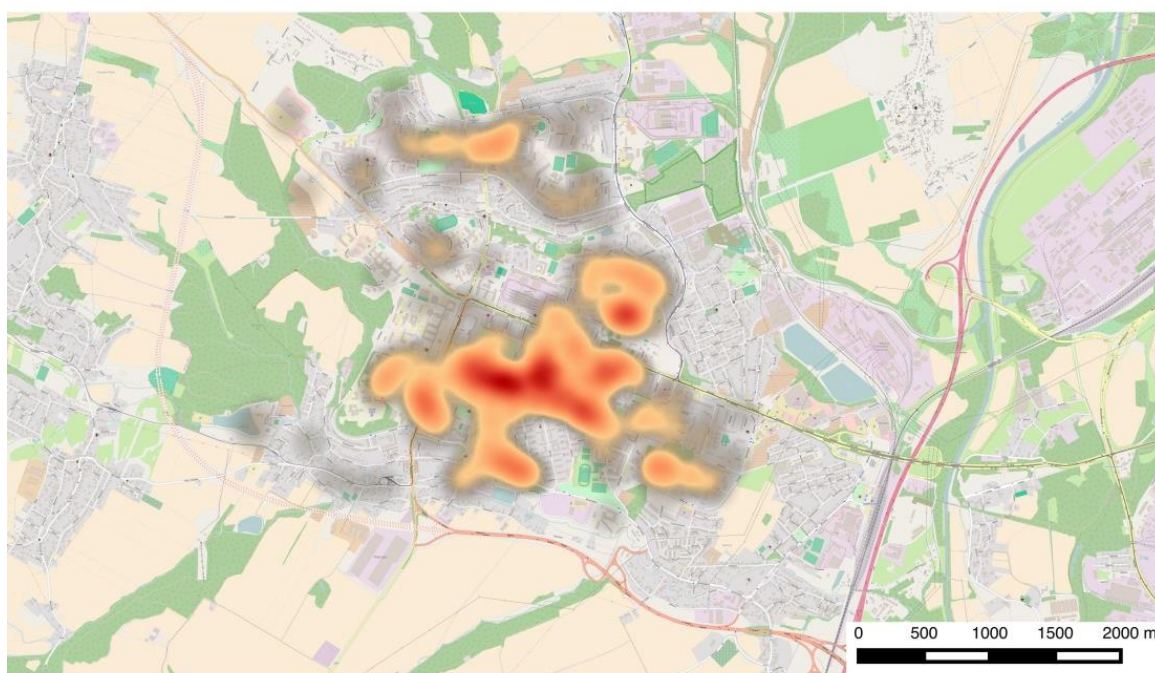

Jiří PÁNEK, 2016

Největší problém s parkováním:

- Hlavní třída
- VI. obvod – Fakultní nemocnice Ostrava, VŠB-TUO
- území I., II. a III. obvodu
- IV. obvod – ohraničeno ulicemi Sokolovská – Karla Pokorného – Gen. Sochora, největší problém s parkováním je u krytého bazénu
- V. obvod – sídlištní zástavba u ulice Alžírská
- VIII. obvod – vnitřní část
- VII. obvod – podél ulice Podroužkova

Obrázek 14 – Pocitová mapa Poruby – Tady mám problém s parkováním

Jiří PÁNEK, 2016

Výsledky Porubského desatera

Jedná se o setkání občanů Poruby za účelem definování priorit, na které by se měl obvod v nejbližší době zaměřit. Níže jsou uvedeny priority stanovené občany v roce 2017 a 2018.

Vyhodnocení výsledků Porubského desatera 2018

Celkově hlasovalo:

Elektronicky: 1480 lidí, z toho 1212 hlasů bylo potvrzeno

Fyzicky: 38 osob, z toho 37 hlasů bylo platných

Priorita	Součet hlasů	Pořadí
Zachovat lokalitu Myslivna jako klidovou a rekreační oblast, doplnit herní prvky do lesoparku Poruba	731	1.
Vybudovat tramvajovou trať na VIII. obvodu	590	2.
Vybudovat sítě cyklostezek a in-line stezek s kvalitním povrchem	231	3.
Zamezit přílišnému kácení stromů	220	4.
Podpořit individuální vzdělávání	146	5.
Vytvořit klubový prostor v bývalé restauraci Centrum (prostor podobný Minikino kavárně)	141	6.
Zrekonstruovat park u DK Poklad	133	7.
Zlepšit načasování semaforů na frekventovaných úsecích (telekomunikační škola, vozovna)	132	8.
Podpořit zaměstnávání lidí se zdravotním postižením	72	9.
Vytvořit prostor umožňující pořádání workshopů, přednášek a dalších vzdělávacích akcí (prostor podobný Centru PANT)	71	10.
Vytvořit nové centrum v místě současné vozovny a boxových garáží	70	11.
Zlepšit dostupnost úřadu občanům	27	12.
Podporovat moderní formy automobilové dopravy (sdílení automobilů – car sharing, car pooling)	18	13.
Podpořit Den sociálních služeb v Porubě	14	14.
Podpořit výchovu ke zvládání krizových situací pro osoby se zdravotním postižením a seniory	12	15.
Upravit webové stránky obvodu pro mobilní aplikace	2	16.

Vyhodnocení výsledků Porubského desatera 2017

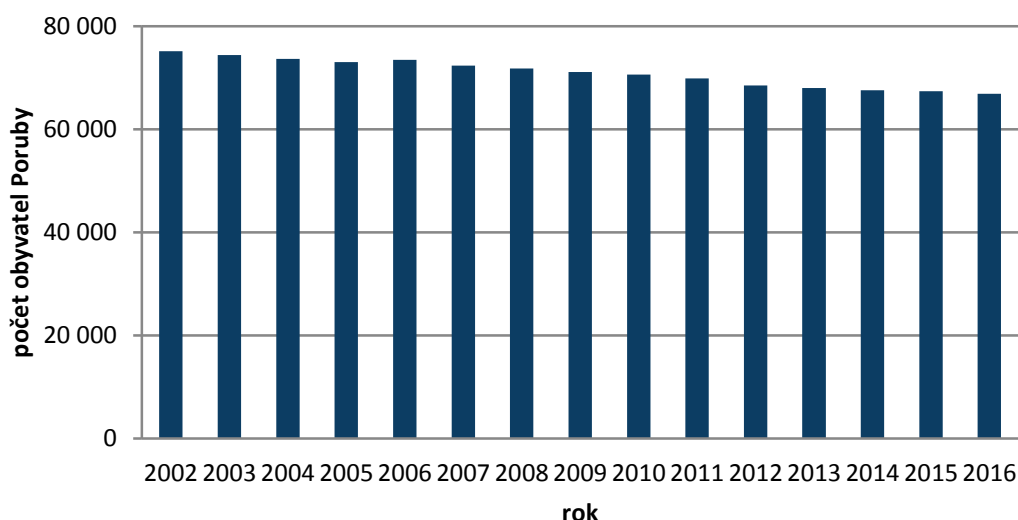
Priorita	Součet hlasů	Pořadí
Zachování lokality u Myslivny jako klidové a rekreační zóny, doplnění přírodním mobiliářem	465	1.
Zvýšení kulturní kvality – rekonstrukce DK Poklad	208	2.
Zklidnění dopravy v horní části Hlavní třídy	183	3.
Podpora veřejně přístupných kulturních akcí v Zámku Poruba	175	4.
Stavba nové radnice v centru Poruby	126	5.
Zamezit znečišťování prostředí psími exkrementy	112	6.
Senior taxi	104	7.
Prevence sociopatologických jevů, preventivní programy pro školy hrazené zřizovatelem (ná vaznost na protidrogový vlak)	99	8.
Burza kroužků – prezentace činnosti kroužků ve veřejném prostoru	94	9.
Zvýšení dotací na oblast sociální a zdravotní, podpora zaměstnávání zdravotně znevýhodněných osob	78	10.
Rozmístění cykloboxů (např. u pošty, sportovní haly, polikliniky, na Alšově náměstí)	55	11.
V blízkosti zastávek MHD umístit nádoby na nedopalky a informace o jejich likvidaci	53	12.
Vybudování zázemí pro veřejná tržiště (WC, elektřina, voda)	51	13.
Zastřešení prostoru u zastávky Vřesinská, zlepšení zázemí	45	14.
Mobilní aplikace pro informování občanů místo místního rozhlasu	34	15.
Koordinace spolupráce ZŠ a SŠ v oblasti přechodu žáků na střední školy	31	16.
Odebírání produktů od zaměstnavatelů osob se zdravotním postižením (úřad)	17	17.
Nabíjecí zásuvky pro elektrovozidla, elektrokola	19	18.

Výsledky analýzy dostupných dat

Obyvatelstvo

Počet obyvatel přihlášených k pobytu na území Poruby činil k 1. 1. 2018 celkem **65 908 osob**. Počet obyvatel Poruby od konce 80. let 20. století ubývá. Tento trend nevybočuje z demografických statistik statutárního města Ostravy, příčinami je přirozený úbytek obyvatelstva i záporné migrační saldo (stěhování). Počet obyvatel Poruby se mezi lety 2002–2016 snížil o více než 8 000 osob, **tempo úbytku obyvatel je průměrně o 600 obyvatel za rok.**²⁰

Obrázek 15 – Vývoj počtu obyvatel Poruby mezi lety 2002–2016

Zdroj: Magistrát města Ostravy: Počty občanů hlášených k trvalému pobytu v městském obvodu

Podle predikce vývoje počtu obyvatel Ostravy na základě dat z Českého statistického úřadu by mělo dojít v desetiletém horizontu ke stabilizaci počtu obyvatel v Porubě a případné úbytky počtu obyvatel by měly být v řádu desítek obyvatel ročně, nikoli už v řádu cca 600 obyvatel za rok. V roce 2023 by mohla mít Poruba 66 454 obyvatel. V roce 2032 pak 66 323 obyvatel.²¹

Struktura obyvatel podle věku je nepříznivá v tom smyslu, že výrazně převažuje poproduktivní část obyvatel ve věku nad 65 let. V roce 2005 činil podíl osob v poproduktivním věku necelých 18 % obyvatel Poruby, v roce 2010 se zvýšil na téměř 22 % a v lednu roku 2018 činil už 25 % obyvatel. Poruba je v rámci Ostravy obvodem s nejvyšším procentem obyvatel nad 65 let.

²⁰ https://www.ostrava.cz/cs/urad/hledam-informace/aktualni-informace/pocet-obyvatel-ve-spravnim-obvodu-statutarniho-mesta-ostravy/copy_of_Obvody1.1.2018.pdf

²¹ Zdroj: https://map.ostrava.cz/wp-content/uploads/2017/12/1_2-Demograficka-studie-Ostrava-ORP.pdf

Výrazné stárnutí obyvatel Poruby objasňuje stavební vývoj městského obvodu, kdy byly nově budované byty během výstavby přidělovány zejm. mladým pracujícím a mladým rodinám s dětmi. Nyní po odchodu dětí zůstávají v bytech staří rodiče sami, hovoříme o tzv. „syndromu prázdných hnízd“. Demografové označují tento jev jako „rázové stárnutí“, to často postihuje sídliště s výrazně homogenní věkovou strukturou obyvatel. Nepříznivou věkovou strukturu dokladuje následující tabulka.

Obrázek 16 – Struktura obyvatel Ostravy v letech 2005 a 2010

	Předproduktivní (0–14 let)	Produktivní (15–64 let)	Poproduktivní (65+ let)
Poruba r. 2005	12,6 %	69,6 %	17,8 %
SMO r. 2005	13,5 %	73,2 %	13,3 %
Poruba r. 2010	11,8 %	66,3 %	21,9 %
SMO r. 2010	13,0 %	70,9 %	16,0 %

Zdroj: Mapový portál statutárního města Ostrava. Dostupné z: <http://gisova.ostrava.cz/vekove-rozlozeni-tabulka.html>; úprava vlastní

Počty narozených dětí v jednotlivých letech vykazují odchylky, nejvíce dětí se narodilo v roce 2007, nejméně pak v roce 2002. V roce 2016 se narodilo 630 dětí. Porodnost má stoupající tendenci. Neproduktivní složka obyvatel (do 15 let věku) tvořila v Porubě celkem 8 228 obyvatel, což je 8,0 %.²² Pro porovnání, celorepublikový průměr činí 16 % obyvatel ve věku do 15 let.²³

Struktura obyvatel dle pohlaví vykazuje výrazný rozdíl mezi počtem mužů a žen. V Porubě bydlí 34 837 žen a 31 071 mužů. Ženy převažují zejména v poproduktivním věku (od 65 let a výše).

²² údaj k 1. 1. 2018; Zdroj: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/hledam-informace/aktualni-informace/pocet-obyvatel-ve-spravnim-obvodu-statutarniho-mesta-ostravy>

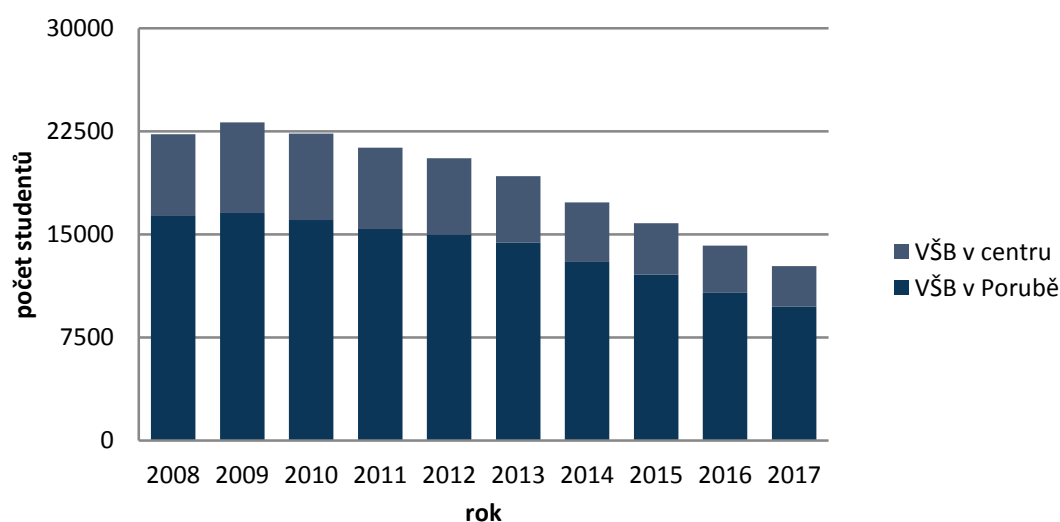
²³ údaj k 31. 12. 2017; <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-2017>

Nepříznivá demografická struktura obyvatel má vliv na ekonomickou stránku obvodu

Příjem v poproduktivním věku je výrazně nižší než ve věku produktivním (průměrný důchod činil v okrese Ostrava-město v prosinci roku 2016 celkem 11 253 Kč), ženy mají v průměru nižší důchody oproti mužům (rozdíl v průměru činí 739 Kč).²⁴ Vlivem relativně nízké porodnosti a také záporného migračního salda dochází k celkovému úbytku obyvatel, což také negativně ovlivňuje kupní sílu v Porubě.

Výrazný vliv na počet osob pohybujících se v obvodu mají významní zaměstnavatelé a instituce v Porubě. Mezi ně patří Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava a Fakultní nemocnice Ostrava. Počet studentů VŠB-TUO v uplynulých 10 letech výrazně klesal (viz graf níže), nyní studuje v porubském kampusu této vysoké školy 9 736 studentů k 31. 10. 2017.²⁵ VŠB-TUO zaměstnává 2500 osob, z toho 1400 akademických a vědeckých pracovníků²⁶. Fakultní nemocnice Ostrava zaměstnává na 3200 pracovníků, z toho 500 lékařů a 1700 zdravotních pracovníků. Počet hospitalizovaných osob v nemocnici se pohybuje kolem 46 000 a počet ambulantně ošetřených činí 600 000 ošetření²⁷.

Obrázek 17 – Vývoj počtu studentů VŠB-TUO mezi lety 2008–2017

²⁴ https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SZB06D&z=T&f=TABULKA&katalog=31737&str=v404&c=v4~4__RP2016MP12

²⁵ Analyticko-statistické údaje MŠMT: http://dsia.uiv.cz/vystupy/vu_vs_f2.html

²⁶ Dle výroční zprávy o činnosti VŠB-TUO za rok 2016 počet akademických a vědeckých pracovníků činil 1 404 osob. Při přepočtu na plné úvazky šlo o 1 077 osob.

<https://dokumenty.vsb.cz/docs/files/cs/b06b957b-8a3d-42ba-a917-539cc420e27d/1.0>

²⁷ Z výroční zprávy FNO za rok 2016 a srovnání vývoje za roky 2013–2016 <https://www.fno.cz/vyrocní-zpravy>

Občanská vybavenost, bydlení a volný čas

Občanská vybavenost – jesle, MŠ, ZŠ, SŠ. Městský obvod Poruba není zřizovatelem žádných jeslí, v Porubě existují tři provozovatelé soukromých jeslí – Jesle Bumbřík, Slunečnice a mikrojesle Hvězdička (s kapacitou pouze čtyři děti, jejichž vznik a provoz je podpořen z EU fondů a také z rozpočtu MOB Poruba. V Porubě se nachází 10 mateřských škol (dle dostupné analýzy je kapacita MŠ dostatečná).²⁸ Postačující je rovněž kapacita porubských základních škol. V Porubě je osm SŠ příspěvkových organizací a jedna soukromá SŠ, dle analýzy kapacita SŠ rovněž dostačuje.

Obrázek 18 – Počet žáků mateřských a základních škol v Porubě

zařízení	2007	2017	2027 (predikce)
MŠ	1 728	1 837	1 668
ZŠ	5 183	5 606	4 835

Občanská vybavenost – vysoké školy. Na území městského obvodu se nachází kampus VŠB-TUO na ul. 17. listopadu a areál VŠB-TUO na ulici Ludvíka Podéště. Vizí vysoké školy je směřovat mezi přední české a evropské univerzity nabízející technické a ekonomické vzdělání, produkující aplikovaný i základní výzkum a zajišťující potřebný odborný poradenský, konzultační a expertizní servis průmyslu, bankovnímu i podnikatelskému sektoru včetně nabídky celoživotního vzdělání. VŠB-TUO měla v roce 2014 akreditováno 116 studijních programů, z toho 77 v cizím jazyce (vzestupný trend). Poruba může využít vzdělanostního potenciálu studentů vysoké školy ke zvýšení ekonomické úrovně obvodu.

Zdroj: Výroční zpráva VŠB-TUO za rok 2016

Volný čas – senioři. Městský obvod Poruba je zřizovatelem čtyř klubů seniorů, které pro své členy i širokou veřejnost organizují společenská setkání, přednášky tematicky zaměřené na problémy občanů seniorského věku, turistické akce, zájezdy apod.

Senioři se setkávají v klubech na ulicích Bulharská, U Oblouku, I. Sekaniny a Průběžná. Kluby mají své stálé členy, přednášky i některé z akcí jsou určeny také veřejnosti. V Porubě působí pro seniory také Komunitní centrum Archa zřízené většinovým vlastníkem bytového fondu v Porubě, Senioři České republiky a další.

Zdroj: web MOB Poruba, web Komunitního centra Archa

²⁸ Podkladová analýza ke koncepci rodinné politiky statutárního města Ostravy 2015 <https://www.ostrava.cz/cs/o-meste/aktualne/kampane/program-socialni-inkluzie-ostrava-1/program-socialni-inkluzie-ostrava/PodkladovaaanalyzakekonceptirodinnepolitikystatutarnihomestaOstravy.pdf>

Volný čas – děti a mládež. V Porubě se nachází tři zařízení pro malé děti: Rodinné centrum Kaštánek, Mateřské centrum Krteček, Klub Katka (Sbor a komunitní centrum Armády spásy), dva domy dětí a mládeže (ul. M. Majerové, ul. Polská), dvě centra volného času (ul. Vietnamská, ul. O. Jeremiáše), dvě střediska volného času (ul. B. Martinů a ul. Čkalovova).

Volný čas – sport. Ze SWOT analýzy Strategický plán města Ostravy pro sport na období 2017–2025 vyplývají tyto pro Porubu zásadní informace: Oblast vrcholového sportu: Malá spolupráce s vysokou školou; Nízká obecná veřejná finanční podpora; Tradiční silné kluby; Oblast výkonnostního sportu: Velký počet tělocvičen u ZŠ; Dobrovolní nadšenci u mládeže; Zastaralá infrastruktura a nevyhovující rozměry tělocvičen; Plné kapacity vyhovujících prostor; Silné podfinancování výkonnostního sportu. Oblast sportu pro všechny: Zájem veřejnosti o sport, Zajímavé masové sportovní akce v Ostravě (např. in-line bruslení na Hlavní třídě); Blízkost přírodních sportovišť; Slabý marketing masových sportovních akcí; Chybí informace o možnostech sportování.

Bydlení

Uspokojování potřeby bydlení občanů je klíčovou funkcí samostatné působnosti obce, jak ji definuje zákon o obcích č. 128/2000 Sb. v § 35, odst. 2. Podle § 38 tohoto zákona je obec povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Na tento zákon navazuje Statut města Ostravy, obecně závazná vyhláška č. 11/2000 ve znění pozdějších předpisů, článek 6, který umožňuje městským obvodům prodej bytového fondu vždy po předchozím souhlasu rady města.

Na základě Statutu města Ostravy přešla péče o bytový fond na jednotlivé městské obvody, čímž na ně byla zároveň přenesena i zodpovědnost města vyplývající ze zákona o obcích, jak bylo uvedeno výše, tj. uspokojovat potřeby svých občanů v oblasti bydlení.²⁹

Výstavba ubytovacích kapacit v Porubě měla charakter sídlištního celku s panelovými bytovými domy. Bytový a domovní fond na území obvodu je charakteristický vysokým podílem bytových jednotek (celkem 28 990 bytů) a nízkým zastoupením rodinných domů³⁰. Poruba je MOB s druhým nejvyšším podílem počtu obyvatel na plochu obvodu.

Poruba se skládá z osmi stavebních obvodů a Poruby-vsi, kterou tvoří původní část obce. Obvody nemají žádnou administrativní funkci, vznikaly historicky tak, jak se Poruba rozrůstala. Mezi Porubany je ale toto dělení živé.³¹

Poruba prošla během několika desítek let vývojem, který určitým způsobem jedinečný a fascinující. Výstavba sídliště, komponovaného pro více než 100 000 obyvatel, byla zahájena v roce 1952. Bylo vymezeno sedm stavebních obvodů a jeden obvod vyšší městské vybavenosti (VI. obvod).³² Architektonicky nejzajímavějšími z obvodů, jsou první a druhý obvod, které s částí Poruby-vsi tvoří památkovou zónu Poruby.

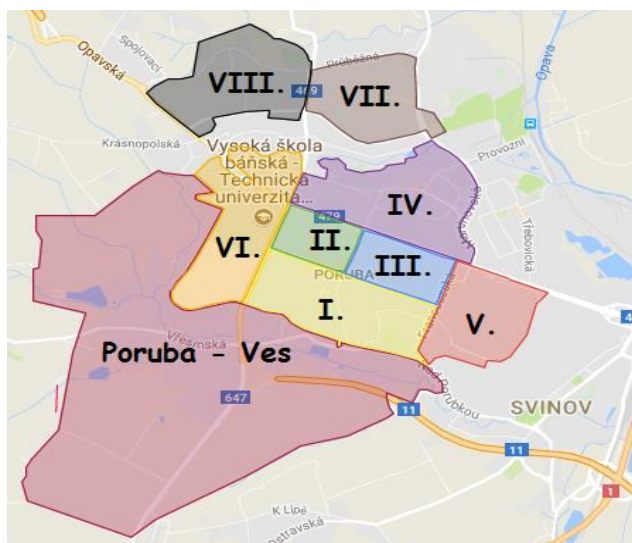
²⁹ Hruška a kol. (2012); Bytová politika SMO na úrovni města a jednotlivých městských obvodů včetně rozboru financování

³⁰ Při SLDB v roce 2011 bylo v Porubě 28 990 bytů a 472 rodinných domů. Zdroj: Hruška a kol. (2012)

³¹ Více informací je uvedeno zde: <https://poruba.ostrava.cz/cs/o-porube/zajimavosti/porubske-obvody>

³² Lexa, 2007, s. 172, „Odkazy porubských kronik“

Obrázek 19 – Mapa stavebních obvodů Poruby

Zdroj: autor Martin Otipka; Dostupné na: <https://poruba.ostrava.cz>

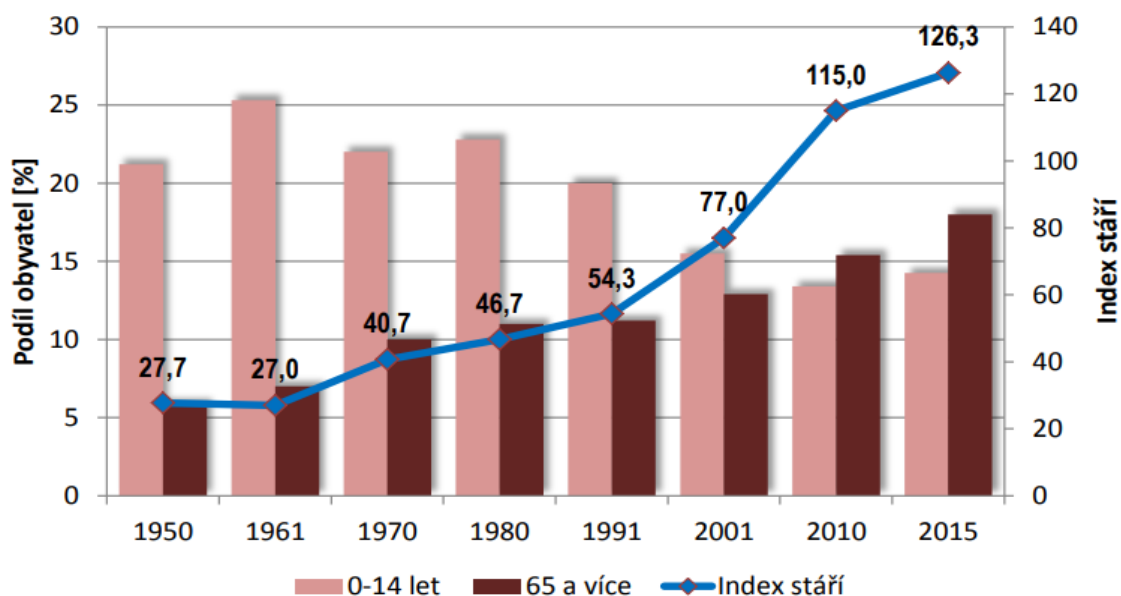
Privatizace bytového fondu obce. Mezi lety 1995–2008 městský obvod privatizoval 10 199 bytů. Ve vlastnictví SMO – MOB Poruba zůstalo v roce 2008 jen 1 809 bytů. K 31. 12. 2017 Poruba disponovala pouze 836 byty. Důvodem privatizace bytového fondu byla silná poptávka ze strany občanů, ale také zajištění takových vlastníků, kteří by byli schopni bytový fond spravovat a udržovat ve stavu, jenž by odpovídal standardu. Pouze zlomek z celkového bytového fondu byl prodán fyzickým osobám po jednotlivých bytech, privatizace byla zaměřena především na prodej celých domů, převážně bytovým družstvům.

Problematika obecního bydlení. S vlastnictvím bytového fondu souvisí celá řada povinností, které jeho majitel musí plnit. V případě vlastnictví většího objemu bytového fondu obce nejsou schopny zajistit plnění všech povinností. V opačném případě není město bez dostatečného bytového fondu schopno adekvátně ovlivňovat sociodemografické procesy ani vytvářet sociální politiku na svém území. Potenciál území je možné pozitivně ovlivnit příchodem mladých rodin s vyšší kvalifikací, které mohou změnit strukturu obyvatel problematických oblastí města.³³ Poruba prošla dvěma extrémy – na začátku 90. let minulého století měl MOB Poruba ve správě více než 1/3 veškerého bytového fondu v Porubě, což s sebou neslo nemalé náklady na údržbu bytového fondu, které ÚMOB Poruba nebyl schopen svépomocí zajistit. V dnešní době vlastní obvod přibližně 3 % z celkového bytového fondu Poruby, přičemž tak nemá v podstatě přímý vliv na skladbu obyvatelstva obvodu. Níže uvedený graf dokládá významný nárůst seniorů v Ostravě. Poruba měla v roce 2015 index stáří 178, což je výrazně více než celoostravský průměr. Pro Porubu je nutné zaměřit se na zajištění vhodných podmínek bydlení pro seniory, kteří mohou mít problémy s udržením svých bytů. Poruba je obecně považována za vyhledávanou lokalitu k bydlení, a to také ovlivňuje výši nájemného v tomto městském obvodu. Vysoké nájemné mohou tedy být pro seniory neúnosné a je zde větší riziko ztráty bydlení obzvláště u seniorů, kteří bydlí sami.³⁴

³³ Hruška (2012) Lubor a kol. Bytová politika SMO na úrovni města a jednotlivých městských obvodů včetně rozboru financování. Ostrava, 2012. Aktualizace 2013. Dostupné z: http://www.ostrava.cz/uloziste/zastupitelstvo/materialy_ZM/v01014/z24verejne/

³⁴ Hruška 2015 https://www.ostrava.cz/cs/o-meste/aktualne/kampane/program-socialni-inkluzie-ostrava-1/program-socialni-inkluzie-ostrava/PodkladovanalizakekonceptibydlenSMO_PROCES_2015.pdf

Obrázek 20 – Vývoj podílu dětí a seniorů v populaci Ostravy v letech 1950–2015

Zdroj: Hruška (2015); Zdroj dat: ČSU, SLDB (1950–2001), MMO k 1. 1. 2010, 30. 9. 2015

Bytová strategie SMO. Analytická část strategického plánu Ostravy uvádí, že ve městě chybí dostatek bydlení v potřebné kvalitě a struktuře, které by město mohlo nabídnout především mladým lidem a rodinám s dětmi. Město tak pro ně často není atraktivní a po studiu se stěhují do jiných měst. Abychom přilákali nebo si udrželi ve městě mladé, pracovité a talentované lidi, je potřeba jim poskytnout zvýhodněné podmínky v začátcích bydlení a zároveň realizovat řadu urbanistických projektů na bydlení včetně atraktivního okolí. Kvalitní bydlení by mělo být dostupné také obyvatelům města se specifickými potřebami. Ve městě máme revitalizované technické památky a špičkovou průmyslovou architekturu, pro obyvatele i návštěvníky bude Ostrava mnohem zajímavější destinací, pokud začneme stavět odvážnou soudobou architekturu.³⁵

Typová opatření:

- Realizace architektonických soutěží a tlak na soukromé investory k výstavbě kvalitní architektury.
- Definice konkrétních lokalit pro výstavbu bydlení různých kategorií a návazných služeb.
- Revitalizace vnitrobloků bytových domů.
- Dočasné využívání nevyužitých budov a pozemků.

³⁵ Strategický plán FajnOVA

Volný čas – turistický ruch – architektura. Domy prvního obvodu mají bohatou výzdobu v podobě sgrafit, reliéfů a domovních znamení s motivy dětí a pracovními tématy.

Mezi jedinečné stavby bezesporu patří Oblouk. Jedná se o půlkruhovitou šestipodlažní stavbu s věží, hodinami a 267 byty. Budova měla být reprezentativním vstupem do nové Poruby, kvůli nedostavěnému infrastrukturnímu připojení se tak ale nikdy nestalo.

Další výraznou dominantu obvodu tvoří řada budov zvaných Věžičky se 154 byty. Inspirované jsou zdobnou petrohradskou architekturou. Hranici mezi prvním a druhým obvodem tvoří Hlavní třída. Ta je lemovaná šestipatrovými obytnými cihlovými budovami, které mezi sebou odděluje široké parkové pásmo. Domy měly v přízemí většinu obchodů s potravinářským a průmyslovým zbožím. Režisér Mathieu Kassovitz využil Hlavní třídu při natáčení filmu Babylon A. D. pro scénu odehrávající se v Rusku.

Kostel, zasvěcený sv. Mikuláši, pochází zřejmě až z 15. století a patří tak k nejstarším památkám obce. V následujícím století byl nedaleko vystavěn renesanční zámek, který z původní tvrze nechal vybudovat Ondřej Bzenec z Markvartovic.

Naprostou většinu účastníků cestovního ruchu turistické oblasti Ostravsko i České republiky tvoří obyvatelé sousedních států. Na prvních třech místech se na Ostravsku tradičně objevují zástupci Polska (19,3 %), Slovenska (17,6 %) a Německa (9,2 %).³⁶

Přírodní památka: Porubský bludný balvan – druhý největší bludný balvan v ČR s absolutně nejdelší osou, Turkov, porubský lesopark.

Sportovní infrastruktura: krytý bazén, letní koupaliště Poruba aj.

Kongresová turistika: potenciál VŠB-TUO a MSIC

Sportoviště: Arrows Family Park, Sportovní areál Poruba (ul. Skautská) aj.

Ekonomika a výzkum

Podle postavení v zaměstnání je v MOB Poruba 81,7 % zaměstnaných osob v postavení zaměstnanců, 10,1 % osob jsou osoby samostatně výdělečně činné a 2,7 % tvoří podnikatelé se zaměstnanci. Struktura zaměstnaných dle jejich postavení v zaměstnání odpovídá průměru za město. Ve srovnání s ČR Poruba výrazně nevybočuje z celorepublikového průměru.

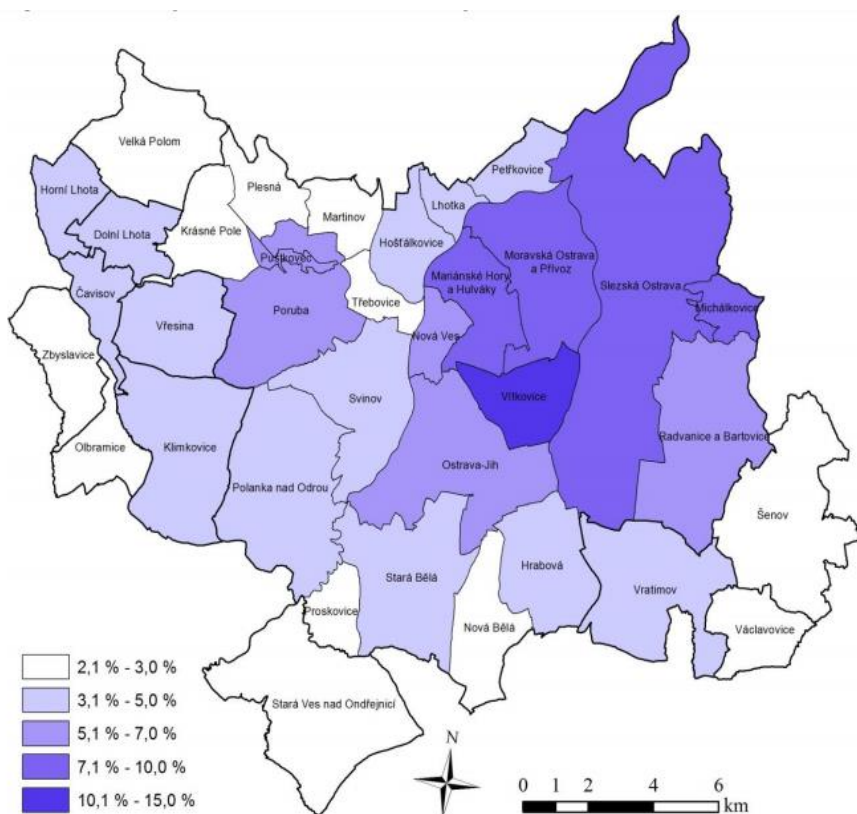
³⁶ https://www.ostrava.cz/cs/turista/strategicke-dokumenty/marketingova-strategie-rozvoje-cestovniho-ruchu/kvartalni-zpravy-o-cestovnim-ruchu-v-to-ostravsko-1/copy_of_Shrnuti-roku-2016

Obrázek 21 – Zaměstnaní dle postavení v zaměstnání v MOb Poruba, ve statutárním městě Ostrava a v ČR za rok 2011 v relativních i absolutních hodnotách

území	zaměstnaní celkem	z toho:		
		zaměstnanci	OSVČ	Podnikatelé se zaměstnanci
Poruba (abs.)	26 804	21 906	2 707	726
Poruba (rel.)	100 %	81,7 %	10,1 %	2,7 %
SMO (abs.)	123 645	99 860	12 975	3 859
SMO (rel.)	100 %	80,8 %	10,5 %	3,1 %
ČR (abs.)	4 766 463	3 890 620	572 200	171 781
ČR (rel.)	100 %	81,6 %	12,0 %	3,6 %

Zdroj: SLDB, 2011; úprava vlastní

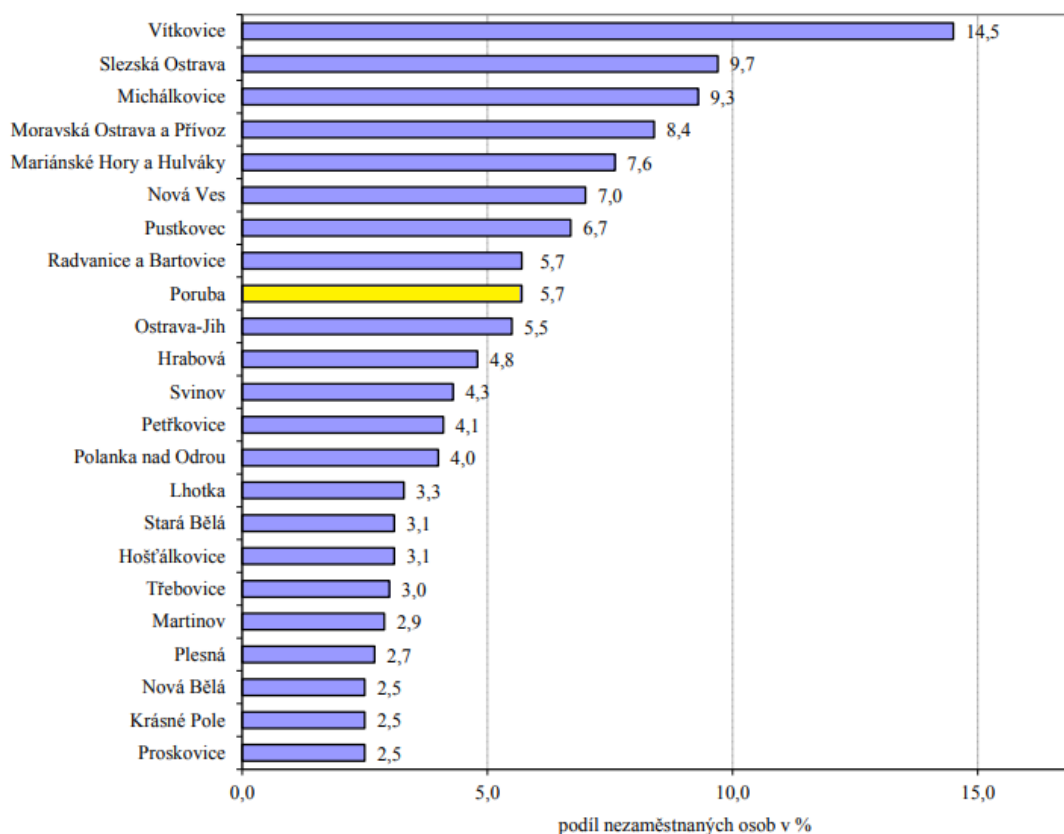
Obrázek 22 – Podíl nezaměstnaných osob v okrese Ostrava, 31. 3. 2018

Zdroj: Úřad práce ČR

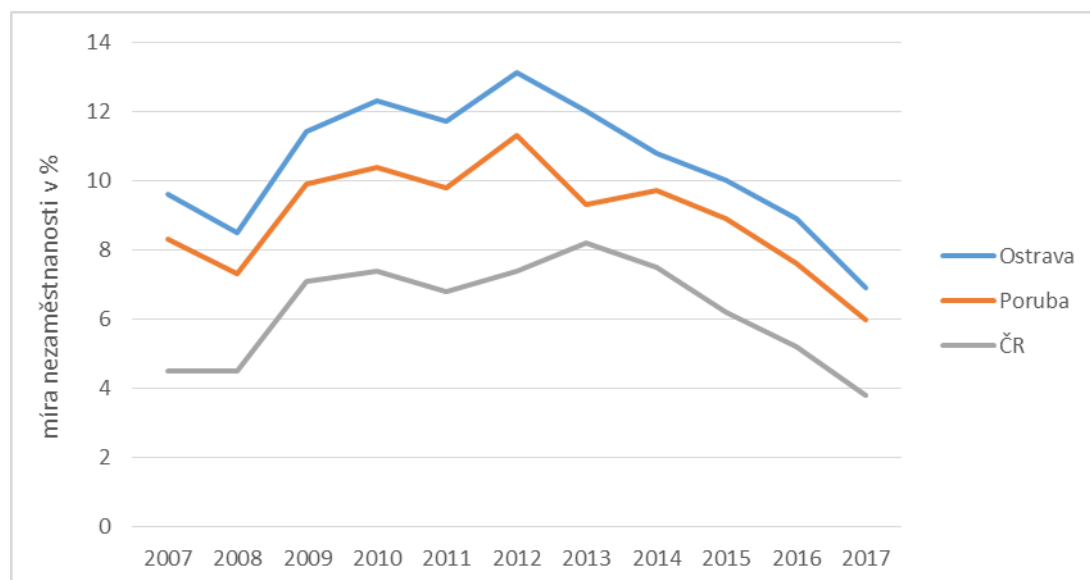
Počet uchazečů o zaměstnání v Porubě – 2 554 uchazečů. Podíl nezaměstnaných osob 5,7 %. Celé město Ostrava 6,3 %.

Obrázek 23 – Podíl nezaměstnaných osob k 31. 3. 2018 – seřazeno od nejvyšší míry nezaměstnanosti

Zdroj: Úřad práce ČR

Obrázek 24 – Vývoj míry nezaměstnanosti – porovnání Poruby s Ostravou a ČR (k 31. 12. daného roku)

Zdroj: Úřad práce ČR

Z **ekonomické struktury** MOb Poruba vyplývá silná orientace na sektor služeb. Nadmístní význam mají zejména výzkumná a vývojová centra: Fakultní nemocnice Ostrava a Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, které jsou zároveň dvěma největšími zaměstnavateli v Porubě, dále Moravskoslezské inovační centrum Ostrava, Ústav geoniky Akademie věd ČR. Podle odvětví ekonomické činnosti, v nichž působí zaměstnaní v MOb Poruba, je nejvíce osob zaměstnáno v průmyslu (21,5 %), v obchodu a službách (10,4 %). Třetí nejvyšší je podíl osob pracujících ve vzdělávání (8,2 %).³⁷

Doprava, životní prostředí a infrastruktura

Doprava

Dopravu v městském obvodu nejvíce ovlivňuje její poloha směrem na Opavu a infrastrukturní spojení mezi dvěma významnými celky – celou Ostravou a Opavou. Významnou dopravní závadou je fakt, že silnice první třídy č. I/11 vede přímo městskou zástavbou obvodu Poruba kolem nemocnice, VŠB-TUO, v blízkosti obytných domů a prostředkem vozovky je vedena tramvajová doprava. Přeložka silnice – prodloužená Rudná je prioritou nejen městského obvodu, ale i města a je zapracována do strategického plánu Ostravy.

Pro dopravní obsluhu celého města Ostravy má zásadní význam silnice II/479, která prochází ve směru východ – západ centrálním územím města. Jedná se o ulice Opavská, 28. října (hlavní spojnice centra města a Poruby, včetně tramvajové dopravy), Českobratrská a Těšínská. Z obslužné funkce jednotlivých městských obvodů se jedná o zásadní silnici, která je významná i z hlediska městské hromadné dopravy. Zhodnocení a problémy komunikační sítě: ulice Opavská – využito až 90 % kapacity; ulice Rudná a 17. listopadu – vyčerpaná kapacita komunikace; zatím nedokončená prodloužená Rudná.

Ze silnic III. tříd je dopravně významná silnice III/46620 Třebovice – Martinov, kde dopravní zatížení na ulici Martinovská dosahuje 10 000 vozidel / 24 hodin.

Z výsledků křižovatkového dopravního průzkumu automobilové dopravy v Ostravě vyplývá, že nejzatíženější průsečnou křižovatkou v celé Ostravě je křižovatka Opavská x Martinovská s intenzitou 50 000 vozidel za den. Druhou nejvytíženější je křižovatka 17. listopadu x Opavská s 40 000 vozidly za den.

Městská hromadná doprava. Zastávka Poruba vozovna je třetím nejvytíženějším dopravním uzlem MHD v Ostravě. Počet nastupujících a vystupujících během šesti hodin výzkumu zde činil 8 000 osob.³⁸ Obrat cestujících za 24 hodin dosahoval na zastávce Poruba vozovna celkem 16 60 cestujících, což z této zastávky veřejné hromadné dopravy činí čtvrtou nejvytíženější zastávku v rámci celé Ostravy. Další významné zastávky z pohledu obratu cestujících jsou Duha, kde obrat činil 8 346 cestujících za 24 hodin, a Fakultní nemocnice s obratem 7 606 cestujících.

V Ostravě existuje velmi vysoká kvalita obsluhy území. V Porubě není definováno místo, které by bylo více než 10 minut vzdáleno od zastávky MHD. V těsném zázemí Poruby

³⁷ Data vycházejí ze SLDB, 2011.

³⁸ Integrovaný plán mobility Ostrava

existuje oblast mezi ulicemi Slavíkova, Pustkovecká a Bedřicha Nikodema, kde toto není splněno, týká se to ale katastrálního území Pustkovec.

Parkovací stání. Městský obvod Poruba disponuje několika analytickými materiály, které řeší problematiku deficitu parkovacích míst v Porubě. Mezi takové patří mj. Studie řešení parkování v Ostravě-Porubě v rámci projektu PARKING CZ-PL z roku 2013.

Přepravní vztahy a systémy. Těsně za hranicí Poruby se nachází obchodní dům s vysokou kapacitou parkovišť, Globus. I když sem vedou autobusové linky, nejsou řidiči využívány jako park'n'ride kvůli tomu, že cesta do centra města je příliš dlouhá a navíc je nutno přestupovat na tramvaj či na jiný autobus.

Přepravní vztahy a intenzita dopravy. Zdrojové oblasti jsou charakteristické demografickými údaji, cílové oblasti jsou dané především jejich atraktivitou. Hlavními zdrojovými oblastmi jsou ty s nejvyšším počtem obyvatel, zejména těch skupin, které se denně přepravují do práce, školy, ale také za nákupy, sportem či kulturou. Mezi takové oblasti patří i Poruba a Pustkovec. Cílovými oblastmi jsou ty, kde je větší počet pracovních příležitostí, nákupních příležitostí, místa v základních, středních a vysokých školách. V rámci Ostravy jsou vydefinována tato místa týkající se Poruby: VŠB-TUO, MSIC, fakultní nemocnice, nedaleko katastru Poruby pak Globus v Plesné a OC Galerie v Třebovicích.

Cyklotrasy. Porubou vede osm cyklotras. Další čtyři cyklotrasy Porubu těsně míjejí, ale mají na cyklistickou dopravu v Porubě vliv. V koncepci rozvoje cyklistické dopravy schválené zastupitelstvem města v roce 2010 se počítá s cílovým stavem 416 km cyklistických stezek a tras v Ostravě. Na konci roku 2015 bylo v provozu 237 km cyklistických tras, pruhů a stezek.³⁹ Stávající síť cyklistických komunikací v Ostravě je i přes poměrně velkou délku tras nekompletní a nehomogenní. Hlavní problémy cyklistické sítě v Ostravě dle respondentů: nevyhovující trasy a nebezpečná místa propojení Poruby cyklostezkou na Vřesinu a Zátíší, propojení Poruby, Zábřehu a Ostravy-Jihu, propojení Poruby a Klimkovic. Za největší problém byla označena dostupnost Poruby a centra města.⁴⁰

³⁹ <https://www.ostava.cz/cs/turista/aktivni-vyzi/cykloturistika/cyklisticke-trasy-a-stezky/Cyklobrozura2016web.pdf>

⁴⁰ Integrovaný plán mobility Ostrava

Turistické trasy. Turistická stezka vede Porubou a Pustkvcem. Celková délka trasy je 11,8 km. Trasa je značena modrou turistickou značkou a je vedena po lesních i městských chodnících a asfaltových cestách. Trasa je přístupná pro pěší i cyklisty a prochází městskou památkovou zónou. Dále Porubou vedou tři turistické trasy⁴¹.

S šesti nehodami byla v roce 2013 třetí nejvíce nehodovou křižovatkou v Ostravě ulice Opavská x Porubská. Další v pořadí byly s počtem pěti nehod Francouzská a Hlavní třída.

41 Zelená turistická trasa: restaurace Slovan, vede kolem VŠB-TUO – lesopark – podél potoku Porubka – Krásné Pole. Modrá: Havlíčkově náměstí – Pustkovec – Martinov – přírodní rezervace Štěpán – Děhylov. Žlutá: tramvajová smyčka ve Vřesinské ulici – Skalka Family Park – lokalita Mexiko – Sanatoria Klimkovice.

Obrázek 25 – Přehled nehodovosti v Porubě v roce 2016

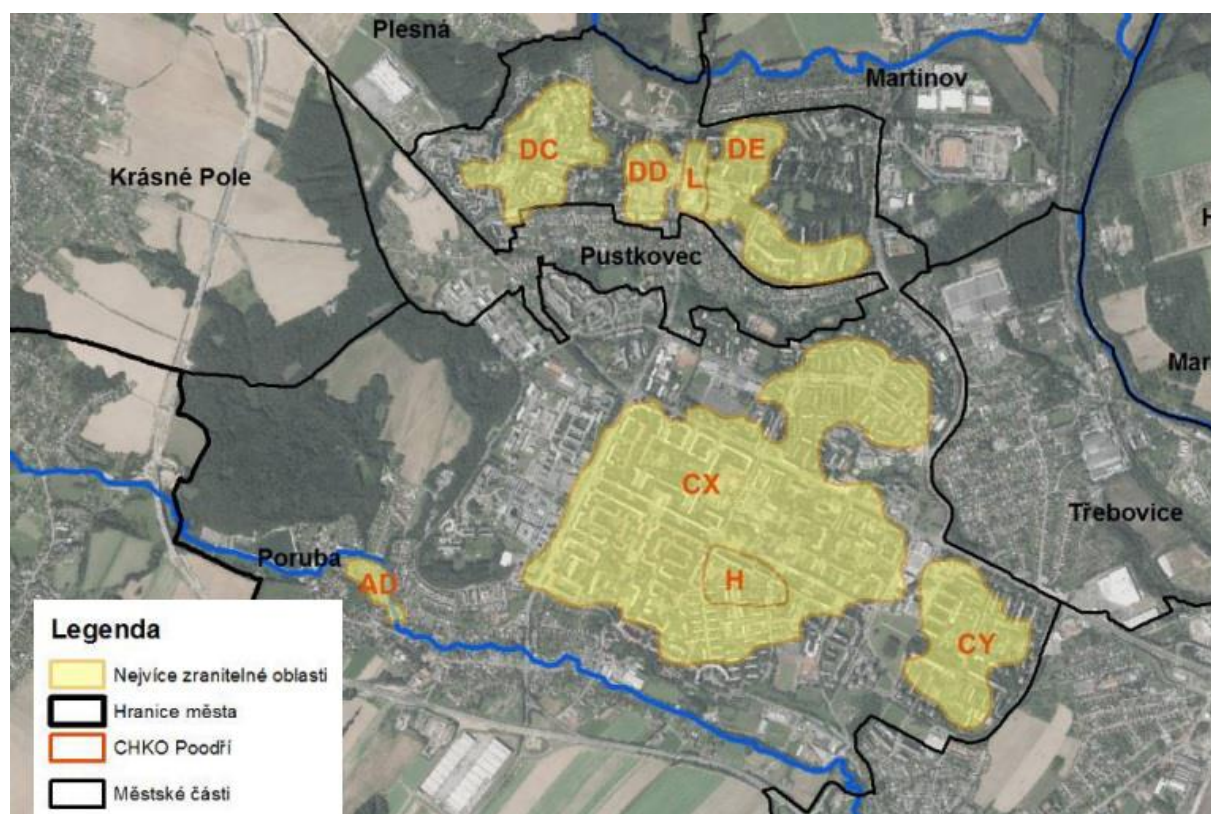
Zdroj: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-dopravy/oddeleni-silnic-mostu-rozvoje-a-organizace-dopravy/nehodovost/mapa2016.pdf>

Životní prostředí

Hodně diskutovanou otázkou celého Ostravska je **kvalita životního prostředí**, a to zejména kvalita ovzduší. Poruba je vlivem převládajících západních větrů ochráněna před emisemi průmyslových zdrojů umístěných východně od ní v Mariánských Horách, Vítkovicích, Kunčičkách. Podíl ekonomických činností je v Porubě silně ve prospěch odvětví služeb nebo lehkého průmyslu. Za největší znečišťovatele ovzduší jsou v Porubě označována lokální topeniště a automobilová doprava. V zimních měsících, kdy se vyskytují inverzní situace, a převládá severovýchodní směr větru, je Poruba významně zasažena jak emisemi z těžkého průmyslu na Ostravsku, tak z polských lokálních topenišť. Přesto si ale Poruba v rámci SMO udržuje image čistého obvodu s kvalitním životním prostředím.

Dopady a rizika změny klimatu. Z Adaptační strategie statutárního města Ostravy vyplývá, že nejproblematictější oblasti v Porubě se nacházejí v celém severním výběžku obvodu (prostor vymezený ulicemi Průběžná a Bedřicha Nikodema). Oblast má zvýšenou náchylnost k relativně vyšším teplotám vzduchu, je zde nepříznivá demografická struktura (vyšší počet obyvatel starších 65 let) a jsou zde soustředěna hromadná zařízení (školská zařízení, dům s pečovatelskou službou).

Obrázek 26 – Nepříznivé místní klimatické zóny a riziko povodní v Porubě

Zdroj: Adaptační strategie statutárního města Ostravy

V celé Porubě je zvýšená náchylnost povrchů k vyšším teplotám, vyšší počet rizikové skupiny obyvatel starších 65 let a jsou zde kumulována školská zařízení. Lokalita AD (ulice Rekreační) je vystavena zvýšenému riziku povodní z důvodu blízkosti vodního toku Porubka, je zde také nepříznivá demografická struktura obyvatelstva. Do hodnocení zranitelnosti nebylo zahrnuto velké množství vzrostlé zeleně ve vnitroblocích, která zmírňuje negativní účinky vysokých teplot.

Lokalita DC: Nepříznivá místní klimatická zóna; Výskyt hromadných zařízení.

Lokalita DD: Nepříznivá místní klimatická zóna; Mírně nepříznivá demografická struktura.

Lokalita L: Nepříznivá místní klimatická zóna; Mírně nepříznivá demografická struktura;

Lokalita DE: Nepříznivá místní klimatická zóna; Nepříznivá demografická struktura; Výskyt hromadných zařízení.

Lokalita CX: Nepříznivá místní klimatická zóna; Nepříznivá demografická struktura; Vysoká koncentrace hromadných zařízení.

Lokalita H: Nepříznivá místní klimatická zóna; Nepříznivá socioekonomická struktura.

Lokalita CY: Nepříznivá místní klimatická zóna; Nepříznivá demografická struktura; Výskyt hromadných zařízení.

Lokalita AD: Riziko výskytu povodní; Mírně nepříznivá demografická struktura.

Dostupnost veřejné zeleně

Nejzelenější městské obvody jsou také s ohledem na lukrativnost bydlení nejžádanější, což se projevuje na ceně nemovitostí. Ve SMO je i přes velký podíl městské zeleně její kvalita velmi rozdílná a často se jedná o plochy veřejnosti nepřístupné, případně nedostatečně využitě. Městská zeleň má velmi pozitivní vliv na lidské zdraví a významně se podílí na kvalitě života ve městě. Dopady klimatických změn pociťují nejvíce nemocní, senioři a děti. Hůře adaptovaní jsou také lidé žijící v objektech hromadného bydlení, kteří jsou vystaveni tepelnému stresu, který dokáže městská zeleň výrazně regulovat. V Ostravě má 19 000 obyvatel veřejnou zeleň v docházkové vzdálenosti větší než 500 m. V Porubě má téměř 60 000 obyvatel, což je drtivá převaha obyvatel, dostupnou veřejnou zeleň do 300 m.

Veřejná správa

Zastupitelstvo MOB Poruba má 45 členů. Z toho 12 zastupitelů reprezentuje stranu ČSSD, 11 zastupitelů hnutí ANO 2011, devět zastupitelů stranu OSTRAVAK, sedm zastupitelů stranu KSČM, shodně po třech zastupitelích mají strany KDU-ČSL a ODS. Průměrný věk zastupitelů je 49 let (oproti minulému volebnímu období se průměrný věk zastupitele snížil o tři roky). V zastupitelstvu je pouze devět žen (v minulém volebním období bylo v zastupitelstvu sedm žen). V čele Poruby stojí starosta, kterým je nyní Petr Mihálik. Obvod má také dvě místostarostky a tři místostarosty. Všem těmto uvolněným členům zastupitelstva bylo svěřeno zabezpečování konkrétních úkolů v samostatné působnosti obvodu. Rada MOB Poruba má 11 členů. Jsou jimi starosta, místostarostové/ky a dalších pět neuvolněných členů volených z řad zastupitelstva. Rada městského obvodu má sedm komisí, Zastupitelstvo MOB Poruba má zřízeny jen zákonem povinné výbory, tedy výbor finanční a kontrolní.

Obrázek 27 – Vývoj počtu zaměstnanců ÚMOB Poruba

Zdroj: web MOB Poruba

Pravomoci městského obvodu vymezuje obecně závazná vyhláška – Statut města Ostravy. Ta mimo jiné člení území města na městské obvody, kterým je dána jak přenesená působnost, tak i samostatná působnost. Občané Poruby volí své zástupce do Zastupitelstva městského obvodu Poruba. Statut města vymezuje jednotlivé městské obvody, upravuje vztah mezi městskými obvody a Magistrátem města Ostravy, specifikuje rozsah jejich působnosti a nastavuje pravidla a podmínky při nakládání se svěřeným majetkem a jiných svěřených činnostech.

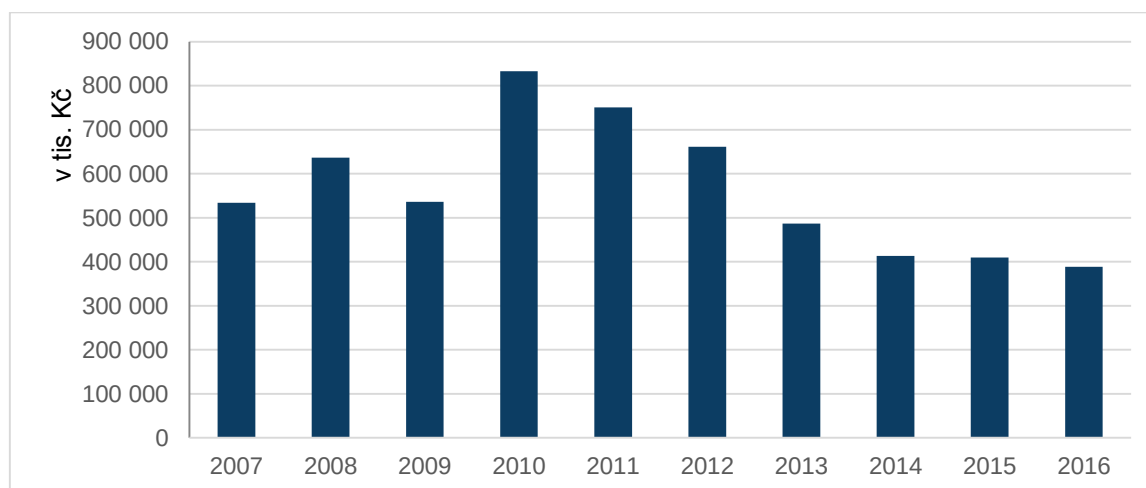
Z pravomocí orgánů městských obvodů je například zastupitelstvu městského obvodu znemožněno schvalovat program rozvoje obce, rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob (čl. 7, odst. 2, Obecně závazná vyhláška č. 14/2013). Podle článku č. 12 Statutu města Ostravy je městským obvodům dána působnost pouze vyjadřovat se k programu rozvoje města.

Finanční analýza

Analýza příjmové stránky rozpočtu za roky 2007–2016

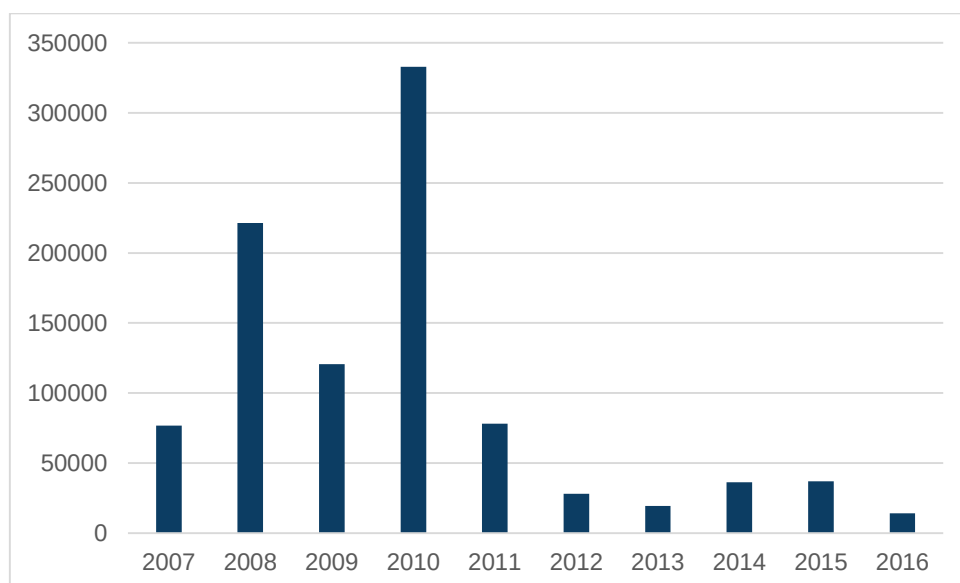
Celkové příjmy městského obvodu Ostrava Poruba se v posledních letech pohybují mezi 400 až 500 miliony Kč. Oproti předchozím letům je znatelný pokles příjmů obvodu, ten je zapříčiněn především snížením přijatých investičních transferů. V roce 2011 nastal razantní pokles investičních transferů, nicméně v tomto roce byl kompenzován vysokými neinvestičními transfery. V roce 2012 zase trend poklesu celkových příjmů zmírnily vysoké kapitálové příjmy městského obvodu. Pokles výše příjmů na současnou úroveň je tak znatelný od roku 2013.

Obrázek 28 – Celkové příjmy MOb Poruba

Zdroj: Závěrečné účty MOb Poruba

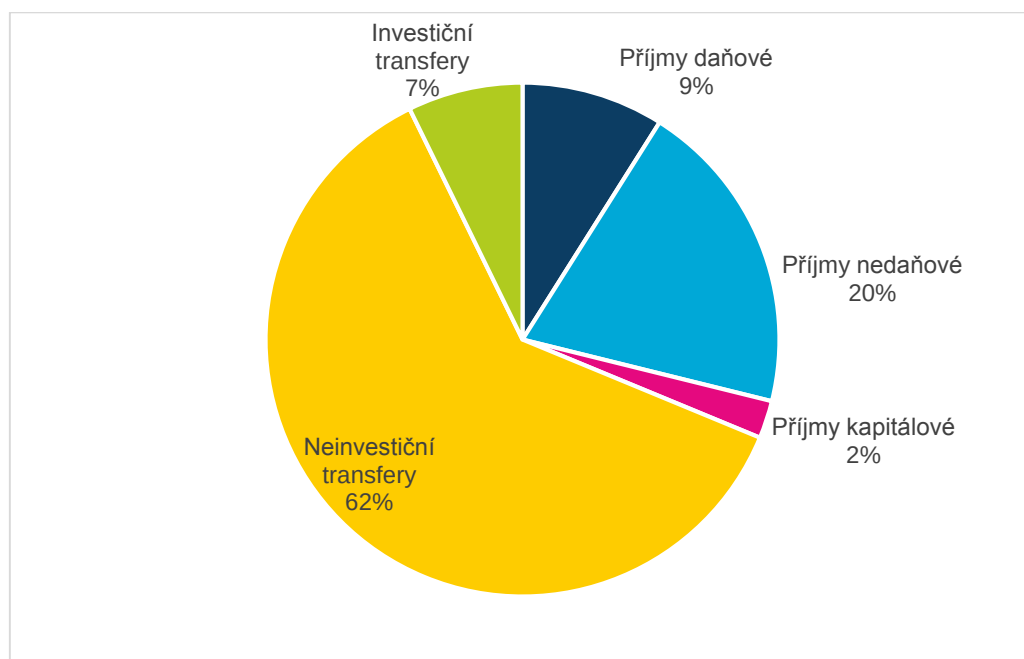
Obrázek 29 – Výše přijatých investičních transferů MOb Poruba (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečné účty MOb Poruba

Složení příjmů se do současné podoby ustálilo v letech 2014–2016. Dominantní příjmovou položkou rozpočtu jsou neinvestiční transfery na zajištění běžných agend městského obvodu.

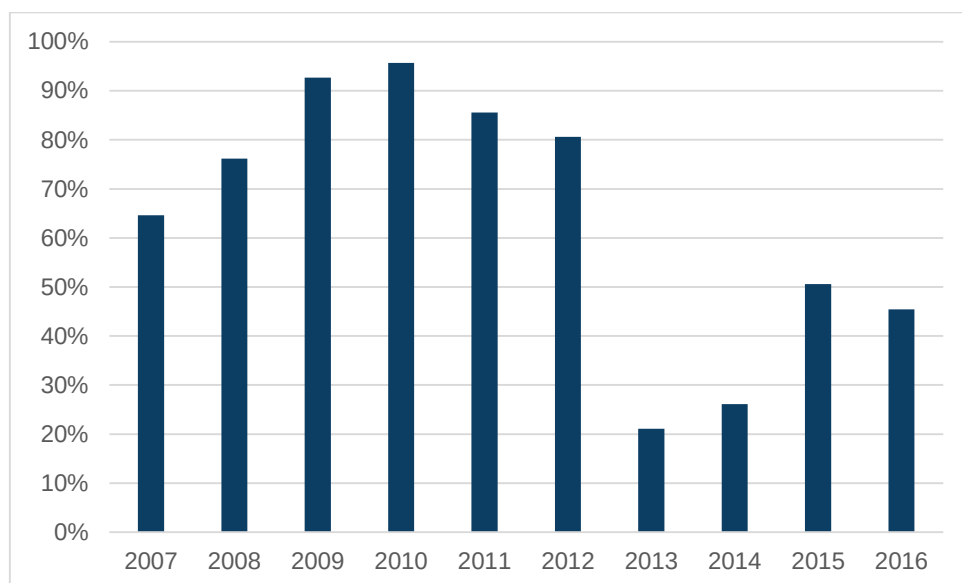
Obrázek 30 – Složení příjmů MOB Poruba v letech 2014–2016

Zdroj: Závěrečné účty MOB Poruba

Byla také zkoumána závislost městského obvodu na dalších subjektech při realizaci investic, které jsou podstatnou součástí implementace strategie. Tuto závislost zobrazuje obrázek níže. Ten ukazuje podíl obdržených investičních transferů na celkových kapitálových výdajích. MOB Poruba je při realizaci investic silně závislý na financování od dalších subjektů, primárně od SMO. V letech 2007 až 2012 byla závislost extrémně silná (podíl investičních transferů 65–96 %). Od roku 2013 se tato závislost podstatně snížila, městský obvod financuje své investice s vyšším podílem vlastních příjmů. Tento fakt souvisí i se skutečností, že od roku 2011 je výše investic podstatně nižší.

Obrázek 31 – Podíl investičních transferů na kapitálových výdajích

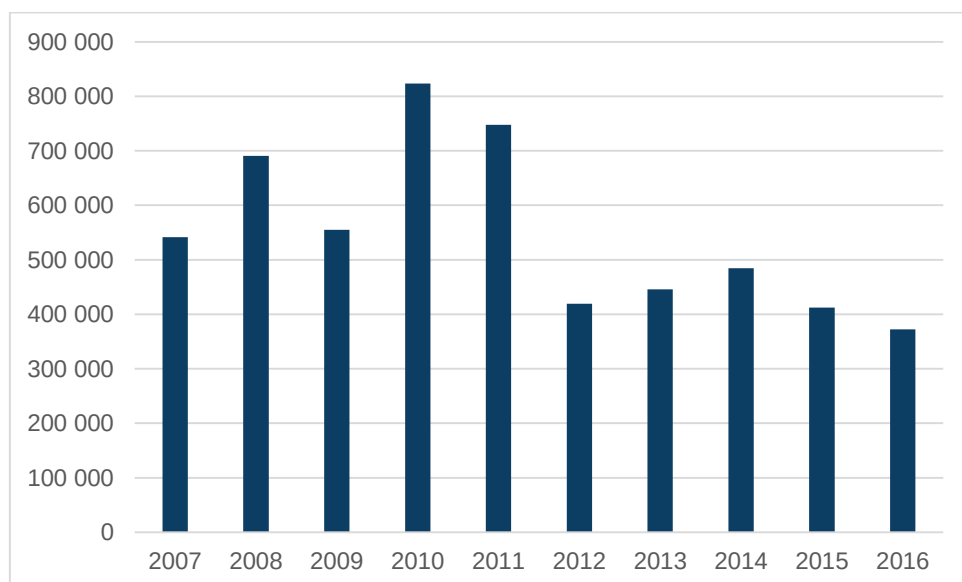

Zdroj: Závěrečné účty MOb Poruba

Analýza nákladové stránky rozpočtu za roky 2007–2016

Výše výdajů městského obvodu Poruba je zobrazena níže. V posledních letech se rozpočet ustálil přibližně mezi 370 až 480 mil. Kč. Významný pokles výdajů nastal v roce 2012, kdy se plně projevil pokles kapitálových výdajů městského obvodu (v roce 2011 byly výdaje navýšeny mimořádnými běžnými výdaji).

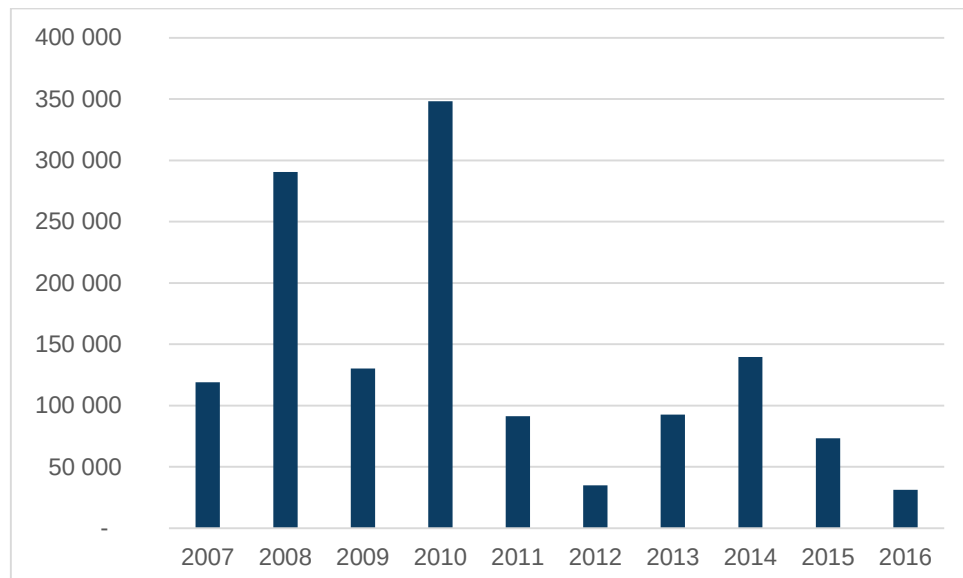
Obrázek 32 – Celkové výdaje MOb Poruba v letech 2007–2016 (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečné účty MOb Poruba

Snížené kapitálové výdaje dokumentuje obrázek 33. V letech 2008 a 2010 byly kapitálové výdaje největší (290 resp. 348 mil. Kč), ale i v letech 2007 a 2009 přesahovaly 100 mil. Kč. Od r. 2011 kapitálové výdaje překročily 100 mil. Kč pouze v roce 2014. Výše investičních výdajů je značně rozkolísaná – od 31 mil. Kč (2016) až do 348 mil. Kč (2010).

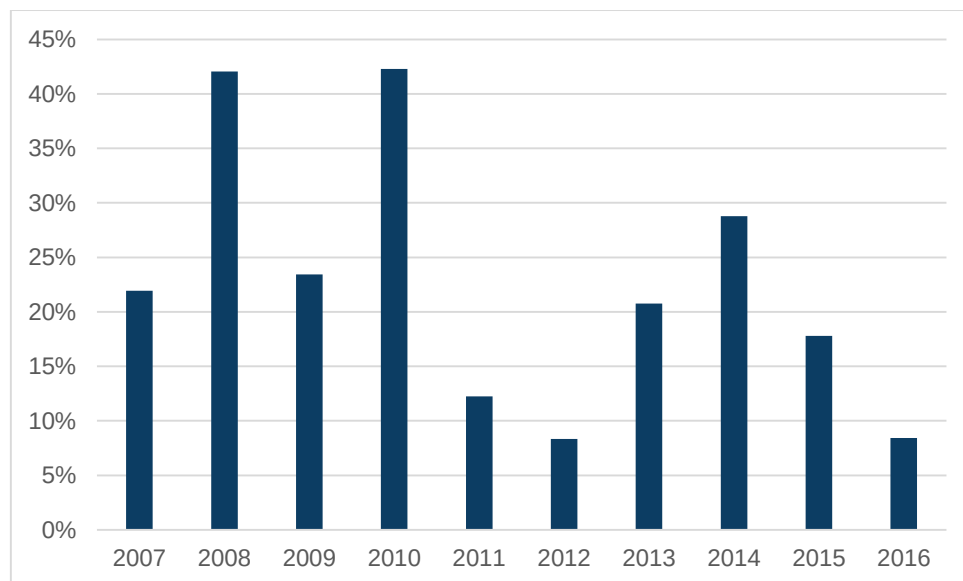
Obrázek 33 – Výše kapitálových výdajů MOB Poruba (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečné účty MOB Poruba

Podíl investic na celkových výdajích zobrazuje obrázek 34. Podíl koreluje s výší kapitálových výdajů z předchozího grafu. Obvyklý podíl investic je do 30 % rozpočtu městského obvodu, tato hodnota byla překonána pouze v letech 2008 a 2010.

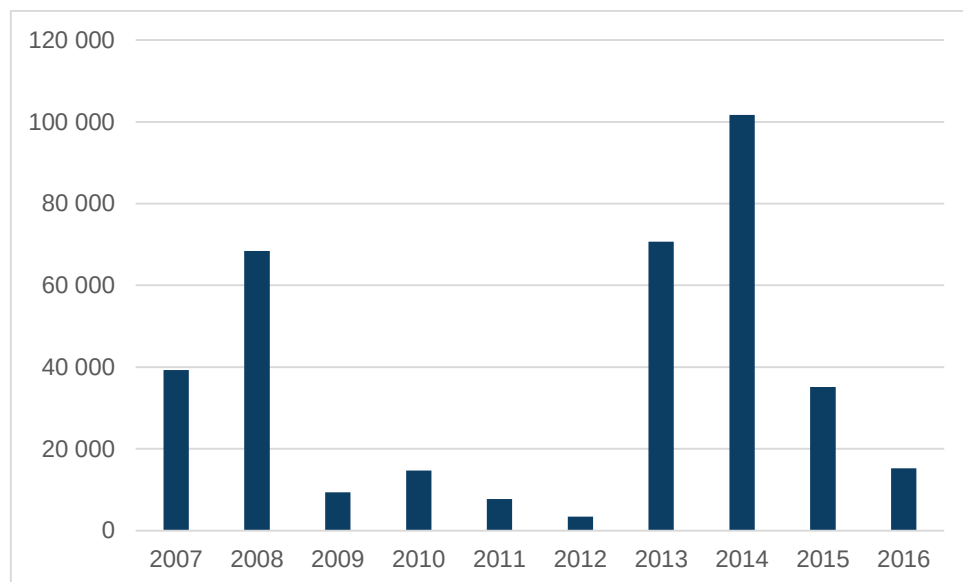
Obrázek 34 – Podíl kapitálových výdajů MOB Poruba na celkových výdajích

Zdroj: Závěrečné účty MOB Poruba

Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, při financování investic je MOB Poruba silně závislý především na SMO. Obrázek 35 zobrazuje výši investičních výdajů z vlastních příjmů, tedy výši investic, na kterou městský obvod neobdržel investiční transfer. Obvyklý objem investic investovaný městským obvodem z vlastních příjmů se pohybuje v řádech milionů až nižších desítek milionů Kč. Extrémním rokem byl rok 2014, kdy objem investic přesáhl 100 mil. Kč.

Obrázek 35 – Výše investic MOB Poruba z vlastních příjmů

Zdroje: MOB Poruba, rozpočet městského obvodu:

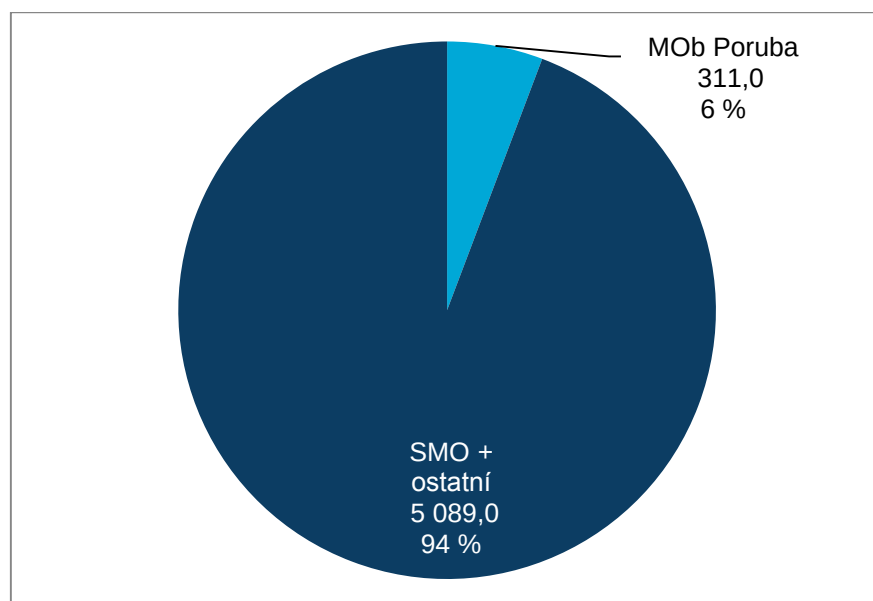
<https://poruba.ostrava.cz/cs/radnice/dokumenty/rozpocet-smo-mob-poruba>, Závěrečné účty: <https://poruba.ostrava.cz/cs/radnice/dokumenty/vysledky-hospodareni-smo-mob-poruba/>

Finanční analýza Strategického plánu rozvoje městského obvodu Poruba 2018–2023

Strategie obsahuje 17 projektových fiší klasifikovaných jako vlajkový projekt. Celkový rozpočet projektových fiší s vyčísleným rozpočtem je 5 400 mil. Kč. Pokud se podíváme na výši výdajů strukturovanou dle nositele projektu (viz obrázek níže) vidíme, že nositelem a investorem projektů strategie je v naprosté většině případů někdo jiný než MOB. Mezi tyto subjekty patří SMO, Ředitelství silnic a dálnic, Správa silnic Moravskoslezského kraje atd. Samotný městský obvod se na odhadovaném financování vlajkových projektů podílí 6 %, tedy 311,2 mil. Kč.

Je tedy evidentní, že realizace strategie je v případě vlajkových projektů závislá na jiných subjektech. Z analýzy vyplývá, že hlavní role městského obvodu je iniciační, nikoliv investorská, a je potřeba pro úspěšnou implementaci strategie s nositeli projektů nastavit intenzivní spolupráci.

Obrázek 36 – Náklady vyčíslených projektových fiší Strategického plánu rozvoje MOB Poruba 2018–2023 (v mil. Kč)

Metodická doporučení pro propojení rozpočtového a strategického plánování

Sada doporučení pro úspěšnou realizaci strategie:

1. **Příprava realistického rozpočtového výhledu městského obvodu v návaznosti na SMO.** Protože velká část příjmů MOB Poruba je závislá na rozhodnutí SMO, je potřeba nastavit intenzivní spolupráci na přípravě a plánování rozpočtu městského obvodu resp. SMO.
2. **Příprava investičního plánu městského obvodu a propojení s Akčním plánem strategie.** Plánování rozpočtu a především investic by mělo být propojeno s procesem přípravy rozpočtu a rozpočtového výhledu.
3. **Nastavení efektivní participace na strategických a vlajkových projektech s nositeli těchto projektů.** Vzhledem k tomu, že městský obvod je při financování svých rozvojových plánů silně závislý na klíčových partnerech, jimiž jsou SMO, Ředitelství silnic a dálnic a Správa silnic Moravskoslezského kraje, je potřeba s nimi nastavit efektivní participační model na přípravě a realizaci příslušných projektů.
4. **Zaměřit se na možné externí zdroje financování.** Pro realizaci projektů je možné nalézt další možné formy financování například z evropských fondů, fondů Evropského hospodářského prostoru a Norských fondů, nadací (např. Nadace Proměny Karla Komárka), státních fondů nebo například spoluprací se soukromým sektorem.

PESTLE analýza

PESTLE analýza je analytická technika sloužící k posouzení a vyhodnocení okolních vlivů na rozvoj městského obvodu Poruba a na jeho strategické cíle.

PESTLE analýza zahrnuje:

P – politické vlivy – existující a potenciální působení politických vlivů

E – ekonomické vlivy – působení a vliv národní a světové ekonomiky

S – sociální vlivy – průmět sociálních a kulturních změn

T – technologické vlivy – dopady stávajících, nových a vyspělých technologií zejména ve vazbě na IT technologie

L – legislativní vlivy – národní, evropské a mezinárodní a národní legislativy

E – ekologické vlivy – v oblasti životního prostředí a jeho jednotlivých složek včetně zajištění ochrany životního prostředí

Politické vlivy

Politické vlivy ČR

Česká republika je parlamentní demokracií, která se na jednu stranu vyznačuje vysokou formální stabilitou institucí a přísným dodržováním procesů, na druhou stranu se však politická scéna vyznačuje obsahovou a hodnotovou nestabilitou. Ta je dána zejména volebním systémem poměrného zastoupení. Mezi příčiny nestability tuzemské politické scény patří složitý systém moci, vliv politických stran. Role veřejnosti je nedostatečná, většinou se omezuje na volební proces, případně na určitou formu nátlaku či lobbyingu. Tuzemská politika se vyznačuje jak nízkou důvěrou veřejnosti v politické strany, tak v instituce. Dokladem toho je i nízká míra volební účasti.

Ovlivnitelnost faktorů ze strany MOB Poruba

Nízká ovlivnitelnost. Možný vliv městského obvodu: osvěta veřejnosti i dětí v rámci školní výuky k aktivnímu občanství.

Politické vlivy EU

Evropská unie čelí kritice pro svou neakceschopnost a nedůvěryhodnost (rozhodování „z Bruselu“ je příliš vzdáleno). Nízká důvěryhodnost se odráží v nízké volební účasti ve volbách do Evropského parlamentu. EU ustála krizi v podobě hrozícího bankrotu Řecka a největší migrační vlny z jihu a jihovýchodu, kterou byly zasaženy hraniční státy Schengenského prostoru, nicméně tyto události měly významně negativní vliv na popularitu EU v tuzemsku.

EU připadá obyvatelům v každodenním životě velmi vzdálená, nicméně její zásahy díky evropským fondům významně ovlivňují kvalitu života obyvatel. Regionální a strukturální politika EU se řadí mezi nejvýznamnější politiky Evropské unie, zajišťuje rozvoj regionů

zaostávajících za evropským průměrem a dnes představuje hlavní investiční nástroj EU k dosažení cílů strategie Evropa 2020.

Ovlivnitelnost faktoru ze strany MOb Poruba

Nízká ovlivnitelnost. Možný vliv městského obvodu: osvěta veřejnosti, informování o volbách, přednášky/besedy; povinná publicita projektů spolufinancovaných z prostředků EU.

Ekonomické vlivy

Ekonomika České republiky

Česká ekonomika během prvního čtvrtletí roku 2018 rostla tempem 4,5 %. Dle předběžného odhadu Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) byl růst tažen výhradně rostoucí domácí poptávkou. Pokračoval ale i významný růst výdajů domácností a investičních výdajů firem. I přesto, že tempo růstu ekonomiky zvolnilo (z loňských 5,5 %), kondice českého hospodářství zůstává nadále dobrá, a to především díky příspěvku domácí poptávky podpořené růstem mezd a obnovou investiční aktivity. Vývoj ukazuje, že česká ekonomika dosáhla na přelomu let 2017/2018 vrcholu svého hospodářského cyklu a v novém roce začala pomalý sestup. Za rok 2018 očekává Český statistický úřad zpomalení růstu HDP na 3,5 %.

Nezaměstnanost obyvatel se drží na historických minimech. K 30. 4. 2018 evidoval Úřad práce ČR celkem 242 798 uchazečů o zaměstnání. To je o 84 401 osob méně než v roce 2017. Zároveň jde o nejnižší hodnotu od srpna 1997. Podíl nezaměstnaných činil 3,2 % (meziročně a díky začátku sezónních prací i meziměsíčně klesá). Meziměsíčně i meziročně se zvýšil počet volných pracovních míst, počet volných pracovních míst převažuje nad počtem nezaměstnaných. V mezinárodním srovnání měla ČR podle posledních dostupných dat Eurostatu (za březen 2018) nejnižší míru nezaměstnanosti v celé EU.

Ve velkých městech ČR dochází stále k nárůstu cen nemovitostí. Způsobeno je to tím, že se dlouhodobě nedaří uspokojovat vysokou poptávku po nemovitostech, růst cen byl podpořen i nízkými úroky hypoték (které mají nyní rostoucí tendenci; ČNB podstupuje opatření k ochlazení realitního trhu). V Ostravě a blízkém okolí se ceny bytů v žádaných lokalitách zvýšily až o 20 %. Ze strany potenciálních kupců přitom přetrvává značný zájem o investiční byty. V návaznosti na prodejní ceny bytů roste i úroveň nájmu ve městě. Ostrava je v rámci ČR v pořadí třetím městem s nejvyšším podílem nájemního bydlení (za Brnem a Prahou). Mezi nejžádanější lokality Ostravy patří městské obvody Poruba, Slezská Ostrava a centrum města. Nemovitosti v žádaných lokalitách se mnohdy prodávají za více než dvojnásobné ceny, než je celoměstský průměr.

Nadnárodní ekonomiky

Trendem v celosvětové ekonomice je globalizace a regionalizace, která je spojena s vytvářením velkých politicko-ekonomických bloků, jejichž prostřednictvím posilují svoje politické a ekonomické pozice především nejvlivnější a nejsilnější světové aktéři. Významným trendem je informační a technologická revoluce, kdy jsou obyvatelé a podniky neustále připojeni k internetu, tzv. online all the time, a to nejen ve vyspělých ekonomikách, ale také v těch rozvíjejících se. Dále roste vliv Číny a Indie spolu s dalšími jihoasijskými a východoasijskými zeměmi a také Brazílie a Ruska. V těchto ekonomikách významně narůstá počet vysoce kvalifikovaných pracovních sil (dochází k proměně z low-cost

ekonomik), dojde tak ke zvýšení tlaku na trhy práce vyspělých zemí (outsourcing i vysoce sofistikovaných a technologicky náročných výrob).

Sociální vlivy

Demografie České republiky

Podle demografické projekce Českého statistického úřadu by v ČR mělo dojít při střední variantě vývoje k poklesu počtu obyvatel z 10,6 mil. (2018) na 9,1 mil. (2050). Nejvýznamnějším faktorem je stárnutí populace. Tento trend je důsledkem oslabování postavení rodiny a její destabilizace, k němuž došlo v období po roce 1990. Na současnou nízkou úroveň plodnosti negativně působí odkládání narození dětí kvůli bohatým životním možnostem, ale také kvůli vyšším nárokům na uplatnění jednotlivců na trhu práce (dlouhá doba studia – VŠ a získání praxe) s nároky rodinného života při současném oslabení opěrné sítě péče o děti (zrušené jesle, nedostatečná kapacita MŠ zejm. ve velkých městech) a nedostupnost finančně únosného bydlení. V zaostávajících regionech ČR má vliv i vysoká nezaměstnanost mladých lidí (Osoblažsko, Jesenicko...). Domácnosti s dětmi, a zejména osamělé matky, jsou častěji ohroženy chudobou než zbytek populace.

Ovlivnitelnost faktoru ze strany MOB Poruba

Přímé i nepřímé propopulační opatření formou podpory péče o předškolní děti, podpora bytové politiky směrem k rodinám. Zvyšování kvality života v městském obvodu tak, aby se stabilizovala demografická struktura a migrační aktivita. Cílená orientace na vybrané cílové skupiny – studenty, děti a mládež, podpora komunitního života a pospolitosti obyvatel.

Vzdělávání a výzkum

Rozvoj lidských zdrojů je pro ČR klíčovým tématem. V současnosti zde lze definovat pět hlavních bariér:

- Nesoulad mezi požadavkem trhu práce a nabídkou kvalifikovaných pracovních sil.
- Neúplná transformace českého školství, které selhává při budování lidského kapitálu.
- Nevhodná struktura veřejných výdajů na výzkum.
- Nevyhovující systém hodnocení výzkumu a jeho slabé propojení s rozdělováním veřejných financí.
- Nízká koordinovanost národních politik souvisejících s výzkumem a inovacemi.

Česká republika tradičně vykazuje v mezinárodním srovnání vysoký podíl populace s dosaženým středoškolským vzděláním. Naopak hluboko pod průměrem EU a OECD⁴² je tradičně podíl obyvatelstva s terciárním vzděláním. V české populaci dochází k reprodukci výše dosaženého vzdělání dle socioekonomického postavení rodiny. Česká republika patří k zemím s nejsilnější vazbou mezi dosaženým stupněm vzdělání a výší příjmu: lidé s terciárním vzděláním vydělávají v průměru 1,8krát více než lidé se středoškolským vzděláním a dokonce 2,5krát více než lidé se základním vzděláním.

⁴² Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)

- Zvyšování počtu vysokoškoláků v populaci. Pravděpodobně bude nadále docházet k internacionalizaci vzdělávání, především na terciární úrovni, tj. k zvyšování počtu cizinců na českých vysokých školách a počtu českých studentů v zahraničí.
- Útlum zájmu o nematuritní obory, a to zejména ve velkých městech. Vzhledem k slabým populačním ročníkům bude pravděpodobně stále obtížnější naplnit mnoho nematuritních (učebních) oborů.
- Zvyšování účasti na dalším vzdělávání (dospělých) a také význam dalšího vzdělávání v životě. Pokud ovšem nedojde k zásadním změnám v podpoře dalšího vzdělávání lidí s nižší kvalifikací, budou se dále prohlubovat rozdíly mezi těmi, kteří se dále vzdělávají, a těmi, co nikoli.
- Zvyšování diverzifikace škol a snahy o porovnávání výsledku mohou vést k prohlubování selektivity vzdělávacího systému, nedojde k vyrovnávání vzdělávacích šancí různých sociálních skupin; v protikladu k tomu by mohla tento trend zastavit tzv. inkluze ve školách.

Ovlivnitelnost faktorů ze strany MOB Poruba

Podpora spolupráce s různými stupni školství a trhem práce, podpora Triple Helix přístupu (partnerství a spolupráce mezi akademickým, podnikatelským a veřejným sektorem), přímý vliv na MŠ a ZŠ.

Technologické vlivy

ČR dlouhodobě chybí systematická a koordinovaná politika státu směřující k vytváření celkově proinovačního prostředí. Při srovnání v rámci zemí OECD jasně vystupují největší slabiny českého inovačního prostředí:

- Nejhuře dopadá srovnání v počtu podaných přihlášek patentů všeho druhu.
- Malá podpora spin-off firem⁴³ v jejich raném stadiu vývoje.
- Neuspokojivá situace v oblasti vzdělávání (ČR silně zaostává v počtu studujících na vysokých školách v oborech přírodní vědy a inženýrská studia a v celoživotním vzdělávání).
- Podprůměrné výdaje do financování výzkumu a vývoje, zejména výdajů soukromé sféry.
- Nízký podíl rizikového kapitálu (speciálně pro rozvoj hi-tech oborů).

Ještě huře běžně dopadá ČR v tzv. netechnických inovacích (pokročilé manažerské techniky, nové nebo podstatně změněné organizační struktury apod.). S tím souvisí i slabá ochrana v oblasti duševního vlastnictví.

Definované trendy v technologické oblasti:

Inspiraci lze rovněž hledat v (globálním) potenciálu oblastí vědeckého výzkumu a vývoje v:

- pokroku v oblasti informačních technologií
- pokroku v nanotechnologiích

⁴³ podnikatelský subjekt založený za účelem komercializace duševního vlastnictví vytvořeného ve výzkumné organizaci

- inovacích v biotechnologiích
- materiálech a materiálovém inženýrství
- investicích do výzkumu a vývoje

Ovlivnitelnost faktoru ze strany MOB Poruba

Partnerství a deklarovaná podpora místního školství (VŠB-TUO) a výzkumné základny (VŠB-TUO, MSIC, FNO), ale též v podpoře rozvoje spin-off firem (MSIC), nabídky rizikového kapitálu (Vlajkový projekt ze Strategického plánu Ostravy: Rozvojový fond pro podporu výstavby nemovitostí pro podnikání pro malé a střední podniky), komunikační podpora (propagace významných inovací z VŠB-TUO, MSIC, FNO), podpora nadané mládeže (aktivity SMO – talent management na území města).

Legislativní vlivy

Městský obvod ze své pozice nedisponuje možností autonomní tvorby legislativy a naopak je zcela ovlivňován externími legislativními (zákonodárnými) vlivy. Při své činnosti jsou představitelé veřejné správy povinni jednat v souladu s právními předpisy, které předurčují chování zastupitelů městského obvodu a také jednotlivých zaměstnanců úřadu městského obvodu.

Ovlivnitelnost faktoru ze strany MOB Poruba

Nízká ovlivnitelnost ze strany MOB – lze uvažovat o politickém tlaku představitelů na vyšší úrovni – k těm, kteří mají zákonodárnou iniciativu a moc.

Ekologické vlivy

Ekologické vlivy mají úzké propojení s konceptem udržitelného rozvoje, který stojí na třech základních pilířích: vyvážený ekonomický, environmentální a sociální rozvoj. Významné trendy v této oblasti:

- Cílené snižování znečištění jednotlivých složek životního prostředí (voda, ovzduší, půda) s důrazem na prevenci
- Narůstající vliv dopravy jako znečišťovatele
- Snižování zátěže na přírodní zdroje (snížení nadměrného čerpání). Surovinová úspornost na straně vstupů – spotřeby (např. zaváděním úsporných technologií, změnou spotřebních vzorců) i výstupů – tedy minimalizace odpadů (větší míra recyklace odpadů apod.).
- Ochrana přírody. Zachování funkčnosti ekosystémů a ekosystémových služeb a zachování přírodní rozmanitosti. V protikladu k tomuto stojí negativní trendy: Nadměrný zábor kvalitní zemědělské půdy pro komerční výstavbu (sklady, průmyslové zóny) nebo obytnou výstavbu. Zvyšující se fragmentace krajiny v důsledku výstavby dálnic a silnic či jiných nepropustných komplexů.
- Ochrana přírody a krajiny jako kulturních hodnot, které spoluutváří danou kulturu, jsou důležité pro emocionální a osobnostní rozvoj, mezilidské vztahy a obecně sociální soudržnost.

Ovlivnitelnost faktorů ze strany MOb Poruba

Prostřednictvím účasti na územním plánování SMO (regulační nástroj), dialog s partnery při plánovaných investičních a neinvestičních akcích. Využití Operačního programu Životní prostředí k realizaci vhodných projektů. Úprava veřejného prostoru směrem k čisté mobilitě – podpora chodců, cyklistů atd.

Zdroje PESTEL analýzy:

Strategický plán rozvoje města Hodonín-PESTLE analýza. Dostupné z:
http://www.hodonin.eu/assets/File.ashx?id_org=4041&id_dokumenty=1090286

Český statistický úřad. Projekce obyvatelstva v krajích ČR – do roku 2050. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/documents/10180/20567167/40201301.pdf/85b8156a-bbe3-4fe9-aa12-8e67bdf1c179?version=1.0>

Stavební fórum. Ostrava: ceny bytů i nájemné roste. Dostupné z: <http://www.stavebni-forum.cz/cs/ostava-ceny-bytu-i-najemne-roste/>

World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2017–2018. Dostupné z:
<https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018>

Aktualizace strategické vize Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020 – B.2.2 PESTEL analýza. Dostupné z: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=175435&TypeID=2>

Metodika zpracování analytické části

Specifikem strategického plánu u území o rozloze 13,17 km² je fakt, že dostupnost dat za takto malý územní celek je velmi omezená. Co se na první pohled může zdát jako negativum, nemusí být nutně nepřekonatelným handicapem, ale naopak podnětem k analýze širšího celoměstského, potažmo krajského kontextu a k hledání odpovědi, jakou roli v tomto měřítku Poruba hraje.

Městské obvody nejsou izolovanými ostrovy uprostřed moře. Svou neustálou interakcí navzájem vyprávějí příběh celé Ostravy. Jaké charakterové vlastnosti má Poruba uvnitř takového příběhu? Pro jakou roli má předpoklady? A čeho by se do budoucna měla obávat?

Stejně jako strategický plán není manuálem k sestavení pohovky, stejně tak cílem jeho analytické části není identifikovat, které chodníky je nutné opravit, či které stromy je nutné pokácet. K tomuto účelu slouží v rámci územně plánovací dokumentace jiné nástroje. Cílem této analytické části je popsat základní dlouhodobé trendy, a to jak na základě tvrdých dostupných dat, tak na základě subjektivních pocitů obyvatel Poruby. Tento standardní postup byl v případě našeho městského obvodu doplněn o vyhodnocení dopadů a schopnosti ovlivnit celoměstské jevy tak, aby mohla být návrhová část tvořena s co možná nejpresnějším zacílením na kritické momenty příběhu, který chce do budoucna Poruba vyprávět.

Souhrnná analýza městského obvodu Poruba tak kombinuje:

- a) Standardní analýzu dostupných dat
- b) Vyhodnocení dotazníkového šetření u obyvatel Poruby z roku 2016
- c) Podněty odborných pracovních skupin a následnou zpětnou vazbu
- d) Výstupy veřejných fór
- e) Výstupy veřejného průzkumu v roce 2017

Z dostupných zdrojů byla využita data z nadřazených dokumentací:

- Evropa 2020
- ČR 2030
- Strategie regionálního rozvoje ČR 2017–2018
- Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020
- Strategie ITI ostravské aglomerace
- Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje 2014–2020
- Integrovaný plán mobility Ostrava
- Strategický plán rozvoje statutárního města Ostravy 2017–2023
- Strategie veřejného prostoru městského obvodu Poruba
- Adaptační strategie na změnu klimatu

Ty posloužily především pro sběr a analýzu širšího kontextu a následně byly doplněny o data z dotazníkového šetření a informace z následujících zdrojů, které posloužily pro pochopení konkrétních jevů na území Poruby (výčet níže uvedených zdrojů uvádí příklady zdrojů, nejedná se o kompletní seznam):

- ÚMOb Poruba a MMO
- MPSV
- ČSÚ
- Oficiální webové portály SMO a MOb Poruba
- Územně analytické podklady pro správní obvod statutárního města Ostravy – aktualizace 2016
- Porubské desatero 2017
- Český hydrometeorologický ústav
- Analytická část dokumentu „Veřejný prostor městského obvodu Poruba“
- Faktografické listy Ostrava 2017
- Koncepční strategická studie urbanistického prostoru I. stavebního obvodu MOb Poruba z roku 2018
- Výroční zpráva VŠB-TUO za rok 2016
- Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2019–2022
- Zelená Porubě

Dále byla zpracována data z dotazníkových šetření, která doplnila tvrdá data o názory obyvatel Poruby a jejich spokojenost s jednotlivými oblastmi života. Souhrn těchto zjištění byl následně využit jako základní podklad pro práci pracovních skupin.

Obrázek 37 – Tabulka témat seřazených dle prioritních hlasů z pracovních skupin

Téma	počet prioritních hlasů
•Chybějící Severní spoj, nedokončená prodloužená Rudná •Nerealizace rozšíření VTP parku	5
•Koncepte udržitelné mobility (preference hromadné a alternativní formy dopravy před automobilovou)	5
•Nedostatek ploch pro parkování	4
•Regenerace městských prostranství	4
•Efektivní využití veřejného prostoru	3
•Nedostatečná kapacita domovů pro seniory	3
•Nedostatek zdravotních služeb (stárnutí lékařů)	3
•Podpora biodiverzity a funkční zeleně, množství zelených ploch	3
•Riziko sucha vzhledem ke změně klimatických podmínek s vlivem na dostupnost vody	3
•Rozvoj škol v oblasti IT, technického vzdělávání, jazyků	3
•Frekvencované komunikace 17. listopadu, Opavská	2
•Inspirativní veřejný prostor - ojedinelý charakter veřejného prostoru	2
•Kvalita zeleně, její údržba a obnova	2
•Mezigenerační propojení - mladí lidé-senioři	2
•Nedokončená rekonstrukce DK POKLAD a nevyhovující stav sportoviště VOKD	2
•Nedostatečné kapacity pro parkování např. u DK POKLAD	2
•Podpora alternativní dopravy, udržitelná mobilita	2
•Pohyb lidí formou pěší dopravy	2
•Pořádání kulturních akcí v DK POKLAD a AKORDU	2
•Více financí pro kulturu, sport, školy, volný čas	2
•Absolventi VŠB-TUO jako potenciální obyvatelé Poruby	1
•Architektura a urbanistické řešení částí Poruby např. Hl. třída, Havlíčkovo nám., Oblouk	1
•Budování a údržba efektivní infrastruktury a zavádění nových technologií...	1
•Efektivnější využívání dotací z Evropských fondů	1
•Eliminace prostorových bariér	1
•Chybějící sportoviště u některých ZŠ	1
•Chybí odlehčovací služby pro pečující osoby	1
•IT4 Inovation 50 největší počítač	1
•Kvalitní sportovní infrastruktura	1
•Množství vnitrobloků	1
•Nedostatečně rychlé dopravní propojení s centrem Ostravy (Svinov, Mariánskohorská)	1
•Nedostatek nových bytů pro bydlení	1
•Neefektivní využití vnitrobloků	1
•Obecní byty - vícegenerační	1
•Počet 15 tisíc vysokoškolských studentů	1
•Porubský patriotismus	1
•Rozšiřování bydlení v Porubě - spolupráce s investory	1
•Rozvoj technologií a podpory pro smart cities „chytrá města“	1
•Spolupráce ÚMOB Poruba s VŠB - TUO	1
•Umístění VTP v Porubě např. na území stávající vozovny autobusů a tramvají	1
•Univerzita jako leader Energy 4.0 v Evropě	1
•Vlastníkem většiny bytového fondu na území Poruby je soukromý vlastník - RESIDOMO	1
•Využití potenciálu planetária pro volnočasové i vzdělávací aktivity	1
•Zhoršená kvalita životního prostředí emisemi prachu a CO2	1
•Zvýšení počtu obyvatel v seniorském věku	1

Analýza strategických dokumentů

Městský obvod Poruba při plánování svého rozvoje musí vycházet z nadřazených dokumentů a sladovat plánovaná opatření se záměry statutárního města Ostravy. Proto je součástí analytické části plánu i souhrnná analýza nadřazených strategií s důrazem na strategii statutárního města Ostravy. Analýza nadřazených koncepčních dokumentů nám odpoví na otázku: Jaké jsou klíčové rozvojové cíle města, regionu, státu, potažmo Evropy? A jak k jejich naplnění může Poruba přispět? Obrovský počet dokumentů, strategií a koncepcí všech územně nadřazených celků nutně neznamená, že se jedná o zásadní klíč k rozvoji Poruby. Vybrali jsme proto hlavní dokumenty, které poznání z ostatních slučují a vytváří komplexní obraz o budoucím směřování území. Tímto přístupem byly vybrány níže uvedené dokumenty.

Evropa 2020	Jedná se o hlavní rozvojový dokument EU reagující na hospodářskou krizi a stanovující rámec pro rozvoj jednotlivých států . Cílem strategie Evropa 2020 je zlepšení podmínek a přístupu k financování výzkumu a inovací, posílení výkonu vzdělávání, urychlení rozvoje vysokorychlostního internetu, podpora oddělení hospodářského růstu od využívání zdrojů, vyrovnávání nabídky a poptávky na trhu práce a zajištění sociální a územní soudržnosti.
Česká republika 2030	Dokument vytváří základní rámec pro ostatní strategické dokumenty na národní, krajské i místní úrovni. Je součástí společného úsilí o udržitelný rozvoj Evropské unie a zároveň příspěvkem České republiky k naplňování globálních cílů udržitelného rozvoje přijatých Organizací spojených národů (OSN) v roce 2015. Česká republika 2030 formuluje své cíle celkem v šesti klíčových oblastech: Lidé a společnost, Hospodářský model, Odolné ekosystémy, Obce a regiony, Globální rozvoj a Dobré vládnutí.
Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020 je základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje. Dle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje . Akční plán této strategie vyjmenovává čtyři prioritní oblasti: Regionální konkurenceschopnost, Územní soudržnost, Environmentální udržitelnost, Veřejnou správu a spolupráci.

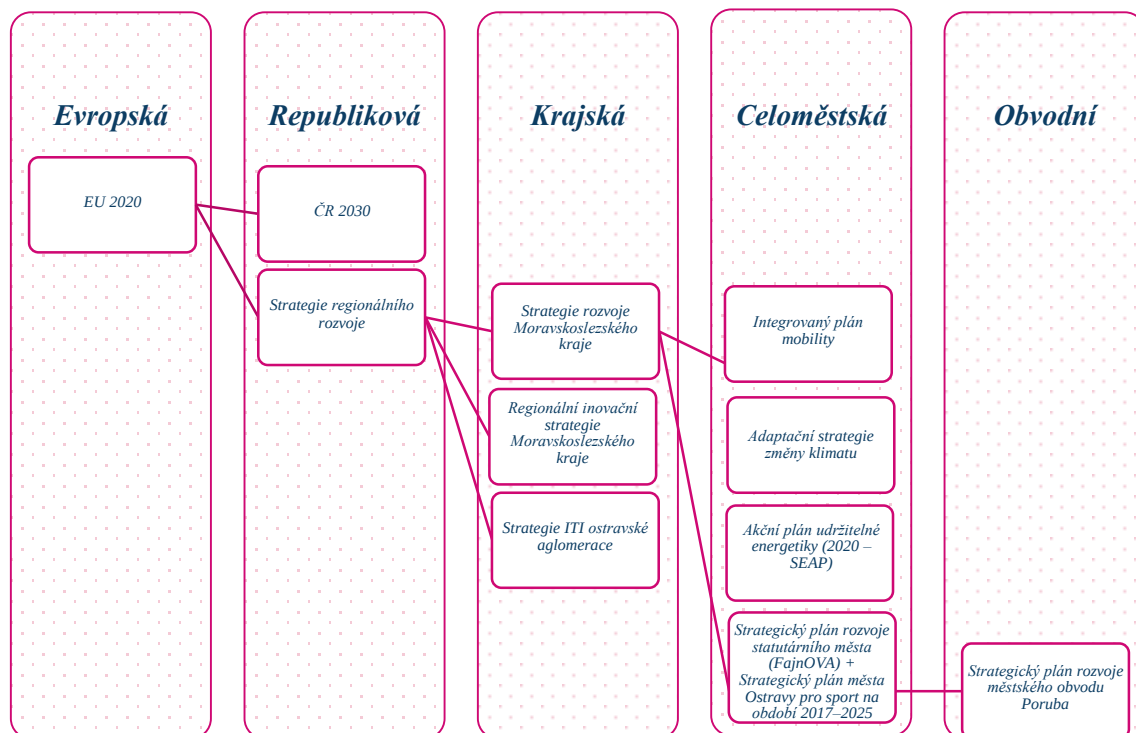
Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020	Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020 je zpracována jako střednědobý strategický dokument, který plní podmínky vyplývající ze zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Hlavním cílem dokumentu bylo připravit Moravskoslezský kraj na nové programovací období 2014–2020 tak, aby kraj dokázal účelně a v maximální míře čerpat prostředky.
Strategie ITI ostravské aglomerace	Integrovaná teritoriální investice je mechanismus, který umožňuje průřezově čerpat finanční prostředky z několika prioritních os jednoho nebo více operačních programů Evropských strukturálních a investičních fondů. Čerpání finančních prostředků je podmíněno funkčním vymezením území a pro něj zpracovanou strategií, která však musí současně naplňovat cíle definované v daných operačních programech. S tím souvisí také vytvoření odpovídající řídicí a implementační struktury pro realizaci investičního plánu.
Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje 2014–2020	Regionální inovační strategie zajišťuje efektivní zacílení evropských, národních a soukromých finančních prostředků na aktivity vedoucí k posílení inovační kapacity a do prioritně vytyčených perspektivních oblastí s cílem plně využít znalostní potenciál na národní i krajské úrovni a podpořit tak snižování nezaměstnanosti a posilování konkurenceschopnosti ekonomiky v oblasti výzkumu, vývoje a inovací.
Integrovaný plán mobility Ostrava	Plán udržitelné mobility je strategickým dokumentem, který je vytvořen k uspokojení potřeb pohybu lidí a podniků ve městech a jejich okolí a k zajištění lepší kvality života. Účelem plánu je vytvoření systému udržitelné dopravy tak, aby dostupnost dopravního systému byla k dispozici všem cílovým skupinám. Cílem je zlepšení bezpečnosti dopravy, zvýšení efektivity osobní i nákladní dopravy a v oblasti ochrany životního prostředí snížení znečištění ovzduší, hladiny hluku a spotřeby energie.
Strategický plán rozvoje statutárního města Ostravy 2017–2023	Jedná se o hlavní strategický dokument, který stanovuje hlavní pilíře celoměstského rozvoje. Městské obvody tak vědí, jakým směrem se město jako celek chce vydat, a mohou tak svůj vlastní rozvoj plánovat ruku v ruce s městskými prioritami.
Strategický plán města Ostravy pro sport na období 2017–2025	Mezi cíle, které si strategický plán pro sport definuje, můžeme najít tyto, které mají přímou souvislost s MOB Poruba: Kluby s lokálním charakterem by měly být podporovány městskými obvody a jinými privátními zdroji (posílení fin. městských obvodů). Konzultace s městskými obvody o investicích do zařízení s následnou správou městskými obvody (provoz) a finanční

	podpora těchto investic. Cílem při plánování doplňování sportovní infrastruktury pro rekreační oblast by měla být vyšší výtěžnost z přírodních sportovišť – podpora výstavby a provozu levných forem sportu (běžecké tratě, cyklotrasy, in-line stezky). V oblasti podpory sportu pro všechny by měla být obsažena i myšlenka využívání volných prostranství a jejich osazování prvky městského sportovního mobiliáře (lezecké stěny, workout posilovny, malá hřiště), a to především v místech s hustou zástavbou. Podpora masových sportovních akcí pro veřejnost typu Ostravský maraton, in-line projížďky městem.
Adaptační strategie statutárního města Ostravy na dopady a rizika vyplývající ze změny klimatu	Z adaptační strategie města Ostravy byla využita analytická část včetně analýzy zranitelnosti a pocitové mapy horka ze září 2017. Obecně adaptační strategie vychází z koncepčního dokumentu na celostátní úrovni „Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR“, která odkazuje na dokument „Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu“. Podle Adaptační strategie jsou pro Porubu největší tato rizika: vysoká zastavěnost, vysoká populační hustota, populační pokles, vysoký index stárnutí, sociálně vyloučená lokalita, vysoká koncentrace pracovních míst ve službách.
Akční plán udržitelné energetiky (2020 – SEAP)	Ostrava je od r. 2011 součástí Paktu starostů a primátorů, což je evropská iniciativa zaměřená na orgány místní a regionální správy. Ty se dobrovolně zavazují ke zvýšení energetické účinnosti a používání obnovitelných zdrojů energie na území, jež spravují, a zavazují se ke splnění a překročení cíle Evropské unie snížit do roku 2020 emise CO₂ o 20 %. SEAP má přispět k dosažení tohoto cíle. Město Ostrava má zpracován Akční plán udržitelné energetiky (2020 – SEAP) z r. 2013.

Ne každý z vybraných dokumentů má stejný dopad na rozvojové cíle Poruby (viz schéma).

úroveň působnosti ►

▼ míra dopadu na městský obvod Poruba

Čím větší území, kterým se dokument zabývá, tím je jeho obsah obecnější. Při plánování společné strategie úrovně pro Evropu se logicky jedná spíše o vyjmenování prioritní agendy, zatímco projekty v akčním plánu Strategického plánu rozvoje statutárního města Ostravy pojmenovávají projekty, které se přímo dotýkají území obvodu. Z toho důvodu bylo vybráno celkem 70 jevů ze SWOT analýzy Strategického plánu rozvoje města Ostravy, které byly odborně posouzeny z hlediska dopadu na obvod a z hlediska možnosti obvodu tyto jevy ovlivnit.

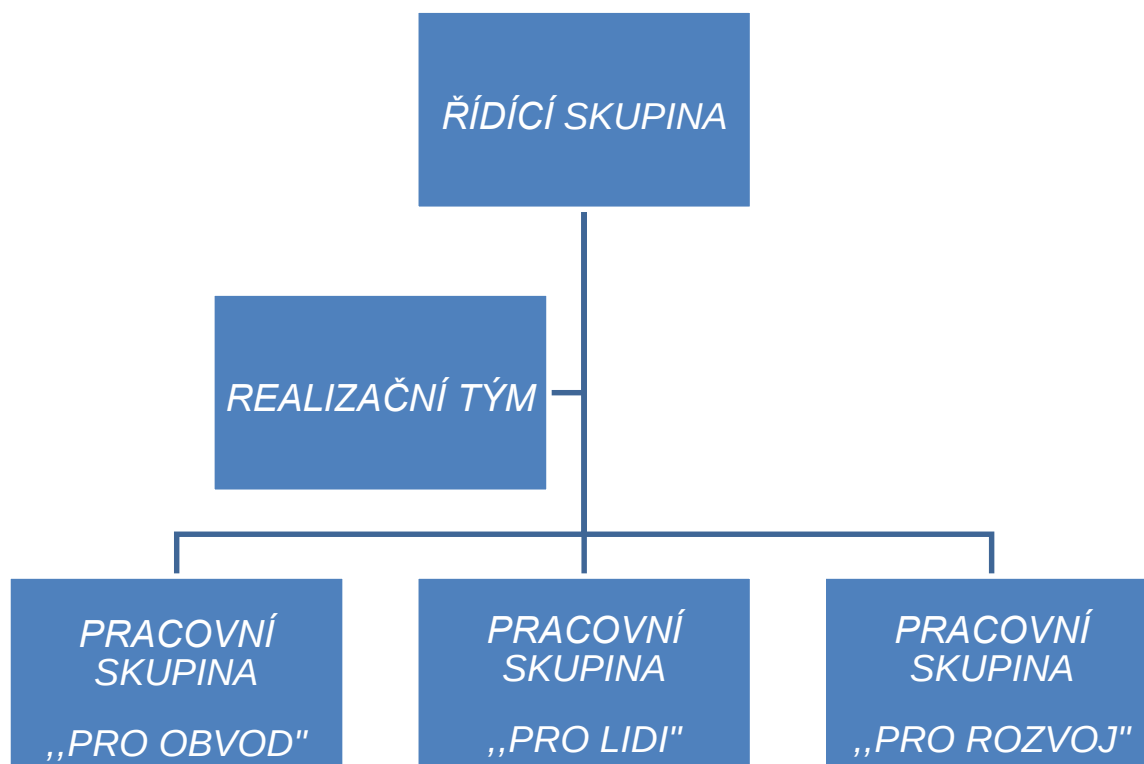
Č.	Dopady jevu	Možnost jevu ovlivnit
1	minimální dopad	lobbying
2	má dopad, ale na rozdíl od jiných obvodů není klíčový	nemá v gesci, ale má nástroje k ovlivnění
3	střední důležitost	má částečně v gesci
4	jev zásadním způsobem ovlivňuje život Poruby	má v gesci s omezenými nástroji
5	klíčový jev ovlivňující budoucí rozvoj Poruby	má v gesci

Níže uvedená tabulka představuje jevy, které vyšly z podrobné celoostravské analýzy jako prioritní pro městský obvod Poruba (tj. celkový průměr byl vyšší či roven 4).

SWOT ⁴⁴	jev	dopad	vliv	výsledná hodnota
O	Funkční úprava a využití volných ploch a městské zeleně bude mít pozitivní dopad na spokojenost obyvatel a atraktivitu města navenek.	4.5	4.5	4.5
O	Postupný rozvoj uplatňování principu participativního plánování v agendách města a městských obvodů a systematická podpora komunitního života ve městě bude posilovat pozitivní vztah obyvatel k Ostravě.	4	5	4.5
O	Podpora partnerství a otevřenost města ke spolupráci s odbornými a občanskými iniciativami může významně napomoci realizaci koncepcí, strategií i dílčích efektivních řešení.	4.5	4.5	4.5
S	Ostrava nabízí širokou a kvalitní vzdělávací infrastrukturu.	5	3.5	4.25
W	Chybí klidové plochy s upravenou zelení pro volnočasové využití.	4	4.5	4.25
W	Městské prostředí je stále více zatíženo nárůstem individuální automobilové dopravy – nedořešený systém parkování a vysoká míra znečištění na frekventovaných místech.	5	3	4
W	Nedostatek udržovaných venkovních míst pro sportovní a volnočasové využití.	4	4	4
W	Městu chybí nástroje pro rozvoj kvalitního bydlení.	5	3	4
O	Lepší image a koncepční marketing města může v kombinaci se systémovými opatřeními přilákat více lidí do Ostravy.	4.5	3.5	4
T	Kontinuita strategického směřování města může být narušena změnou politické reprezentace s výrazně odlišným přístupem ke strategickému řízení.	4.5	3.5	4

⁴⁴ SWOT analýza definuje: S = Strengths (silné stránky), W = Weaknesses (slabé stránky), O = Opportunities (příležitosti), T = Threats (hrozby).

Organizační struktura tvorby strategického plánu

Seznam zkratk

ČHMÚ – Český hydrometeorologický ústav
ČNB – Česká národní banka
ČR – Česká republika
DK Poklad – Dům kultury Poklad
EU – Evropská unie
FNO – Fakultní nemocnice Ostrava
HDP – hrubý domácí produkt
ICT/IT – Informační (a komunikační) technologie
IPM – Integrovaný plán mobility
IROP – Integrovaný regionální operační program
ITI – Integrovaná teritoriální (územní) investice
KC Archa – Komunitní centrum Archa
MA 21 – místní Agenda 21 (metoda zvyšování kvality ve veřejné správě)
MAP – místní akční plán
MHD – městská hromadná doprava
MMO – Magistrát města Ostravy
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
MOB – městský obvod
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSIC – Moravskoslezské inovační centrum Ostrava
MSK – Moravskoslezský kraj
MSP – malé a střední podniky
MŠ – mateřská škola
NNO – nevládní neziskové organizace
ODIS – Ostravský dopravní integrovaný systém
OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná
PESTLE – Analýza politického, ekonomického, sociálního, technologického, legislativního a ekologického prostředí.
PRIO – zpravodaj Porubská radnice informuje občany
SECAP – Pakt starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima
SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů
SŠ – střední škola
SWOT – analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb
ÚMOB – úřad městského obvodu
VŠB-TUO – Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
VTP – vědecko-technologický park
ZO ČSOP – základní organizace Českého svazu ochránců přírody
ZŠ – základní škola
ZUŠ – základní umělecká škola